

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

Euroopa Ombudsman

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

Europos ombudsmenas

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európsky ombudsman

51 Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Letno poročilo

Evropski varuh človekovih pravic

2009

■ Letno poročilo

**Evropski varuh
človekovih pravic**

© Evropska unija, 2010

Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno ob navedbi vira.

ISBN 978-92-9212-216-4

ISSN 1725-9797

DOI 10.2869/21849

To poročilo je objavljeno na spletni strani evropskega varuha človekovih pravic (<http://www.ombudsman.europa.eu>).

Natisnjeno v pisavah Cambria, Calibri in Etelka — Pierre Roesch typographie, Strasbourg.

Vse fotografije © Evropska unija, razen če je navedeno drugače.

Printed in Luxembourg

Natisnjeno na papirju CyclusPrint, finem papirju, ki je izdelan izključno iz recikliranih vlaken.

<http://www.ombudsman.europa.eu>

EVROPSKI VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC



P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Jerzy Buzek
Predsednik
Evropski parlament
Rue Wiertz
1047 Bruselj
BELGIJA

Strasbourg, 19. aprila 2010

Gospod predsednik,

v skladu s členom 228(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter členom 3(8) Sklepa Evropskega parlamenta o predpisih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje nalog varuha človekovih pravic, vam predstavljam svoje poročilo za leto 2009.

S spoštovanjem,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Vsebina

Uvod **7**

1 Povzetek **11**

2 Pristojnosti in postopki varuha človekovih pravic **21**

2.1 Pravica do pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic **23**

2.2 Pravna podlaga za delo varuha človekovih pravic **23**

2.3 Pristojnosti varuha človekovih pravic **25**

2.4 Dopustnost in razlogi za preiskave **28**

2.5 Postopki varuha človekovih pravic **29**

3 Pritožbe in preiskave **33**

3.1 Pregled preiskovanih pritožb **35**

3.2 Analiza začelih preiskav **40**

3.3 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic **42**

3.4 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso **48**

3.5 Tematska analiza zaključenih preiskav **49**

3.6 Posredovanja pritožb in nasveti **67**

4 Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi **71**

4.1 Odnosi z institucijami EU **73**

4.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi **77**

4.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi **80**

5 Viri **87**

5.1 Osebjje **89**

5.2 Proračun **94**

Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic **97**

Uvod



ZVESELJEM vam predstavljam *Letno poročilo za leto 2009*, v katerem je predstavljeno delo, ki ga je varuh človekovih pravic opravil za državljane, podjetja in organizacije v preteklem letu. Upam, da vam bo zagotovilo dober pregled nad napredkom, ki smo ga dosegli pri spodbujanju najvišjih standardov uprave v institucijah EU. Kot vedno se veselimo vašega odziva.



Pomembno leto za varuhe človekovih pravic

Leto 2009 je zaznamovala 200-letnica institucije varuha človekovih pravic in kolegi z vsega sveta so ta dogodek praznovali junija v Stockholmu. Evropski varuh človekovih pravic je v tem letu začel petnajsto leto delovanja. Poleg tega se je iztekel moj prvi polni mandat varuha človekovih pravic. Sklep Evropskega parlamenta z dne 20. januarja 2010, da me znova izvoli za drugi polni mandat, je po mojem mnenju potrditev dela, ki ga opravlja ta urad, in nas spodbuja k nadaljnjim prizadevanjem za bolj odprto, odgovorno, vestno in na državljane usmerjeno upravo EU.

Vodenje te institucije v teh časih je polno izzivov. Ena od glavnih prednostnih nalog varuha človekovih pravic v naslednjih petih letih bo prispevati svoj delež pri zagotavljanju, da bodo državljani EU deležni koristi, obljubljenih v Lizbonski pogodbi. Zlasti finančne uredbe EU poudaril, da morajo ustrezna pravila upoštevati člen 41 in da je treba uradnikom dati navodila, kako naj zagotavljajo dobro finančno poslovanje in dobro upravljanje. Finančna uredba bi morala na primer v izjemnih primerih določiti prostovoljna plačila kot odškodnino za resne neprijetnosti ali hudo stisko, ki jih povzroči nepravilnost. Reforma finančne uredbe

pomembna je Listina o temeljnih pravicah EU, ki je zdaj pravno zavezujoča. V zvezi s tem bom spodbujal predvsem temeljno pravico do dobrega upravljanja, kot je določena v členu 41 Listine. Varuh človekovih pravic je že decembra 2009 v okviru sodelovanja pri javnem posvetovanju o reformi

Ena od glavnih prednostnih nalog varuha človekovih pravic v naslednjih petih letih bo prispevati svoj delež pri zagotavljanju, da bodo državljani EU deležni koristi, obljubljenih v Lizbonski pogodbi.

je odlična priložnost za uresničitev temeljne pravice do dobrega upravljanja.

Zaradi velikega števila preiskav, ki jih varuh človekovih pravic vsako leto opravi v zvezi s pomanjkanjem preglednosti (36 % preiskav v letu 2009), si bom še naprej prizadeval tudi za temeljno pravico dostopa do dokumentov, kot je določena v členu 42 Listine in členu 15 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Prav tako bom poskrbel, da sta pravica do pritožbe varuhu človekovih pravic in pravica do predložitve peticije Parlamentu (člena 43 oziroma 44 Listine) znani in se ustrezno uporabljata, da lahko državljani najbolje najdejo pravno varstvo.

Z Lizbonsko pogodbo je bila uvedena tudi nova oblika udeležbe javnosti v demokratičnem življenju Unije, in sicer „državljska pobuda“. Ta bo pomembno prispevala h krepitvi evropskih državljanov. Na začetku leta 2010 sem sodeloval pri javnem posvetovanju, kako mora državljanska pobuda delovati v praksi. Treba je predvideti vprašanja, ki bi se lahko pojavila med njenim izvajanjem, zlasti tista, ki lahko privedejo do pritožb varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic si z vnaprejšnjo opredelitvijo takih vprašanj in predlaganjem učinkovitih odgovorov prizadeva spodbujati Evropsko komisijo k dobremu upravljanju in tako prispevati k uspehom tega dragocenega novega instrumenta za državljane. Prav tako si bom prizadeval zagotavljati, da imajo državljani,

predstavniška združenja in civilna družba koristi od novih določb Pogodbe glede posvetovanja, dialoga ter možnosti za predstavitev in javno izmenjavo mnenj.

Dobro leto z vidika rezultatov

Druga prednostna naloga varuha človekovih pravic bo krepitev storitvene kulture v upravi EU. Iz odgovorov institucij, organov, uradov in agencij Unije na moje preiskave je jasno, da že upoštevajo visok standard upravne prakse. V več kot polovici primerov, zaključenih v letu 2009 (56%), je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali rešila zadevo. Leta 2008 je bil zadevni delež 36%. V tem poročilu je predstavljenih tudi devet nadvse uspešnih primerov, ki so primeri najboljše prakse pri odzivanju na pritožbe.

Štiri preiskave na lastno pobudo so bile sprožene v zvezi s sistemskimi vprašanji pri Komisiji, kot sta pravočasnost izplačil in dostop do dokumentov v primerih kršitev. Varuh človekovih pravic je obravnaval tudi vrsto primerov o pomembnih osnovnih načelih, kot je potreba po ustreznem dokumentiranju pomembnih sestankov in pregledov. Povzetek teh primerov je na voljo v tem poročilu.

Čeprav je varuh človekovih pravic institucijam dal kritične pripombe le v 35 primerih, medtem ko jih je bilo v letu 2008 44 in v letu 2007 55, so nadaljnje izboljšave še vedno mogoče. V ta namen bom še naprej spremljal odzive institucij na kritične pripombe in dodatne pripombe z objavo letne študije na svoji spletni strani. Študija iz leta 2009 je razkrila, da je bila stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja 79-odstotna, če skupaj upoštevamo kritične pripombe in dodatne pripombe. Nadaljnje ukrepanje v zvezi z dodatnimi pripombami je bilo zadovoljivo v vseh primerih, stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja v zvezi s kritičnimi pripombami pa je bila precej nižja, in sicer 62-odstotna. To dokazuje, da morajo varuh človekovih pravic in same institucije še vedno opraviti pomembno delo in uradnike prepričati, da je obrambni pristop do varuha človekovih pravic izgubljena priložnost za njihovo institucijo, ki lahko škoduje ugledu Unije.

Izboljšanje kakovosti uprave za državljane je merilo za vse ukrepe varuha človekovih pravic. V zvezi z delom svojega urada lahko z veseljem poročam, da se je čas, potreben za zaključek prei-

Izboljšanje kakovosti uprave za državljane je merilo za vse ukrepe varuha človekovih pravic.

skav, skrajšal s povprečno 13 mesecev v letu 2008 na devet mesecev v letu 2009. Čas, potreben za doseganje rezultatov s preiskavami, pa si prizadevamo še bolj skrajšati.

Leto v znamenju komuniciranja

Leto 2009 se je začelo z objavo nove spletne strani varuha človekovih pravic, ki vključuje interaktivni vodnik, katerega namen je pomagati posameznikom izbrati najprimernejši organ, na katerega se lahko obrnejo s pritožbo. Vodnik, ki je velika uspešnica, je med letom zagotovil nasvete več kot 26 000 ljudem. Število pritožb, naslovljenih na naš urad, se je zmanjšalo s 3 406 v letu 2008 na 3 098 v letu 2009, saj vedno več posameznikov že prvič najde pravi naslov. To mi je v veliko spodbudo. Za še boljše rezultate smo med letom okrepili sodelovanje z drugimi informacijskimi mrežami in mrežami za reševanje težav, kot sta služba Europe Direct in mreža SOLVIT.

Okrepili smo prizadevanje za vzpostavljane stika z morebitnimi pritožniki in v sodelovanju z nevladnimi organizacijami, interesnimi skupinami, podjetji in skupinami strokovnjakov organizirali vrsto dogodkov. Te dejavnosti za doseganje ljudi so skupaj z izjemnimi rezultati, ki smo jih dosegli za pritožnike, privedle do 85-odstotnega povečanja medijske pokritosti dela varuha človekovih pravic. Ta okrepljena pokritost je ključnega pomena za ozaveščanje o pravici do pritožbe in

vlogi varuha človekovih pravic pri zagotavljanju, da uprava EU odgovarja za svoja ravnanja. Povečanje števila začetih preiskav z 293 na 335 na podlagi pritožb, prejetih v letu 2009, je treba delno pripisati tem dejavnostim.

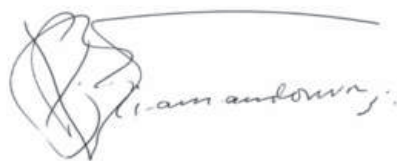
V skoraj 80 % evidentiranih primerov smo lahko pritožniku pomagali z uvedbo preiskave primera, posredovanjem primera pristojnemu organu ali svetovanjem pritožniku, kam se lahko obrne. Več kot 55 % primerov je bilo v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, kar potrjuje potrebo po nadaljnji krepitvi sodelovanja med evropskim, nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic ter odbori za peticije v mreži. Sedmi seminar nacionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU in držav kandidatk, ki je potekal aprila na Cipru, je bil dobra priložnost za krepitev sodelovanja.

Zadnji pomembni dogodek v letu 2009 je bil sprejetje izjave o poslanstvu institucije. Glasi se:
Evropski varuh človekovih pravic išče pravične rešitve za pritožbe proti institucijam Evropske unije ter spodbuja preglednost in upravno kulturo storitev. Skozi dialog z državljani in Evropsko unijo želi vzpostaviti zaupanje ter spodbuditi najvišje standarde v vedenju institucij Unije.

Na začetku leta 2010 nameravam na podlagi tega poslanstva pripraviti strategijo, ki bo zajela celoten petletni mandat varuha človekovih pravic.

Veselim se, da bom lahko na tej podlagi v prihodnjih letih pomagal državljanom.

Strasbourg, 16. februarja 2010



P. Nikiforos DIAMANDOUROS



Povzetek

VPETNAJSTEM letnem poročilu evropskega varuha človekovih pravic Evropskemu parlamentu so opisane dejavnosti varuha človekovih pravic v letu 2009. To je sedmo letno poročilo, ki ga bo predstavil P. Nikiforos DIAMANDOUROS, ki je funkcijo evropskega varuha človekovih pravic začel opravljati 1. aprila 2003.

■ Sestava poročila

Poročilo je sestavljeno iz petih poglavij. Začenja se z uvodom varuha človekovih pravic, sledi pa mu ta povzetek, iz katerega je sestavljeno poglavje 1.

V poglavju 2 so pojasnjene pristojnosti varuha človekovih pravic in opisani postopki, ki jih varuh človekovih pravic opravlja za obravnavanje pritožb in izvajanje preiskav. Vključuje tudi vse pomembnejše dogodke, ki so se zgodili v preteklem letu.

V poglavju 3 sta predstavljena pregled pritožb, ki so bile obravnavane v letu 2009, in poglobljena študija izvedenih preiskav. Poglavje vsebuje razdelek o nadvse uspešnih primerih, ki jih je opredelil varuh človekovih pravic, in tematsko analizo, ki zajema najpomembnejše pravne ugotovitve in dejstva iz odločitev varuha človekovih pravic v letu 2009. Poglavje se končuje s pregledom primerov, ki jih je varuh človekovih pravic posredoval drugim organom za obravnavanje pritožb.

V poglavju 4 so obravnavane dejavnosti varuha človekovih pravic za vzpostavljanje stikov, v kar so zajeti odnosi z drugimi institucijami, organi, uradi in agencijami Evropske unije ter odnosi s skupnostjo nacionalnih, regionalnih in lokalnih varuhov človekovih pravic v Evropi, podan pa je tudi pregled varuhovih dejavnosti pri obveščanju javnosti.

V poglavju 5 so na voljo podrobnosti o osebnju in proračunu varuha človekovih pravic.

■ Vloga evropskega varuha človekovih pravic

Urad evropskega varuha človekovih pravic je bil ustanovljen z Maastrichtsko pogodbo v okviru pravic iz državljanstva Unije. Varuh preiskuje pritožbe o nepravilnostih pri delu institucij, organov, uradov ali

Varuh preiskuje pritožbe o nepravilnostih pri delu institucij, organov, uradov ali agencij Unije, razen Sodišča Evropske unije v njegovi pravosodni funkciji.

agencij Unije¹, razen Sodišča Evropske unije² v njegovi pravosodni funkciji. V soglasju z Evropskim parlamentom je varuh človekovih pravic „nepravilnost“ opredelil na način, ki zahteva spoštovanje načela zakonitosti, načel dobrega upravljanja in temeljnih pravic.

Poleg tega da se varuh človekovih pravic odziva na pritožbe posameznikov, družb in združenj, deluje tudi proaktivno, kar pomeni, da prične preiskave na lastno pobudo, organizira srečanja s člani in uradniki institucij EU, ugotovitve posreduje državljanom ter jih obvešča o njihovih pravicah in tem, kako jih uveljaviti.

1. Člen 228 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (prejšnji člen 195 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti) razširja pristojnosti varuha človekovih pravic za sprejemanje pritožb glede nepravilnosti pri dejavnostih „institucij ali organov Skupnosti“ na dejavnosti „institucij, organov, uradov ali agencij Unije“. Čeprav se je v letnem poročilu varuha človekovih pravic prej uporabljal izraz „institucije in organi“, pa zdaj na ustreznih mestih uporabljamo izraz „institucije“, kadar se sklicujemo na vse institucije, organe, urade in agencije EU.

2. Z Lizbonsko pogodbo sta bili spremenjeni imeni Sodišča Evropskih skupnosti in Sodišča prve stopnje. Zdaj se skupaj imenujeta Sodišče Evropske unije, ločeno pa Sodišče oziroma Splošno sodišče.

■ Pritožbe in preiskave

Pregled preiskovanih pritožb

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 evidentiral 3 098 pritožb v primerjavi s 3 406 pritožbami v letu 2008. Skoraj 60 % teh pritožb je bilo poslanih prek spleta, večinoma prek elektronskega obrazca za pritožbe, ki je na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic v 23 jezikih.

Skupaj je bilo obravnavanih³ 3 119 pritožb v primerjavi s 3 346 pritožbami v letu 2008. Od vseh obravnavanih pritožb jih je bilo 55 % (1 704 pritožbe) v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov

Varuh človekovih pravic je lahko pritožnikom pomagal v skoraj 80 % primerov, tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali svetoval, kam se lahko pritožniki obrnejo za hitro in učinkovito rešitev težave.

človekovih pravic, 23 % (727 pritožb) pa v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic. Za skupno 11 % pritožb je bila začeta preiskava. Varuh človekovih pravic je lahko pritožnikom pomagal v skoraj 80 % primerov, tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali svetoval, kam se lahko pritožniki obrnejo za hitro in učinkovito rešitev težave.

Varuh človekovih pravic je v zadevnem letu skupno obravnaval skoraj 5 000 pritožb in zahtevkov za informacije.

Analiza začetih preiskav

V letu 2009 je bilo na podlagi pritožb sproženih 335 novih preiskav (v primerjavi z 293 v letu 2008). Od teh so jih 84 % vložili posamezni državljani, 16 % pa podjetja in združenja.

Varuh človekovih pravic je sprožil tudi štiri preiskave na lastno pobudo za reševanje mogočih sistemskih težav v zvezi z Evropsko komisijo.

Enako kot v preteklih letih je tudi tokrat večina preiskav, ki jih je uvedel varuh človekovih pravic v letu 2009, zadevala Komisijo (191 preiskav ali 56 % vseh preiskav). Ker je Komisija osrednja institucija EU, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov. Opozoriti je treba, da je bil zadevni delež v letu 2008 66 % vseh preiskav. Osemintrideset preiskav (11 %) je zadevalo upravo Evropskega parlamenta, 30 (9 %) Evropski urad za izbor osebja (EPSO), 12 (4 %) Svet Evropske unije in 9 (3 %) Sodišče Evropske unije. V zvezi s Sodiščem je treba opozoriti, da lahko varuh človekovih pravic uvede le preiskave o njegovem nepravosodnem delovanju. Triindvajset drugih institucij, organov, uradov in agencij EU je bilo predmet nadaljnjih 59 preiskav.

Glavne vrste domnevnih nepravilnosti v preiskavah, začetih v letu 2009, so se nanašale na pomanjkanje preglednosti, vključno z zavračanjem posredovanja informacij (121 primerov ali 36 % vseh primerov), nepravilnost ali zlorabo pooblastil (48 primerov, 14 %), nepotrebne zamude (45 primerov, 13 %), nezadovoljive postopke (44 primerov, 13 %), malomarnost (22 primerov, 6 %), neizpolnjevanje obveznosti, tj. neuspešnost Komisije pri opravljanju vloge varuhinje pogodb v odnosu do držav članic (21 primerov, 6 %), pravne napake (19 primerov, 6 %) in diskriminacijo (17 primerov, 5 %).

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 zaključil 318 preiskav (v primerjavi s 355 preiskavami v letu 2008). Od tega je 311 preiskav temeljilo na pritožbah, sedem pa jih je bilo izvedenih na lastno

Večina preiskav je bila zaključena v manj kot enem letu (70 %). Več kot polovica (55 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. V povprečju so bile preiskave zaključene v devetih mesecih.

pobudo. Večina preiskav je bila zaključena v manj kot enem letu (70 %). Več kot polovica (55 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. V povprečju so bile preiskave zaključene v devetih mesecih.

3. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je bila izvedena analiza, namenjena ugotavljanju, ali pritožba (i) spada v pristojnost varuha človekovih pravic, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave. Zaradi časa, potrebnega za to, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu.

Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Pri doseganju takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k preprečevanju dragih in dolgotrajnih sodnih postopkov, je bistveno sodelovanje institucij EU. Pozitiven rezultat za pritožnika je bil dosežen v 179 primerih, ki so bili zaključeni v letu 2009 (56 % vseh primerov). Te primere so rešile institucije ali pa je bila najdena sporazumna rešitev. To je primerljivo s 129 primeri v letu 2008, ko je bilo takih primerov dvakrat toliko kot dve leti pred tem, tj. leta 2006.

V 18 % primerov (58) nepravilnosti niso bile ugotovljene. To ni nujno negativen rezultat za pritožnika, ki od zadevne institucije vsaj prejme temeljito obrazložitev dejanja in varuhovo mnenje o primeru.

Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v 12 % primerov (37), vendar mu je pozitiven rezultat za pritožnika kljub temu uspelo doseči v dveh od teh primerov, tako da so bili sprejeti osnutki priporočil, ki jih je podal varuh. V zadevnem letu Evropskemu parlamentu ni bilo predloženo nobeno posebno poročilo. V 35 primerih se je preiskava končala s kritično pripombo. Kritična pripomba pritožniku potrdi, da je bila njegova pritožba upravičena, zadevni instituciji pa pokaže njeno napako, da se lahko v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

Varuh človekovih pravic je podobno zaradi izboljšanja uspešnosti institucij EU v prihodnosti pogosteje uporabljal dodatne pripombe, kadar je opazil priložnost za izboljšanje kakovosti uprave. Varuh človekovih pravic je v letu 2009 dodatne pripombe pripravil v 28 primerih.

Za institucije je pomembno, da spremljajo kritične in dodatne pripombe varuha človekovih pravic ter si prizadevajo odpraviti nerešene težave. S tem v mislih je varuh človekovih pravic v letu 2009 na svoji spletni strani objavil študijo o nadaljnjih ukrepih institucij, ki so v letu 2008 prejele kritične in dodatne pripombe.

Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso [→→→]

Devet primerov, zaključenih v letu 2009, je zglednih primerov najboljše prakse in so bili označeni kot nadvse uspešni. Vsem institucijam, organom, uradom in agencijam EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic.

Devet primerov, zaključenih v letu 2009, je zglednih primerov najboljše prakse in so bili označeni kot nadvse uspešni.

Dva se nanašata na ravnanje **Komisije** v zvezi s primeri kršitev na področju pravic letalskih potnikov (**2980/2008/GG**) in okolja (**791/2005/(IP)FOR**). Komisija je v še dveh primerih ravnala konstruktivno, ko se je strinjala, da (i) bo preklicala nalog za izterjavo v zvezi s pritožbo uslužbenke (**1908/2007/JF**) in (ii) proučila, ali lahko prekliče nalog za izterjavo v višini 500 000 EUR v pogodbenem primeru (**2119/2007/ELB**).

Na področju preglednosti se je **Evropski urad za boj proti goljufijam** (OLAF) strinjal, da bo objavil dolg seznam dokumentov belgijskima družbama (v združenih zadevah **723/2005/OV** in **790/2005/OV**), **Evropski urad za izbor osebja** (EPSO) pa se je strinjal, da bo vsem kandidatom – ne le neuspešnim – omogočil dostop do ocen preskusov znanja (**2346/2007/JMA**).

Nazadnje, tri izvajalske agencije so se zgledno odzvale na predloge varuha človekovih pravic: **Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost** (**1562/2008/BB**) in **Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta** (**2003/2008/TS**) v primerih zaposlovanja, **Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo** pa v primeru, ki se je nanašal na zavrnitev vloge za dotacijo (**1537/2008/(TJ)GG**).

Tematska analiza zaključenih preiskav

Vse odločitve, ki jih varuh človekovih pravic sprejme po končani preiskavi, so običajno objavljene na njegovi spletni strani (<http://www.ombudsman.europa.eu>) v angleščini in jeziku pritožbe, če ta ni angleščina. Izbrano število primerov je v obliki povzetka na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic v vseh 23 uradnih jezikih EU. Povzetki prikazujejo različne teme ter institucije, organe, urade in agencije EU, zajete v 318 odločitvah, s katerimi so bile zaključene preiskave v letu 2009, ter različne razloge za zaključek.

V razdelku 3.5 tega poročila so analizirani najpomembnejši izsledki iz zakonov in dejstev, ki jih vsebujejo odločitve varuha človekovih pravic v letu 2009. Tematsko so razvrščeni v sedem glavnih kategorij glede na glavni predmet preiskave⁴:

- Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki;
- Evropska komisija kot varuhinja pogodb;
- Dodelitev razpisov in dotacij;
- Izvajanje pogodb;
- Upravni in kadrovske predpisi;
- Natečaji in izbirni postopki;
- Institucionalne in politične zadeve ter drugo.

V prvem delu tematske analize so obravnavane odločitve varuha človekovih pravic v letu 2009 o pritožbah v zvezi z (i) dostopom javnosti do dokumentov, (ii) dostopom javnosti do informacij ter (iii) varovanjem osebnih podatkov in pravico, da osebe, na katere se podatki nanašajo, dostopajo do svojih podatkov. Obravnavane zadeve obsegajo različne težave, od zamud pri evidentiranju zahtevkov in omogočanju dostopa do dokumentov do različne razlage izjem iz Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov⁵. Analizirani so tudi primeri, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov.

Druga kategorija primerov se nanaša na pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje pogodb. Varuh človekovih pravic lahko preiskuje postopkovne in materialne vidike obravnave, ki jo Komisija izvede v takih primerih. Med preiskovanimi obtožbami v letu 2009, so bili primeri, v katerih pritožbe niso bile evidentirane, primeri zamud pri sprejemanju odločitev in obveščanju pritožnikov ter nestrinjanja z odločitvami Komisije, da ne bo obravnavala določenih pritožb.

V tretjem delu tematske analize so obravnavane pritožbe zaradi dodelitve ali nedodelitve naročil in dotacij. Pregled varuha človekovih pravic je v takih primerih omejen na preverjanje, ali so bila upoštevana pravila, s katerimi se urejajo postopki, ali so bila dejstva pravilno ugotovljena, ter ali se je zgodila očitna napaka pri evalvaciji in ali je mogoče ugotoviti zlorabo pooblastil. Preskusiti je mogoče tudi, ali so institucije v skladu s svojo dolžnostjo navedle razloge za svojo odločitev in ali so ti razlogi skladni in smiselni. Varuh človekovih pravic je v letu 2009 proučil zadeve v zvezi z nepravilno obravnavo, napačno ali nepravilno izključitvijo ponudb in zamudami.

V četrti kategoriji so obravnavani primeri, v katerih se pritožniki pritožujejo, ker institucija ni izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz pogodb. Varuh človekovih pravic meni, da je v zvezi s pogodbenimi spori upravičeno, da svojo preiskavo omeji na presojo, ali je zadevna institucija Unije zagotovila skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja in zakaj misli, da je njeno stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Varuh človekovih pravic je v letu 2009 preiskoval težave v zvezi s podizvajalci, vprašanja upravičenih stroškov in domnevno nepravilno obravnavo.

V peti kategoriji so preiskovane pritožbe v zvezi z upravnimi dejavnostmi institucij, predvsem v zvezi z uporabo kadrovske predpisov za uradnike in drugih ustreznih predpisov. Ti primeri se bistveno razlikujejo med seboj in zadevajo skoraj vse institucije, organe, urade in agencije.

4. Na podlagi preiskav, ki so bile zaključene v letu 2009, je razčlenitev glede na glavni predmet preiskave naslednja: preglednost (31 %), upravni in kadrovske predpisi (16 %), natečaji in izbirni postopki (16 %), institucionalne in politične zadeve (14 %), Komisija kot varuhinja pogodb (9 %), izvajanje pogodb (8 %) ter dodelitev razpisov in dotacij (6 %).

5. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

V šestem delu tematske analize so preiskovane pritožbe, povezane z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki. Večina teh primerov je povezana z uradom EPSO, nanašajo pa se na očitke v zvezi s pomanjkanjem preglednosti, diskriminacijo in zamudami.

Zadnja preostala kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam zaradi njihovih dejavnosti oblikovanja politike ali splošnega delovanja.

■ Odnosi z institucijami, varuhi človekovih pravic in drugimi zainteresiranimi stranmi

Odnosi z institucijami EU

Konstruktivni odnosi z institucijami EU so nadvse pomembni za evropskega varuha človekovih pravic za zagotavljanje najvišjih mogočih standardov uprave. Varuh človekovih pravic se redno sestaja s člani in uradniki institucij, organov, uradov in agencij EU ter z njimi razpravlja o načinih izboljšanja kakovosti uprave in zagotavljanju ustreznega spremljanja njegovih pripomb, priporočil in poročil.

Leta 2009 je N. DIAMANDOUROS nagovoril generalne direktorje Evropske komisije in imel vrsto drugih sestankov s predstavniki Komisije. Še naprej je tesno sodeloval z mrežo SOLVIT, katere namen je reševanje pritožb v zvezi z notranjim trgom, in okrepil sodelovanje s službo Europe Direct, ki posameznikom zagotavlja odgovore na vprašanja o EU.

Z vidika odnosov s Parlamentom so bila v letu 2009 še posebno pomembna srečanja s predstavniki Parlamenta, ki so bila povezana s tekočim zakonodajnim postopkom za spremembo Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov. Varuh človekovih pravic se je 2. septembra 2009 sestal tudi z novo predsednico Odbora za peticije, evropsko poslanko Erminio MAZZONI, in Odboru 14. septembra predstavil svoje *Letno poročilo za leto 2008*. Plenarna razprava o dejavnostih varuha človekovih pravic v letu 2008, ki je temeljila na poročilu, ki ga je pripravila evropska poslanka Chrysoula PALIADELI, je potekala 12. novembra.

Med druge pomembnejše dogodke v zadevnem letu spadata predstavitvi za posvetovalno skupino o prihodnosti Evrope in delovno skupino Sveta za informiranje. Varuh človekovih pravic je poleg

Med druge pomembnejše dogodke v zadevnem letu spadata predstavitvi za posvetovalno skupino o prihodnosti Evrope in delovno skupino Sveta za informiranje.

tega nagovoril Evropski ekonomsko-socialni odbor, sodeloval v javnem posvetovanju Evropske investicijske banke o njenih politikah v zvezi s pritožbami in preglednostjo ter okrepil sodelovanje z Evropskim uradom za izbor osebja.



Varuh človekovih pravic se je v letu 2009 še naprej obračal tudi na druge institucije, organe, urade in agencije EU. Sestal se je s predstavniki Parlamenta, Komisije in Sveta, pa tudi s člani Sodišča EU in Evropskega računskega sodišča, direktorjem Evropskega urada za boj proti goljufijam in pomočnikom evropskega nadzornika za varstvo podatkov. Na sliki je varuh človekovih pravic s predsednikom Računskega sodišča Vítorom DA SILVA CALDEIRO.

Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Veliko pritožnikov se obrne na evropskega varuha človekovih pravic, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi

Evropski varuh človekovih pravic tesno sodeluje s kolegi v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi s pravom EU.

v državah članicah, da bi zagotovili hitro in učinkovito obravnavo pritožb državljanov v zvezi s pravom EU. To sodelovanje poteka večinoma pod pokroviteljstvom Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Ta mreža zdaj vključuje 94 uradov iz 32 držav, obsega pa nacionalno in regionalno raven v Uniji ter nacionalno raven v državah kandidatkah za članstvo v EU, na Norveškem, Islandiji in – nazadnje – v Švici. Tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta je polnopravni član mreže.

Eden od namenov mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu. V letu 2009 je bila v 977 primerih pritožba posredovana članu Evropske mreže varuhov človekovih pravic ali pa je varuh pritožniku svetoval, naj se obrne na člana mreže.

V razdelku 4.2 tega poročila so natančno opisane dejavnosti mreže v letu 2009, od katerih je bil najpomembnejši dogodek sedmi seminar nacionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU aprila v Paphosu na Cipru. Seminar sta skupaj organizirala evropski varuh človekovih pravic in ciprska komisarka za upravo (varuhinja človekovih pravic) Eliana NICOLAOU. Na seminarju, katerega glavna tema so bile migracije, so bili zastopani uradi nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic iz 29 držav.

Informativni obiski, ki so jih soorganizirali varuhi po državah članicah in državah kandidatkah, so se izkazali za zelo učinkovite pri razvoju mreže. Evropski varuh človekovih pravic je leta 2009 obiskal kolege na Slovaškem (maja), v Češki republiki (maja), na Finskem (oktobra) in v Estoniji (oktobra).



Med letom so prizadevanja varuha človekovih pravic za sodelovanje s kolegi presešla dejavnosti Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Med glavnimi dogodki, ki se jih je N. DIAMANDOUROS udeležil leta 2009, je bila deveta svetovna konferenca Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic (IOI), organizirana junija v Stockholmu, na kateri so praznovali dvestoletnico obstoja švedskega parlamentarnega varuha človekovih pravic. Da bi obeležili ta pomembni dogodek, so na konferenci predstavili razvoj institucije varuha človekovih pravic od njenih začetkov na Švedskem do najrazličnejših sedanjih oblik.

Mreža je tudi uporaben mehanizem za izmenjavo informacij o zakonodaji EU in najboljših praksah prek zgoraj navedenih seminarjev, polletnega glasila, elektronskega foruma za razprave in izmenjavo dokumentov ter elektronske storitve dnevnik novic. Poleg te redne neformalne izmenjave informacij prek mreže je na voljo tudi poseben postopek, s katerim lahko nacionalni ali regionalni varuhi človekovih pravic zaprosijo za pisne odgovore na vprašanja o zakonodaji EU in njeni razlagi, vključno z vprašanji, ki se varuhom človekovih pravic porajajo pri obravnavi posebnih primerov. Leta 2009 je bilo prejeto eno novo vprašanje.

Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami EU, zaveda svoje pravice, da se lahko pritoži varuhu zaradi nepravil-

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljanju, da se vsaka oseba ali organizacija, ki bi lahko imela težave z institucijami EU, zaveda svoje pravice, da se lahko pritoži varuhu zaradi nepravilnosti.

nosti. V razdelku 4.3 tega poročila je podan pregled številnih načinov, na katere je varuh človekovih pravic v letu 2009 poskušal izboljšati ozaveščenost o pravici do pritožbe. Varuh človekovih pravic in osebe iz njegovega urada so pripravili približno 145 predstavitev za skupine, ki jih zanima delo varuha človekovih pravic. Med glavnimi medijskimi dejavnostmi varuha človekovih pravic v letu 2009 so bile

tiskovne konference v Bruslju, ki so bile del že omenjenih informativnih obiskov. Med letom je bilo izdanih enaindvajset sporočil za javnost. Med obravnavanimi temami so bile revizija pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov, pravice letalskih potnikov, zamude plačil Evropske komisije, financiranje zgradb Evropskega parlamenta in pritožba, ki jo je vložil proizvajalec mikroprocesorjev Intel.

Evropski varuh človekovih pravic je svojo novo spletno stran objavil 5. januarja 2009. Na njej je še zlasti zanimiv interaktivni vodnik, katerega namen je pomagati posameznikom izbrati najprimernejši organ, na katerega se lahko obrnejo s svojo pritožbo. V letu 2009 je več kot 26 000 ljudi prek interaktivnega vodnika iskalo in prejelo nasvet varuha človekovih pravic. Spletna stran se je vse leto redno posodabljala z odločbami, povzetki primerov, sporočili za javnost, podrobnostmi o prihodnjih dogodkih in publikacijami. Spletno stran je od 1. januarja do 31. decembra 2009 obiskalo približno 340 000 obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot štiri milijone strani. Največ obiskovalcev je bilo iz Španije, Italije, Nemčije, Francije in Belgije.

Pri publikacijah v letu 2009 sta še posebno zanimanje vzbudila preoblikovano *Letno poročilo* in nov zbirni dokument *Pregled za leto 2008*.



Varuh človekovih pravic je za izboljšanje ozaveščenosti o novem interaktivnem vodniku na svoji spletni strani in, splošneje, o celotnem sklopu mehanizmov za reševanje težav, ki so na voljo posameznikom, podjetjem in združenjem, marca 2009 v Bruslju organiziral seminar. Na njem so bile predstavljene storitve, ki jih zagotavljajo evropski varuh človekovih pravic, Odbor za peticije Evropskega parlamenta, mreža SOLVIT in evropsko združenje ECAS (European Citizen Action Service).

■ Viri

V razdelku 5.1 tega poročila je podan pregled strukture urada varuha človekovih pravic, navedeni pa so tudi nekateri biografski podatki o varuhu človekovih pravic in njegovem osebju.

Ta razdelek vključuje tudi informacije o srečanjih osebja varuha človekovih pravic in sestankih zaposlenih. Srečanja osebja so sestavni del strateškega načrtovanja varuha človekovih pravic, zlasti

Srečanje osebja v letu 2009 je potekalo od 11. do 13. februarja, njegova glavna tema pa je bilo „Sodelovanje“.

z zagotavljanjem uporabnih smernic za oblikovanje politik in pripravo letnega načrta upravljanja (LNU). So del letnega cikla dogodkov, ki dajejo osebju in pripravnikom možnost, da si izmenjajo poglede na teme, neposredno povezane z delom varuha

človekovih pravic. Srečanje osebja v letu 2009 je potekalo od 11. do 13. februarja, njegova glavna tema pa je bilo „Sodelovanje“. Osebje je tako kot prejšnja srečanja tudi to tretje srečanje ocenilo pozitivno.

V kadrovskem načrtu varuha človekovih pravic je bilo leta 2009 skupaj 63 delovnih mest. Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2009 obsegala 8 906 880 EUR.



Pristojnosti
in postopki
varuha
človekovih
pravic

V TEM poglavju je podrobno opisana vloga evropskega varuha človekovih pravic, pri čemer so zajeti pravna podlaga za njegovo delo, opis njegovih pristojnosti ter informacije v zvezi z dopustnostjo in razlogi za začetek preiskave. Za predstavitev teh elementov in osvetlitev posebnih dogodkov, kot so začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe in posledice za delo varuha človekovih pravic, so v poglavje vključeni primeri, obravnavani leta 2009. Poglavje se končuje s pregledom postopkov varuha človekovih pravic za obravnavanje pritožb in izvajanje preiskav, vključno z vse pogostejšo uporabo neformalnih postopkov za hitro razrešitev pritožb.

2.1 Pravica do pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic

V členu 24 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) – prejšnjem členu 21 Pogodbe ES – je določena pravica do pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic kot ena od pravic, ki izhajajo iz drža-

Varuh človekovih pravic se z mogočimi primeri nepravilnosti seznanja predvsem iz pritožb, čeprav opravlja tudi preiskave na lastno pobudo.

vljanstva Evropske unije. Ta pravica je vključena v Listino Evropske unije o temeljnih pravicah¹ (člen 43). Varuh človekovih pravic se z mogočimi primeri nepravilnosti seznanja predvsem iz pritožb, čeprav opravlja tudi preiskave na lastno pobudo (glej naslednji razdelek).

2.2 Pravna podlaga za delo varuha človekovih pravic

Spremembe pravne podlage, ki so posledica Lizbonske pogodbe

Lizbonska pogodba je začela veljati 1. decembra 2009. Člen 195 Pogodbe ES o varuhu človekovih pravic je postal člen 228 PDEU. Pristojnosti varuha človekovih pravic so se razširile z „institucij ali organov Skupnosti“ na „institucije, organe, urade ali agencije Unije“. To ima dve posledici:

1. ker je bil z Lizbonsko pogodbo odpravljen stebrični ustroj EU, prejšnji drugi steber (skupna zunanja in varnostna politika) zdaj spada v pristojnost varuha človekovih pravic;
2. v skladu s členom 13 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) je Evropski svet institucija. Zato je zdaj predmet pristojnosti varuha človekovih pravic.

Omeniti je treba še dve dodatni spremembi. V členu 228(1) PDEU je določeno, da varuha človekovih pravic Evropski parlament „izvoli“, ne „imenuje“, medtem ko je v členu 228(4) PDEU določeno, da je statut varuha človekovih pravic uredba Evropskega parlamenta, in ne sklep. ■

Delovanje varuha človekovih pravic urejajo člen 228 PDEU (prejšnji člen 195 Pogodbe ES), Statut varuha človekovih pravic in izvedbene določbe, ki jih je varuh človekovih pravic sprejel

1. Listina je bila najprej razglašena decembra 2000, podpisana in znova razglašena pa 12. decembra 2007 pred podpisom Lizbonske pogodbe 13. decembra 2007, UL 2007 C 303, str. 1. Lizbonska pogodba daje Listini enako pravno veljavnost kot pogodbam.

v skladu s členom 14 Statuta. Evropski parlament je junija 2008 sprejel sklep² o spremembi Statuta varuha človekovih pravic z začetkom veljavnosti 31. julija 2008. Varuh človekovih pravic je 3. decembra 2008 spremenil svoje izvedbene določbe, tako da so v njih izražene spremembe Statuta in upoštevane izkušnje, pridobljene od leta 2004, ko so bile določbe nazadnje spremenjene. Nove izvedbene določbe so začele veljati 1. januarja 2009. Statut varuha človekovih pravic in izvedbene določbe so na voljo na spletni strani evropskega varuha človekovih pravic (<http://www.ombudsman.europa.eu>). Izvedbene določbe so na voljo tudi v tiskani obliki na Uradu evropskega varuha človekovih pravic.

■ Pritožbe in preiskave na lastno pobudo

S členom 228 PDEU je varuh človekovih pravic pooblaščen za sprejemanje pritožb državljanov Unije ali fizičnih ali pravnih oseb s prebivališčem ali statutarnim sedežem v eni od držav članic. Varuh človekovih pravic lahko tudi uvede preiskave na lastno pobudo. To možnost lahko uporabi za preiskavo mogočega primera nepravilnosti, na katerega ga opozori oseba, ki nima pravice vložiti pritožbe. Praksa varuha človekovih pravic v takih primerih je, da zadevni osebi med preiskavo omogoči enake postopkovne možnosti, kot če bi se zadeva obravnavala kot pritožba. Varuh človekovih pravic se o uvedbi preiskave na lastno pobudo običajno odloča za vsak primer posebej. Leta 2009 ni bila sprožena nobena taka preiskava na lastno pobudo.

Memorandum o soglasju z Evropsko investicijsko banko (EIB)

Varuh človekovih pravic je v Letnem poročilu za leto 2006 zapisal, da ob upoštevanju mogočih omejitev virov v prihodnosti predvideva tudi uporabo možnosti preiskave na lastno pobudo, kadar je dejstvo, da pritožnik ni državljan ali prebivalec Unije, edini razlog, zakaj se pritožba o domnevni nepravilnosti Evropske investicijske banke (EIB) pri njenih posojilih zunaj EU (zunanjih posojilih) ne preišče. Evropski parlament je v resoluciji z dne 25. oktobra 2007 pozdravil izjavo varuha človekovih pravic o nameri in ga pozval, naj razmisli o sklenitvi memoranduma o soglasju z EIB.

Memorandum o soglasju³ sta varuh človekovih pravic in predsednik EIB podpisala 9. julija 2008. Namen tega sporazuma je izboljšati zaščito zainteresiranih strani pred morebitnimi nepravilnostmi v zvezi z dejavnostmi EIB. V njem je predvideno, da se bo zaščita zainteresiranih strani razširila tudi na tiste, ki niso državljani ali prebivalci EU ali nimajo statutarne sedeža v EU. ■

Varuh človekovih pravic lahko začetek preiskave na lastno pobudo uporabi tudi za reševanje domnevnih sistemskih težav v institucijah. To je v letu 2009 naredil štirikrat, vse preiskave pa so se nanašale na Evropsko komisijo, vključno z naslednjo:

Zahtevki državljanov za dostop do dokumentov o kršitvi

Varuh človekovih pravic je uvedel in zaključil preiskavo na lastno pobudo glede pravil Komisije za obravnavanje zahtevkov državljanov za dostop do dokumentov v zvezi s postopki za ugotavljanje kršitev. Cilj je bil zagotoviti, da (i) državljani vedo, kako dobiti dostop do dokumentov v zvezi s kršitvami, in (ii) če je dostop zavržen, lahko izvejo, ali je za zavrnitev odgovorna Komisija ali država članica ter ali zavrnitev temelji na nacionalni zakonodaji ali zakonodaji EU. Varuh človekovih pravic je med preiskavo pozval tudi države članice, naj predložijo svoja stališča. Preiskavo je zaključil z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo,

2. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.

3. Memorandum o soglasju med Evropskim varuhom človekovih pravic in Evropsko investicijsko banko glede obveščanja o politikah, standardih in postopkih Evropske investicijske banke ter reševanju pritožb, vključno s pritožbami nedežavljanov in nerezidentov Evropske unije, UL 2008 C 244, str. 1.

vedar je Komisijo spodbudil, naj državljane obvešča, da lahko dobijo dostop do takšnih dokumentov z vložitvijo zahtevka na Komisijo, ali pri organih zadevne države članice, ali obojem. Poleg tega bi bilo mogoče državljane obvestiti, da se uporablja nacionalna zakonodaja, če zahtevke za dostop vložijo pri organih države članice. Komisija bi lahko vključila take informacije na svojo odlično in za državljane prijazno spletno stran v zvezi s kršitvami.

OI/2/2009/MHZ ■

2.3 Pristojnosti varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je s členom 228 PDEU pooblaščen za prejetje pritožb glede nepravilnosti pri dejavnostih institucij, organov, uradov in agencij Unije, razen Sodišča Evropske unije pri opravljanju njegove sodne funkcije. Pritožba torej ni v njegovi pristojnosti, če:

- (i) ni vložena proti instituciji, organu, uradu ali agenciji Unije;
- (ii) je vložena proti Sodišču, Splošnemu sodišču ali Sodišču za uslužbence pri opravljanju njihove pravosodne funkcije; ali
- (iii) ne zadeva morebitne nepravilnosti.

Vsaka od teh točk je podrobneje obrazložena v nadaljevanju.

■ Institucije, organi, uradi in agencije Unije

Pristojnost evropskega varuha človekovih pravic pokriva institucije, organe, urade in agencije Unije. Institucije so navedene v členu 13 PEU. V skladu s tem členom je Evropski svet zdaj institucija in je zato v okviru pristojnosti varuha človekovih pravic.

Pristojnost evropskega varuha človekovih pravic pokriva institucije, organe, urade in agencije Unije.

Opredelitve ali veljavnega seznama organov, uradov ali agencij Unije ni. Izraz vključuje organe, ustanovljene s pogodbami, kot sta Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropska centralna

banka, ter organe, ustanovljene z zakonodajo v skladu s pogodbami, vključno z agencijami, kot sta Evropska agencija za okolje in Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic (Frontex). Ker je bil z Lizbonsko pogodbo odpravljen stebrični ustroj EU, so morebitne nepravilnosti v prejšnjem drugem stebru (skupna zunanja in varnostna politika) zdaj v pristojnosti varuha človekovih pravic.

Pritožbe proti javnim organom držav članic niso v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic, tudi če se nanašajo na zadeve s področja zakonodaje EU. Veliko takih pritožb je v pristojnosti nacionalnih in regionalnih varuhov iz Evropske mreže varuhov človekovih pravic (glej razdelek 3.6 spodaj).

Pritožba, ki ni bila vložena proti instituciji, organu, uradu ali agenciji EU

Pritožnik je navedel, da so grški organi od njega zahtevali, naj predloži nesorazmerno število spričeval in dokumentov za priznanje njegove (nemške) diplome. Poleg tega je trdil, da organi niso spoštovali štirimesečnega roka za priznanje njegove diplome, kot to zahteva Direktiva 2005/36/ES. Ker je bila pritožba vložena proti grškemu organu, in ne proti instituciji, organu, uradu ali agenciji Unije, ni bila v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic.

Pritožnik se je z zadevo pred tem obrnil na grškega varuha človekovih pravic, ta pa mu je svetoval, naj se pritoži Evropski komisiji. Evropski varuh človekovih pravic je zato pritožniku posredoval informacije, kako Komisiji predložiti pritožbo o kršitvi.

2769/2009/BEH (zaupno) ■

■ Sodišča pri opravljanju svoje sodne funkcije

Varuh človekovih pravic ne more preiskovati pritožb, vloženih proti Sodišču, Splošnemu sodišču ali Sodišču za uslužbence pri opravljanju njihove sodne funkcije. To lahko pomaga ponazoriti naslednji primer:

Pritožba proti Sodišču, ki je opravljal svojo sodno funkcijo

Britanski državljan se je obrnil na varuha človekovih pravic s trditvijo, da je Sodišče zavrnilo obravnavo vprašanj evropske zakonodaje, ki jih je naslovil nanj. Trdil je, da je zavrnitev Sodišča, da odgovori na njegova vprašanja, zloraba pooblastil in da bi jih moralo posredovati svojim sodnikom v odločanje.

Preden se je pritožnik obrnil na varuha človekovih pravic, je Sodišče vprašal, ali je zavrnitev obravnave vprašanj evropske zakonodaje izključno postopkovnih razlogov v nasprotju z Listino o temeljnih pravicah. Sodišče je v odgovoru navedlo, da nima kaj dodati svojemu prejšnjemu dopisu pritožniku.

Varuh človekovih pravic je pritožnika obvestil, da je pritožba zunaj njegovih pristojnosti, ker je vložena proti Sodišču, ki je opravljal svojo sodno funkcijo.

634/2009/BU ■

■ Nepravilnosti

Evropski varuh človekovih pravic vztrajno zagovarja stališče, da je nepravilnost širok pojem in da je treba za dobro upravljanje med drugim spoštovati zakonska določila in načela, med katerimi so tudi temeljne pravice. V zvezi s tem je treba omeniti, da Listina o temeljnih pravicah, ki je zdaj pravno zavezujoča, vključuje pravico do dobrega upravljanja kot temeljno pravico državljanstva Unije (člen 41).

Pravica do dobrega upravljanja

1. Vsakdo ima pravico, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku.
2. Ta pravica vključuje predvsem: (a) pravico vsake osebe, da pred sprejetjem kakršnega koli posamičnega ukrepa v njeno škodo pove svoje mnenje; (b) pravico vsake osebe do dostopa do spisa, ki se nanaša nanjo, ob spoštovanju zakonitih interesov zaupnosti ter strokovne in poslovne tajnosti; (c) obveznost uprave, da navede razloge za svoje odločitve.
3. Vsakdo ima pravico, da mu Unija v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna zakonodajam držav članic, povrne kakršno koli škodo, ki jo pri opravljanju svojih dolžnosti povzročajo institucije ali uslužbenci Unije.
4. Vsakdo lahko institucijam Unije piše v enem od jezikov pogodb in ima pravico do odgovora v istem jeziku. ■

Pravno zavezujoča narava Listine in iz tega izhajajoča možnost sodnega varstva posameznikov bosta verjetno povečali učinek pravice do dobrega upravljanja. Poleg tega se bo verjetno okrepilo prizadevanje varuha človekovih pravic za spodbujanje dobrega upravljanja v javnem interesu in iskanju izvensodnih rešitev težav posameznikov.

Varuh človekovih pravic je v odgovor na poziv Evropskega parlamenta, naj jasno opredeli nepravilnosti, v *Letnem poročilu za leto 1997* navedel naslednjo opredelitev:

Nepravilnost je podana, če javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki je zanj zavezujoče.

Nepravilnost je podana, če javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki je zanj zavezujoče.

Evropski parlament je leta 1998 sprejel resolucijo, v kateri je pozdravil to opredelitev. Dopisovanje med varuhom človekovih pravic in Komisijo v letu 1999 je pokazalo, da se z opredelitvijo strinja tudi Komisija.

Treba je opozoriti, da ta opredelitev nepravilnosti ne omejuje na primere, v katerih je pravilo ali načelo, ki se krši, „pravno“ zavezujoče. Načela „dobrega upravljanja“ presegajo zakonske okvire ter od institucij EU zahtevajo ne le spoštovanje zakonskih obveznosti, ampak tudi vestnost pri delu ter ustrezno ravnanje s posamezniki in polno spoštovanje njihovih pravic. Če gre pri nezakonitosti v vsakem primeru za nepravilnost, pa nepravilnost sama po sebi ne pomeni nujno nezakonitosti. Ugotovitev varuha človekovih pravic o nepravilnosti sama po sebi ne pomeni nezakonitega ravnanja, ki bi ga bilo mogoče sodno kaznovati⁴.

Pojem nepravilnosti ima tudi določene omejitve. Varuh človekovih pravic je na primer vedno menil, da politično delovanje Evropskega parlamenta ne more sprožiti vprašanj glede morebitnih nepravilnosti. Pritožbe zoper odločitve odborov Parlamenta, kot je Odbor za peticije, zato niso v pristojnosti varuha človekovih pravic.

Pritožba, ki se ni nanašala na nepravilnost

Pritožnik je bil 13 let voznik tovornjaka na dolge razdalje. Trdil je, da so se njegove delovne razmere po začetku veljavnosti Evropskega pravilnika o ureditvi delovnega časa v zvezi z dejavnostmi cestnega prevoza bistveno poslabšale. Zlasti je trdil, da sta se zaradi določitve največjega števila delovnih ur na teden in obveznosti vožnje domov vsaka dva tedna njegov dohodek in prosti čas zmanjšala, njegovi izdatki pa povečali.

Ker se pritožba ni nanašala na nepravilnost, je pritožnik prejel nasvet, da bi lahko vložil peticijo pri Parlamentu.

2543/2009/FS ■

■ Storitvena kultura

Pomembno je priznati, da je storitvena kultura za državljane del dobrega upravljanja. Ne smemo je zamenjevati s kulturo obtoževanja, ki spodbuja obrambno reakcijo. (V zvezi s tem je treba omeniti, da preiskava varuha človekovih pravic ni disciplinski ali preddisciplinski postopek za uradnike.)

Strategija varuha človekovih pravic za spodbujanje storitvene kulture ne vključuje le različnih proaktivnih pobud, temveč zajema tudi obravnavanje pritožb. Pomemben del storitvene kulture je potreba po tem, da se napake, kadar se pojavijo, priznajo in, če je to le mogoče, popravijo. Hitro opravičilo zna biti edino kar pritožnik pričakuje, ali pa vsaj zadosten odziv, tako da varuhu človekovih pravic na zadevno institucijo ni treba nasloviti uradne kritike.

Varuh človekovih pravic v zapletenejših primerih, v katerih predhodno ugotovi nepravilnost, poskusi spodbuditi „sporazumno rešitev“, ki bi bila sprejemljiva za pritožnika in zadevno institucijo. Vendar pa je treba opozoriti, da se ustrezne določbe Statuta (člen 3(5)⁵) in izvedbene določbe (člen 6(1)⁶) uporabljajo samo, če se zdi, da se je zgodila nepravilnost, in če se jo zdi mogoče odpraviti.

4. V zvezi s tem glej sodbi Splošnega sodišča z dne 28. oktobra 2004 v združenih zadevah *Herrera proti Komisiji*, T-219/02 in T-337/02, odst. 101, in z dne 4. oktobra 2006 v zadevi *Hans-Martin Tillack proti Komisiji*, T-193/04 R, odst. 128.

5. „Kolikor je mogoče, varuh človekovih pravic skupaj z institucijo ali organom v postopku poišče rešitev, da bi se odpravile nepravilnosti in ugodilo pritožbi.“

6. „Če varuh človekovih pravic ugotovi nepravilnosti, si čim bolj prizadeva sodelovati s pristojno institucijo pri iskanju sporazumne rešitve za odpravo nepravilnosti in v zadovoljitev pritožnika.“

■ Evropski kodeks dobrega upravnega ravnanja

Evropski parlament je 6. septembra 2001 potrdil Kodeks dobrega upravnega ravnanja, ki ga morajo institucije EU, njihove uprave in uradniki spoštovati v stikih z javnostmi. Kodeks, v katerem so upoštevana načela evropskega upravnega prava iz sodne prakse evropskih sodišč, temelji na nacionalnem pravu držav članic. Parlament je varuha človekovih pravic pozval, naj Kodeks uporablja pri preiskavah pritožb in opravljanju preiskav na lastno pobudo.

Varuh človekovih pravic toplo pozdravlja sklep Evropskega ekonomsko-socialnega odbora iz julija 2009 o sprejetju Evropskega kodeksa dobrega upravnega ravnanja (glej razdelek 4.1 spodaj).

2.4 Dopustnost in razlogi za preiskave

Preden lahko varuh človekovih pravic začne preiskavo, mora pritožba izpolnjevati dodatna merila dopustnosti. Ta merila, opredeljena v ustreznem členu Statuta, določajo:

1. da morata biti razvidna avtor in predmet pritožbe (člen 2(3));
2. da varuh človekovih pravic ne sme posredovati v primerih pred sodišči ali dvomiti o pravilnosti odločitev sodišč (člen 1(3));
3. da je treba pritožbo vložiti v dveh letih od datuma, ko se je pritožnik seznanil z dejstvi, na katerih pritožba temelji (člen 2(4));
4. da so morala biti pred pritožbo že uporabljena ustrezna upravna sredstva pri zadevni instituciji ali organu (člen 2(4)); in
5. da je treba pred vložitvijo pritožb v zvezi z delovnimi razmerji med institucijami in organi ter njihovimi uradniki in uslužbenci izkoristiti možnosti za vložitev notranjih upravnih vlog in pritožb (člen 2(8)).

■ Pritožbe, v katerih niso bili izvedeni predhodni upravni postopki

Nemški državljan, ki je želel dostop do dokumentov Sveta, se je varuhu človekovih pravic pritožil, da mu je Svet odgovoril v angleškem jeziku, čeprav je bil njegov zahtevek v nemškem jeziku. Poleg tega je navedel, da utemeljitev Sveta za podaljšanje roka za odgovor za 15 delovnih dni ni v skladu z Uredbo št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov. Pritožnik je pritožbo posredoval Svetu, in ta se je odzval tako, da mu je poslal nemški prevod odgovora, ki mu ga je poslal pred tem. Pritožnik je umaknil del pritožbe, ki je zadeval uporabo jezika, vendar je vztrajal pri drugi obtožbi.

Ker se je pritožnik sočasno obrnil na Svet in varuha človekovih pravic (19. oktobra 2009), njegova pritožba varuhu človekovih pravic ni bila dopustna. Varuh človekovih pravic je navedel, da Svet potrebuje ustrezno obdobje za obravnavo težave, na katero je opozoril pritožnik. Sklenil je, da bo pritožbo mogoče obnoviti, če Svet do drugega tedna novembra 2009 ne bi pritožniku zagotovil zadovoljivega odgovora.

2596/2009/CH ■

V členu 228 PDEU je določeno, da varuh človekovih pravic „opravlja poizvedbe, ki so po njegovem mnenju utemeljene“. Da bi se izognili neutemeljenim pričakovanjem pritožnikov in zagotovili

V letu 2009 razlogi za preiskavo niso bili ugotovljeni v 33 % obravnavanih dopustnih primerov.

najboljšo uporabo sredstev, se vse dopustne pritožbe natančno proučijo, da se ugotovi, ali je mogoče razumno pričakovati, da bo preiskava privedla do koristnega rezultata. Če tega ni mogoče pričakovati, varuh človekovih pravic zaključi primer kot primer,

ki ne vsebuje zadostnih razlogov za preiskavo. Varuh človekovih pravic poleg tega meni, da razlogov za preiskavo po navadi ni, kadar je Odbor za peticije Evropskega parlamenta pritožbo že obravnaval kot peticijo, razen če se predložijo novi dokazi. V letu 2009 razlogi za preiskavo niso bili ugotovljeni v 33 % obravnavanih dopustnih primerov. Če varuh človekovih pravic meni, da ni razloga za

začetek preiskave, o tem obvesti pritožnika in v nekaterih primerih pošlje anonimizirano različico tega sklepa zadevni instituciji.

2.5 Postopki varuha človekovih pravic

Vse pritožbe, ki jih prejme varuh človekovih pravic, se registrirajo; njihov prejem se potrdi po navadi v enem tednu od prejema. Potrdilo o prejemu vsebuje informacije, s katerimi se pritožnika

Vse pritožbe, ki jih prejme varuh človekovih pravic, se registrirajo; njihov prejem se potrdi po navadi v enem tednu od prejema.

obvesti o postopku, navedeni pa so tudi referenčna številka ter ime in telefonska številka osebe, ki obravnava pritožbo.

Pritožba se prouči, da se ugotovi, ali je treba sprožiti preiskavo, pritožnik pa je o rezultatu obveščen po navadi v roku enega meseca. Če se preiskava na podlagi pritožbe ne uvede, je pritožnik obveščen o razlogih. Kadar je to mogoče, se pritožba posreduje pristojnemu organu, ali pa pritožnik prejme nasvet o ustreznem organu, na katerega se lahko obrne.

Med preiskavo je pritožnik obveščen o vsakem novem koraku. Ko se varuh človekovih pravic odloči, da bo preiskavo zaključil, pritožnika obvesti o njenih rezultatih in svojih ugotovitvah. Odločitve varuha niso pravno zavezujoče in ne ustvarjajo pravno izvršljivih pravic ali obveznosti za pritožnika oziroma zadevno institucijo.

■ Poenostavljeni postopki preiskav

Namesto da bi varuh človekovih pravic začel pisno preiskavo o morebitnih nepravilnostih, lahko uporabi neformalne prilagodljive pristope, če se zadevna institucija strinja in sodeluje, da bi se zadevna težava hitro rešila.

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 rešil 114 primerov, ko mu je s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise (podrobnosti o tem postopku so v razdelku 2.9 *Letnega poročila za leto 1998*). Poenostavljen postopek se uporablja tudi v nekaterih drugih primerih, na primer v naslednjem:

Komisija je rešila primer zapadlega dodatka in odgovorila na zahtevek za informacije

Ko je pritožnica ugotovila, da je otroški dodatek, ki ji ga je Komisija izplačevala trimesečno obdobje, premajhen, je zahtevala informacije o znesku dodatka, ki bi ji ga morala Komisija izplačati za vsakega otroka. Varuha človekovih pravic je nato obvestila, da Komisija ni odgovorila na njen zahtevek. Trdila je, da ji mora Komisija izplačati zapadli dodatek.

Urad varuha človekovih pravic se je na podlagi poenostavljenega postopka obrnil na Komisijo in jo pozval k rešitvi zadeve. Komisija se je odzvala pozitivno in odločila, da bo pritožnici plačala 2 400 EUR, tj. zapadli dodatek. Pritožnici je tudi poslala podroben odgovor na zahtevek za informacije o višini otroškega dodatka. Pritožnica se je varuhu človekovih pravic zahvalila za uspešno in hitro posredovanje.

2248/2009/MF ■

■ Začetek preiskave

Če se varuh človekovih pravic odloči za sprožitev pisne preiskave, je prvi korak posredovanje pritožbe zadevni instituciji, ki je zaprosena, naj mu pošlje mnenje, običajno v treh koledarskih mesecih. Evropski parlament in Komisija sta se leta 2004 dogovorila, da bosta sprejela krajši rok za pritožbe zoper zavrnitev dostopa do dokumentov, in sicer dva meseca.

■ Pošten postopek

Načelo poštenega postopka zahteva, da varuh človekovih pravic pri odločanju v zvezi s pritožbo ne sme upoštevati gradiva, ki mu ga predloži pritožnik ali institucija EU, če druga stranka tega gradiva ni videla in ni mogla odgovoriti nanj.

Zato varuh človekovih pravic pošlje mnenje institucije pritožniku in ga povabi, naj predloži pripombe. Postopek je enak tudi, kadar je treba opraviti dodatne preiskave v zvezi s pritožbo.

Pogodba in Statut ne predvidevata pritožbe ali drugih sredstev zoper odločitev varuha človekovih pravic v zvezi z obravnavanjem ali rezultatom pritožbe. Je pa zoper varuha človekovih pravic, kot zoper vse druge institucije EU, mogoče vložiti odškodninsko tožbo na podlagi člena 340 PDEU. Načeloma je mogoče tako tožbo vložiti na Splošnem sodišču na podlagi domneve, da je varuh človekovih pravic pritožbo neustrezno obravnaval⁷.

■ Pregled spisov in zaslihanje prič

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno, da morajo institucije EU varuhu predložiti vse informacije, ki jih je zahteval od njih, in mu omogočiti dostop do zadevnih spisov. Institucije po spremembi Statuta iz leta 2008 razkritja dokumentov ne morejo več zavriniti na podlagi „utemeljenih razlogov tajnosti“.

Pooblastilo za pregled spisov varuhu človekovih pravic omogoča, da preveri popolnost in točnost informacij, ki mu jih predloži zadevna institucija, organ, urad ali agencija EU. Pritožniku in javnosti

Pooblastilo za pregled spisov varuhu človekovih pravic omogoča, da preveri popolnost in točnost informacij, ki mu jih predloži zadevna institucija, organ, urad ali agencija EU.

tako zagotavlja, da lahko varuh človekovih pravic opravi temeljito in popolno preiskavo. Varuh človekovih pravic je leta 2009 pooblastilo za pregled spisov institucij uporabil v 23 primerih.

V členu 3(2) Statuta varuha človekovih pravic je določeno tudi, da morajo uradniki in drugi uslužbenci institucij EU pričati na zahtevo varuha človekovih pravic. Zaradi spremembe Statuta v letu 2008 uradnikom EU, ki varuhu posredujejo dokaze, tudi ni več treba govoriti „v imenu in v skladu z navodili njihovih uprav“. Kljub temu pa jih še vedno obvezujejo ustrezna pravila Kadrovskih predpisov, predvsem njihova obveznost varovanja poslovne tajnosti. Varuh človekovih pravic v letu 2009 ni uporabil pooblastila za zaslihanje prič.

S spremembo Statuta leta 2008 je bila pojasnjena in okrepljena tudi zahteva po ohranjanju zaupnosti dokumentov in informacij. Spremenjeni statut določa, da se v zvezi z dostopom varuha človekovih pravic do zaupnih informacij ali dokumentov, zlasti občutljivih dokumentov v smislu člena 9 Uredbe št. 1049/2001⁸ upoštevajo varnostna pravila zadevne institucije EU. Institucije, ki predložijo take zaupne informacije ali dokumente, morajo varuha človekovih pravic o njihovi zaupnosti obvestiti. Poleg tega se varuh človekovih pravic vnaprej dogovori z zadevno institucijo o pogojih za obravnavo zaupnih informacij ali dokumentov in drugih informacij, ki jih zajema obveznost varovanja poslovne tajnosti.

Na začetku leta 2009 sta bili stališči varuha človekovih pravic in Sveta v zvezi z uporabo Statuta varuha človekovih pravic s strani Sveta različni. Podrobneje, to se je nanašalo na način, kako bo opravljen pregled dokumentov *EU-restraint*, ki jih hrani Svet. Varuh človekovih pravic se je 14. oktobra 2009 za rešitev tega vprašanja udeležil sestanka delovne skupine Sveta za informiranje. Sestanek je bil zelo koristen in je vodil do hitre in obojestranske zadovoljive rešitve tega vprašanja.

7. Glej na primer zadevo T-412/05 *M proti Evropskemu varuhu človekovih pravic*, [2008] ZOdl., str. II-197.

8. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

■ Javnost postopka

Varuh človekovih pravic pritožbe obravnava javno, razen če pritožnik zahteva zaupnost.

S členom 13 izvedbenih določb je pritožniku zagotovljena pravica do vpogleda v spis varuha človekovih pravic o pritožbi pritožnika. S členom 14 je zagotovljena pravica do dostopa javnosti do dokumentov, ki jih hrani varuh človekovih pravic. Odločitev varuha človekovih pravic z dne 3. decembra 2008, s katero so bile spremenjene izvedbene določbe iz razdelka 2.2 zgoraj, vključuje spremembe členov 13 in 14, ki so oblikovane tako, da prakso varuha človekovih pravic usklajujejo z novimi razmerami, ki so se pojavile po spremembi Statuta.



Pritožbe in preiskave

V POGlavJU 3 je podan pregled obravnavanih pritožb in preiskav uvedenih v letu 2009. Poglavje se začne s pregledom preiskovanih pritožb, nadaljuje pa s pregledom dela pri preiskavah skupaj z dobljenimi rezultati in izbranimi primeri. Razdelku o nadvse uspešnih primerih, ki jih je opredelil varuh človekovih pravic, sledi tematska analiza, ki zajema najpomembnejše pravne ugotovitve in dejstva v odločitvah varuha človekovih pravic v letu 2009. Poglavje se zaključuje s pregledom primerov, ki jih je varuh človekovih pravic posredoval drugim organom za obravnavanje pritožb.

3.1 Pregled preiskovanih pritožb

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 evidentiral¹ 3 098 pritožb v primerjavi s 3 406 pritožbami v letu 2008. Obravnavanih je bilo skupno 3 119 pritožb v primerjavi s 3 346 v letu 2008. Od vseh obravnavanih² pritožb jih je bilo 55 % (1 704 pritožbe) v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, 23 % (727 pritožb) pa v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic. Študija o pritožbah, ki so jih obravnavali člani mreže, razen evropskega varuha človekovih pravic, je na voljo na koncu tega poglavja.

Evropski varuh človekovih pravic je na podlagi pritožb sprožil skupaj 335 preiskav, štiri dodatne preiskave pa so bile sprožene na pobudo varuha človekovih pravic (v letu 2008 je bilo skupno 293 preiskav, od tega tri na lastno pobudo).

Preglednica 3.1: Primeri, obravnavani v letu 2009

Pritožbe, evidentirane v letu 2009	3 098
Pritožbe, obravnavane v letu 2009	3 119
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic	1 704
Pritožbe, ki so bile v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic	727
Od katerih je bilo:	230 pritožb nedopustnih 162 pritožb dopustnih, vendar ni bilo razlogov za začetek preiskave 335 preiskav, uvedenih na podlagi pritožb
Preiskave, začete na podlagi pritožb	335
Preiskave, začete na lastno pobudo	4
Zaključene preiskave	318
Od katerih jih je bilo:	182 iz leta 2009 (57%) 80 iz leta 2008 (25%) 56 iz prejšnjih let (18%)

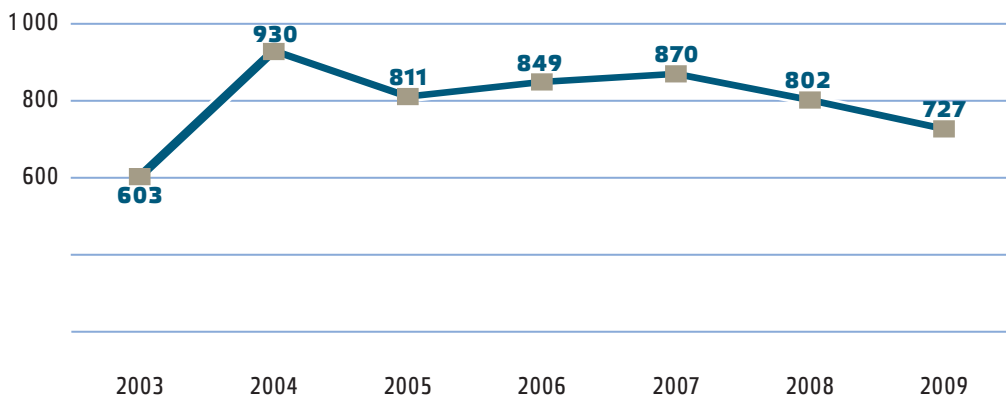
1. Letno poročilo evropskega varuha človekovih pravic uporablja statistično kategorijo „evidentirane pritožbe“ namesto „prejete pritožbe“, da je mogoče razlikovati med pritožbami, ki so bile dejansko evidentirane v danem koledarskem letu, in tistimi, ki so bile prejete v istem obdobju, vendar evidentirane šele v naslednjem letu.

2. Statistična kategorija „obravnavanih“ pritožb pomeni, da je bila izvedena analiza, namenjena ugotovitvi, ali pritožba (i) spada v pristojnost varuha človekovih pravic, (ii) ustreza merilom dopustnosti in (iii) daje razloge za začetek preiskave. Zaradi časa, potrebnega za to, se število „obravnavanih“ pritožb v danem letu razlikuje od števila „evidentiranih“ pritožb v istem letu.

Varuh človekovih pravic je v letu 2009 zaključil 318 preiskav (v primerjavi s 355 preiskavami v letu 2008). Od tega skupnega števila je bilo 182 preiskav evidentiranih v letu 2009, 80 preiskav je bilo iz leta 2008, 56 pa jih je bilo iz prejšnjih let.

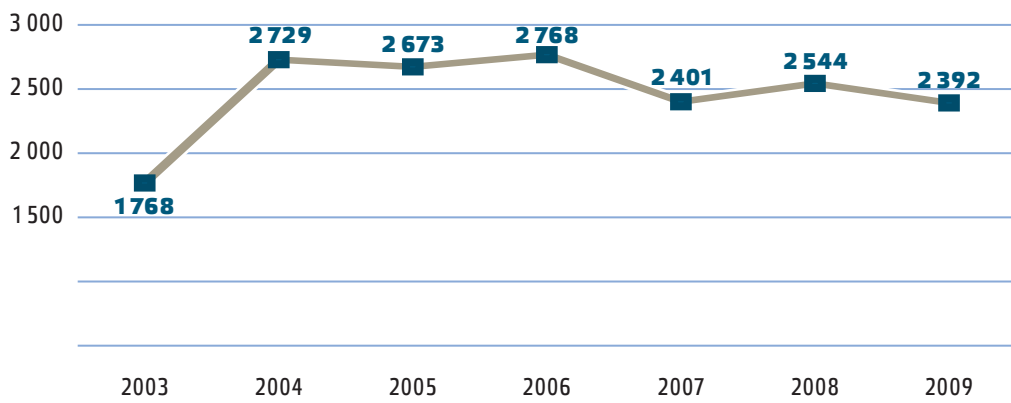
Kot je razvidno s slike 3.1³, se je število pritožb v pristojnosti varuha človekovih pravic v preteklih šestih letih povečalo s 603 pritožb v letu 2003 na 727 pritožb v letu 2009. Število pritožb je z 930 doseglo vrhunec v letu 2004, drugo največje število pritožb pa je bilo leta 2007, ko jih je bilo 870.

Slika 3.1: Število pritožb v pristojnosti 2003–2009



Kot je razvidno s slike 3.2⁴, se je število pritožb zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic v letu 2009 zmanjšalo na 2 392, kar je najmanjše število po letu 2003, ko jih je bilo 1 768. Varuh človekovih pravic si bo še naprej prizadeval za zmanjšanje števila pritožb izven njegove pristojnosti z zagotavljanjem jasnih informacij, kaj lahko naredi in česa ne, in pomoči pri prvi napotitvi pritožnikov na pravi naslov.

Slika 3.2: Število pritožb zunaj pristojnosti 2003–2009



V preglednici 3.2 je podan pregled geografske porazdelitve pritožb, evidentiranih v letu 2009. Iz Nemčije, države EU z največ prebivalci, je bilo vloženi največ pritožb, sledijo pa Španija, Poljska in Francija. Vendar so glede na število prebivalstva največ pritožb vložili prebivalci Luksemburga, Malte, Cipra in Belgije.

3. Opozoriti je treba, da se je v letu 2005 335 pritožb, ki so bile v pristojnosti varuha človekovih pravic, nanašalo na isto temo. Za natančnejšo primerjavo po letih so se te pritožbe na sliki 3.1 štele ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

4. Opozoriti je treba, da je v letu 2006 isto temo obravnavalo 281 pritožb, ki niso bile v pristojnosti varuha človekovih pravic. Za natančnejšo primerjavo po letih so bile te na sliki 3.2 vštete ločeno samo do vključno enajste pritožbe.

Preglednica 3.2: Geografska porazdelitev evidentiranih pritožb v letu 2009

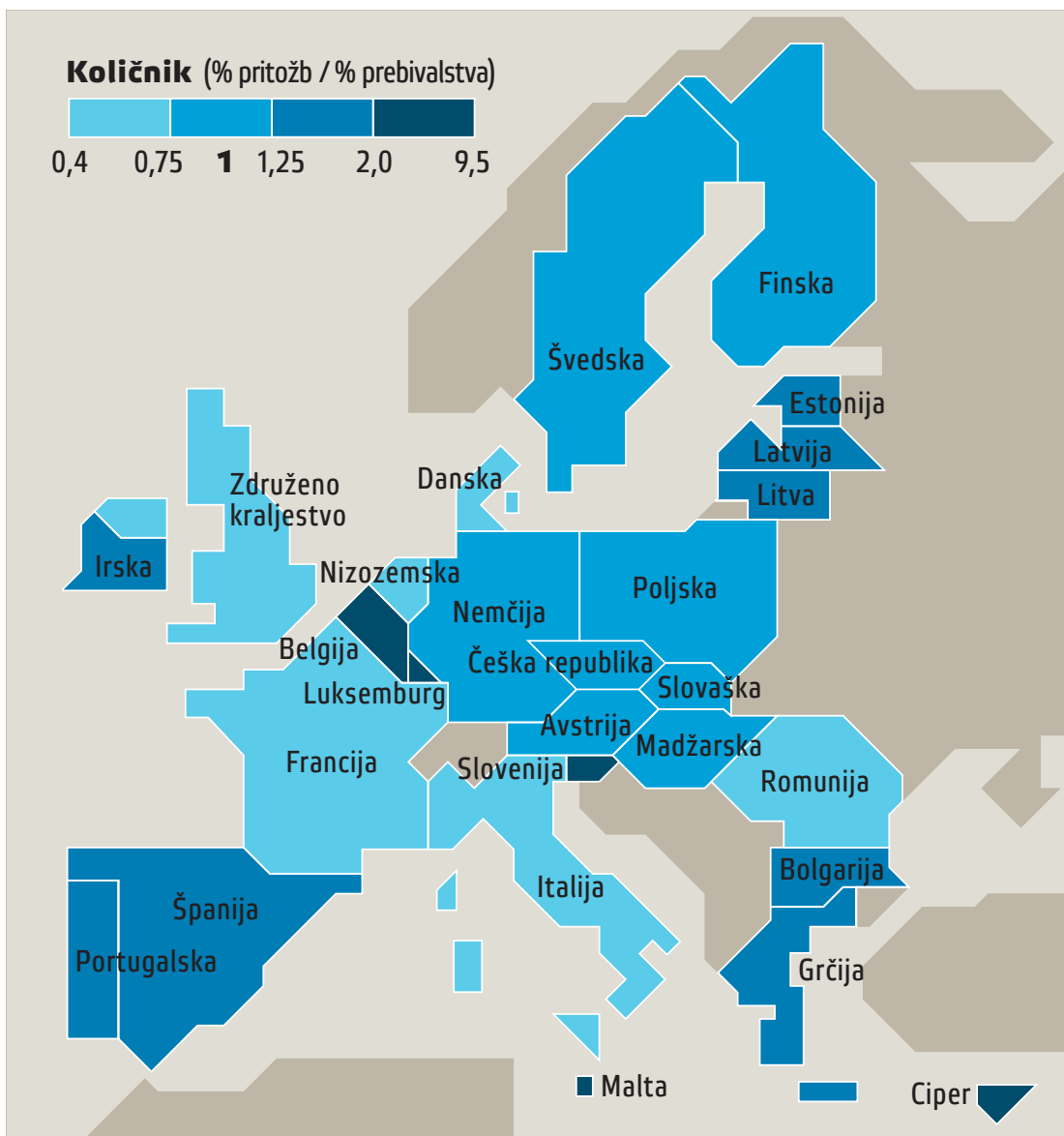
Država	Število pritožb	Delež pritožb v %	Delež prebivalstva EU v %	Količnik
Luksemburg	29	0,9	0,1	9,4
Malta	25	0,8	0,1	8,1
Ciper	24	0,8	0,2	3,9
Belgija	207	6,7	2,1	3,2
Slovenija	29	0,9	0,4	2,3
Estonija	17	0,5	0,3	1,8
Portugalska	102	3,3	2,1	1,6
Bolgarija	77	2,5	1,6	1,6
Irska	40	1,3	0,9	1,4
Španija	389	12,6	9,0	1,4
Litva	30	1,0	0,7	1,4
Latvija	20	0,6	0,5	1,3
Grčija	91	2,9	2,3	1,3
Finska	42	1,4	1,1	1,2
Avstrija	62	2,0	1,7	1,2
Poljska	235	7,6	7,7	1,0
Češka republika	59	1,9	2,1	0,9
Madžarska	55	1,8	2,0	0,9
Nemčija	413	13,3	16,6	0,8
Slovaška	27	0,9	1,1	0,8
Švedska	42	1,4	1,8	0,8
Danska	23	0,7	1,1	0,7
Romunija	81	2,6	4,4	0,6
Francija	235	7,6	12,8	0,6
Nizozemska	59	1,9	3,3	0,6
Italija	183	5,9	11,9	0,5
Združeno kraljestvo	176	5,7	12,3	0,5
Druge	157	5,1		
Ni znano	169	5,5		

OPOMBA Količnik je bil izračunan tako, da se je delež vseh pritožb iz vsake države članice delil z njenim deležem skupnega prebivalstva v EU. Če je količnik večji od 1,0, to pomeni, da je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo pričakovati glede na število njenega prebivalstva. Vsi deleži v preglednici so zaokroženi na eno decimalno mesto.

V letu 2009 je 15 držav članic vložilo več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na število njihovega prebivalstva, 11 jih je vložilo manj pritožb, ena država pa je vložila število pritožb, ki odraža število njenega prebivalstva.

Zemljevid v nadaljevanju ponuja grafični prikaz verjetnosti, da se bodo prebivalci posamezne države članice pritožili evropskemu varuhu človekovih pravic. Temelji na številu pritožb iz vsake države članice glede na število njenega prebivalstva iz preglednice 3.2 (glej opombo pod preglednico 3.2 o načinu, na katerega je bilo izračunano razmerje).

Geografska porazdelitev evidentiranih pritožb v letu 2009



Pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic je mogoče vložiti v katerem koli od 23 jezikov Pogodbe EU⁵. Po sporazumu, ki sta ga novembra 2006 podpisala evropski varuh človekovih pravic

Pritožbe evropskemu varuhu človekovih pravic je mogoče vložiti v katerem koli od 23 jezikov Pogodbe EU.

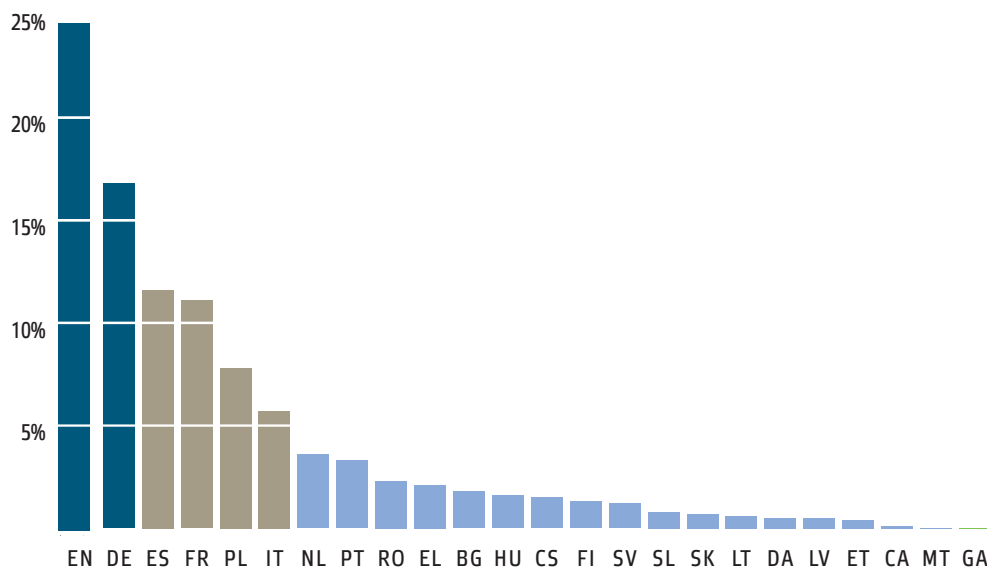
in španska vlada, se državljani evropskemu varuhu človekovih pravic lahko pritožijo v vsakem od uradnih jezikov v Španiji (katalonskem/valencijskem, galicijskem in baskovskem)⁶. Kot prika-

zuje slika 3.3, je v letu 2009 večina pritožnikov pritožbe vložila v angleščini, sledijo pa ji nemščina, španščina in francoščina. Manjše število pritožb je bilo vloženi v estonskem, katalonskem, malteškem in irskem jeziku.

5. Angleščina, bolgarščina, češčina, danščina, estonščina, finščina, francoščina, grščina, irščina, italijanščina, latvijščina, litovščina, madžarščina, malteščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalščina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina.

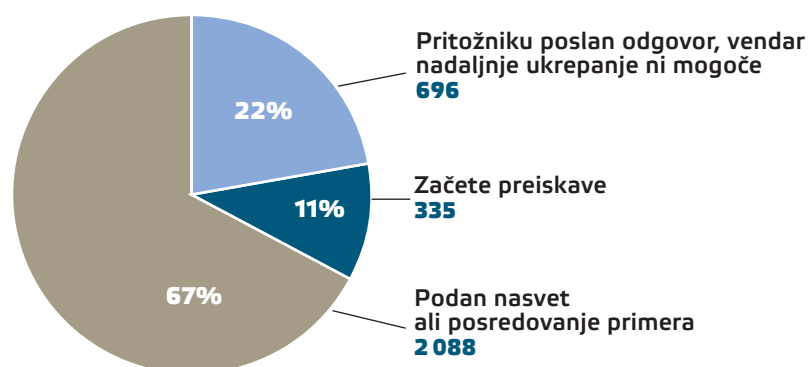
6. Varuh človekovih pravic je s podpisom tega sporazuma uskladi svojo prakso s sklepi Sveta EU iz junija 2005, ki zagotavljajo uporabo teh jezikov, da se španskim državljanom olajša sporazumevanje z institucijami EU.

Slika 3.3: Porazdelitev pritožb glede na jezik



Kot je razvidno s slike 3.4, smo pritožnikom lahko pomagali v skoraj 80 % primerov, tako da smo začeli preiskavo primera (11 % primerov), ga posredovali pristojnemu organu ali svetovali, kam se lahko pritožniki obrnejo (67 % primerov). V razdelku 3.6 spodaj je podan pregled primerov, ki so bili posredovani ali pri katerih smo pritožniku svetovali. V 22 % primerov, obravnavanih v letu 2009, je bil pritožniku poslan odgovor, vendar je varuh človekovih pravic menil, da nadaljnje ukrepanje ni mogoče. V nekaterih primerih je bil razlog za to dejstvo, da pritožnik ni navedel, glede koga ali česa se želi pritožiti.

Slika 3.4: Vrsta ukrepanja evropskega varuha človekovih pravic po prejemu pritožb

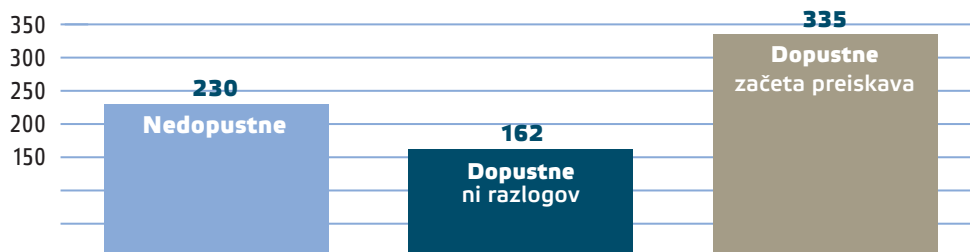


OPOMBA V to je vključenih 215 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2008 in obravnavanih v letu 2009, izključenih pa je 94 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2009, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.

3.2 Analiza začeti preiskav⁷

Vse pritožbe, za katere se je menilo, da spadajo v pristojnost varuha človekovih pravic, so bile obravnavane dalje, da bi ugotovili, ali so dopustne. Od teh 727 pritožb, ki so spadale v pristojnost varuha človekovih pravic, je bilo za 230 pritožb ugotovljeno, da so nedopustne, za nadaljnjih 162, ki so bile dopustne, pa varuh človekovih pravic ni našel razlogov za odprtje preiskave.

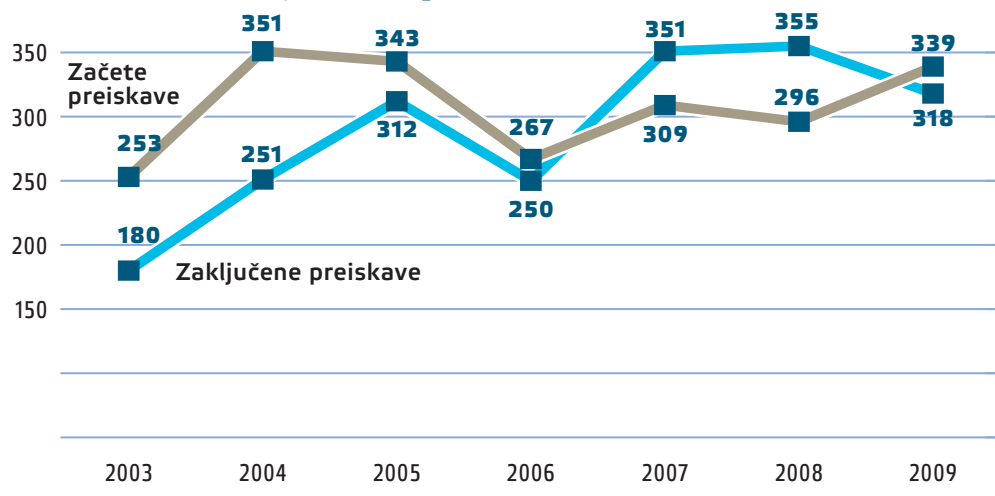
Slika 3.5: Pritožbe znotraj pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic



Med letom je bilo na podlagi pritožb sproženih 335 novih preiskav. To pomeni 14-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2008. Varuh človekovih pravic je uvedel tudi štiri preiskave na lastno pobudo.

Kot je razvidno s slike 3.6, je sproženih preiskav v letu 2009 malo manj, kot jih je bilo v letih 2004 (351) in 2005 (343). Zaključene preiskave bodo proučene v nadaljevanju v razdelku 3.3.

Slika 3.6: Gibanje števila preiskav



Skupno 84 % pritožb, ki so privedle do preiskav, so vložili posamezni državljani, medtem ko so jih 16 % vložila podjetja in združenja.

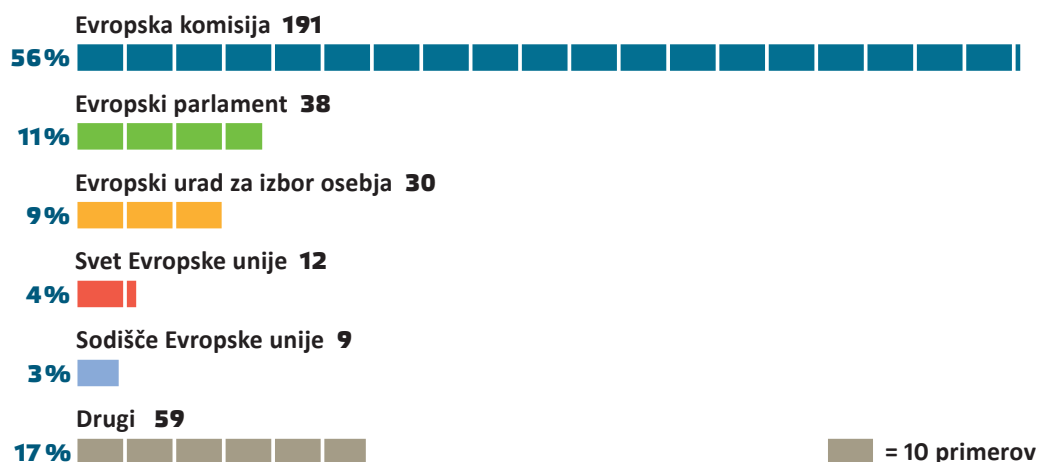
Preglednica 3.3: Vir pritožb, ki so privedle do preiskav

Posamezni državljani	84 % (283)
Podjetja in združenja	16 % (52)

7. Kot pri *Letnem poročilu za leto 2008* analiza v tem razdelku temelji na številu preiskav, ki so bile sprožene v letu 2009, in ne – kot v prejšnjih letih – na skupnem številu preiskav, ki so bile obravnavane med letom (tj. vključno s primeri, ki so bili preneseni iz prejšnjih let). Ta nova metoda za izračun statistike bi morala boljše predstaviti letna gibanja.

Večina preiskav, ki jih je začel varuh človekovih pravic v letu 2009, je zadevala Evropsko komisijo (56 %). Ker je Komisija osrednja institucija EU, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljanje, je logično, da je glavni predmet pritožb državljanov. Opozoriti je treba, da se je – čeprav se je absolutno število sproženih preiskav, ki so zadevale Komisijo, zmanjšalo (s 195 v letu 2008 na 191 v letu 2009) – število začelih preiskav v zvezi z upravo Evropskega parlamenta, Evropskim uradom za izbor osebja (EPSO), Svetom in Sodiščem Evropske unije povečalo (za deset, deset, dve oziroma šest preiskav). V zvezi s Sodiščem je treba opozoriti, da lahko varuh človekovih pravic uvede le preiskave njegovega nesodnega dela. Triindvajset drugih institucij, organov, uradov in agencij EU je bilo predmet nadaljnjih 59 preiskav⁸.

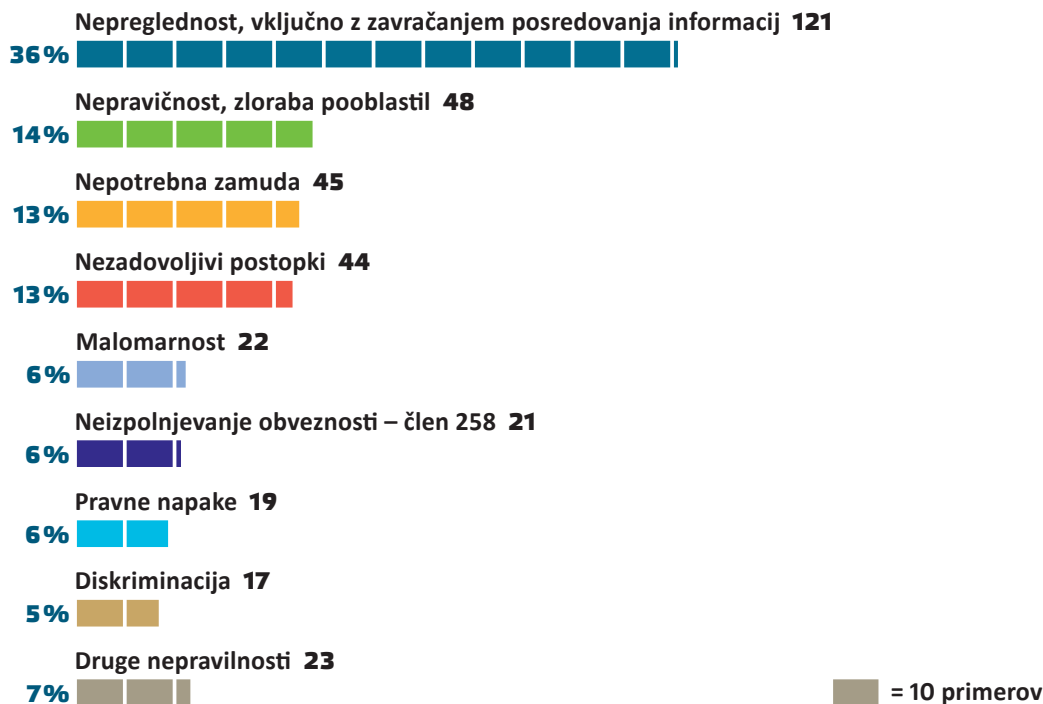
Slika 3.7: Institucije, organi, uradi in agencije, ki so bili predmet preiskav



Glavne vrste domnevnih nepravilnosti v preiskavah, začelih v letu 2009, so se nanašale na pomanjkanje preglednosti, vključno z zavračanjem posredovanja informacij (36 % primerov), nepravilnost ali zlorabo pooblastil (14 %), nepotrebne zamude (13 %), nezadovoljive postopke (13 %), malomarnost (6 %), neizpolnjevanje obveznosti, tj. neuspešnost Komisije pri opravljanju vloge varuhinje pogodb v odnosu do držav članic (6 %), pravne napake (6 %) in diskriminacijo (5 %).

8. Evropski urad za boj proti goljufijam (6), Odbor regij Evropske unije (6), Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (5), Evropska agencija za varnost v letalstvu (5), Evropski ekonomsko-socialni odbor (4), Evropska policijska akademija (3), Evropska agencija za varnost hrane (3), Evropska investicijska banka (3), Evropska agencija za zdravila (3), Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (3), Europol (3), Evropsko računsko sodišče (2), Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (2), Urad za usklajevanje na notranjem trgu (2), Prevajalski center za organe Evropske unije (1), Evropska centralna banka (1), Evropska agencija za kemikalije (1), Evropska obrambna agencija (1), Agencija Evropske unije za temeljne pravice (1), Eurojust (1), Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (1), Urad za publikacije Evropske unije (1), Izvajalska agencija za vseevropsko prometno omrežje (1).

Slika 3.8: Vrste očitanih nepravilnosti



OPOMBA V nekaterih primerih se je v isti preiskavi obravnavalo dve ali več vrst domnevnih nepravilnosti. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

3.3 Ugotovitve preiskav varuha človekovih pravic

Kot je razvidno s slike 3.6, je varuh človekovih pravic v letu 2009 zaključil 318 preiskav. Od tega je 311 preiskav temeljilo na pritožbah, sedem preiskav pa na lastni pobudi.

Večina preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2009, je bila zaključena v manj kot enem letu (70 %). Več kot polovica (55 %) jih je bila zaključena prej kot v treh mesecih. To vključuje primere, ki jih je varuh človekovih pravic lahko rešil zelo hitro, na primer tako, da je telefoniral zadevni instituciji in ji predlagal rešitev⁹ (glej razdelek 2.5 zgoraj). Več kot 80 % preiskav je bilo zaključenih v manj kot 18 mesecih, druge pa so bile dolgotrajnejše zaradi zapletenosti primera ali zamud. V povprečju so bili primeri zaključeni v devetih mesecih. To pomeni bistveno izboljšanje (povprečje v letu 2008 je bilo trinajst mesecev), v katerem se izraža cilj, določen v *Letnem poročilu za leto 2008*, to je nadalje izboljšati uspešnost institucije v letu 2009, tako da bo za zaključek primera potrebnega še manj časa, obenem pa bodo ohranjeni ali izboljšani standardi kakovosti. Izboljšanje je v glavnem posledica dejstva, da je dodatno delo zaradi znatnega povečevanja števila pritožb od leta 2004 zdaj dokončano.

Preglednica 3.4: Primeri, ki so bili v letu 2009 zaključeni po preiskavah

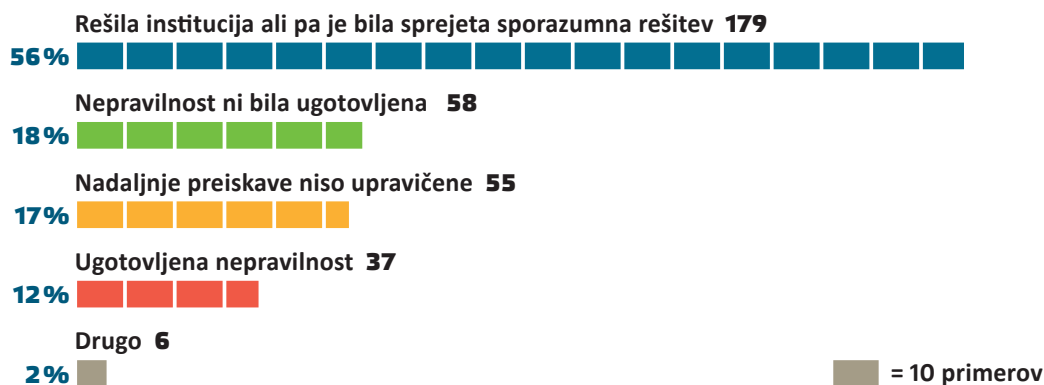
Povprečno trajanje preiskave	9 mesecev
Primeri, zaključeni prej kot v 3 mesecih	55 %
Primeri, zaključeni prej kot v 12 mesecih	70 %
Primeri, zaključeni prej kot v 18 mesecih	81 %

OPOMBA Te številke temeljijo na mesecu, ki traja 30 dni. Opomniti je treba tudi, da deleži pomenijo skupno število.

9. Vključuje tudi primere, v katerih bi varuh človekovih pravic izvedel popolno preiskavo, če pritožnik ne bi umaknil pritožbe, in primere, v katerih varuh človekovih pravic ni mogel nadaljevati preiskave, ker se je pritožnik odločil za tožbo.

Kot je razvidno s slike 3.9, je bil pozitiven rezultat za pritožnika dosežen v 179 primerih, ki so bili zaključeni v letu 2009 (56 % vseh primerov). Te primere so rešile institucije ali pa je bila najdena sporazumna rešitev. V letu 2008 je bilo takih primerov 129. V 55 primerih je bila zadeva razjasnjena, tako da niso bile potrebne nadaljnje preiskave, v 58 primerih pa varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti. Varuh človekovih pravic je ugotovil nepravilnosti v 37 primerih. V dveh takih primerih je zadevna institucija sprejela osnutek priporočila varuha človekovih pravic, kritične pripombe pa so bile izražene v 35 primerih (glej sliko 3.10). Ugotovitve so podrobneje opisane v nadaljevanju¹⁰.

Slika 3.9: Rezultati zaključenih preiskav



OPOMBA V nekaterih primerih so bile preiskave zaključene iz dveh ali več razlogov. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

■ Brez nepravilnosti

Leta 2009 je bilo 58 primerov zaključenih z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo. To ni nujno negativen rezultat za pritožnika, ki od zadevne institucije prejme vsaj temeljito obrazložitev dejanja, od varuha pa neodvisno analizo primera. Taka ugotovitev je hkrati tudi otipljiv dokaz, da je zadevna institucija delovala v skladu z načeli dobrega upravljanja.

→→→ Komisija je pomagala rešiti primer v zvezi s pravicami letalskih potnikov

Nemški potnik je moral organizirati svoje potovanje z Madagaskarja nazaj v Nemčijo prek Pariza, ker je družba Air France zaradi stavke odpovedala povezovalni let. Trdil je, da ni prejel nobene pomoči ali odškodnine od letalske družbe ali pristojnega francoskega nadzornega organa, Generalnega direktorata za civilno letalstvo (DGAC), s katerim zaradi jezikovnih težav ni mogel komunicirati. Pritožnik se je za pomoč obrnil na Komisijo, vendar ni bil zadovoljen z njenim odzivom. V pritožbi varuhu človekovih pravic je trdil, da Komisija ni zagotovila, da države članice EU ustrezno uporabljajo pravila o odškodnini in pomoči potnikom v primeru zavrženega vkrcanja in odpovedi ali velike zamude letov.

Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija dejavno obravnavala pritožnikov primer in zagotovila, da je direktorat DGAC sprejel potrebne ukrepe. Letalska družba je med tem izplačala odškodnino pritožniku. Varuh človekovih pravic je pozdravil tudi napoved Komisije, da bo nacionalnim nadzornim organom pomagala odpraviti jezikovne ovire za evropske potnike, ki se srečajo s težavami.

2980/2008/GG ■

¹⁰. Analiza, ki sledi, temelji na preiskavah, ki so bile zaključene leta 2009. Če je bila v preiskavi obravnavana več kot ena obtožba ali zahtevki, je lahko varuh človekovih pravic podal več različnih ugotovitev.

Dodatne pripombe

Tudi kadar varuh človekovih pravic ne ugotovi nepravilnosti ali sklene, da ni razlogov za nadaljevanje preiskave, lahko izda dodatno pripombo, če vidi priložnost za izboljšanje kakovosti uprave. Dodatna pripomba se zato ne sme razumeti kot kritika institucije, na katero je naslovljena, temveč jo je treba razumeti kot nasvet, kako izboljšati posebno prakso za izboljšanje kakovosti storitve za državljane. Varuh človekovih pravic je v letu 2009 pripravil dodatne pripombe v 28 primerih, vključno z naslednjim:

Domnevna kršitev zaupnosti v primeru Ryanair/Aer Lingus

Komisija je obravnavala predlog družbe Ryanair o združitvi z družbo Aer Lingus in izjavila, da združitev ne bi bila skladna s skupnim trgovim. Družba Ryanair je trdila, da je Komisija kršila svojo dolžnost varovanja zaupnosti zelo občutljivih informacij, vsebovanih v več dokumentih v zvezi s postopkom, vključno z obvestilom o nasprotovanju.

Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je bilo obvestilo o nasprotovanju razkrito medijem. To je bila resna kršitev zaupnosti. Vendar pa je menil, da ni mogoče predpostavljati, da je bila vir uhajanja informacij Komisija, saj so tudi nacionalni organi za varstvo konkurence imeli zaupno kopijo obvestila o nasprotovanju. Izdal je dodatno pripombo in v njej pozval Komisijo, naj skupaj z nacionalnimi organi za varstvo konkurence prouči sprejetje ustreznih mehanizmov za zagotavljanje varnosti pri prenosu zaupnih informacij in dokumentov.

1342/2007/FOR ■

■ Primeri, ki jih je rešila institucija, in sporazumne rešitve

Varuh človekovih pravic si, če je le mogoče, prizadeva doseči rezultat, s katerim sta zadovoljna pritožnik in institucija, zoper katero je vložena pritožba. Pri doseganju takih rezultatov, ki pripomorejo h krepitvi odnosov med institucijami in državljani ter k izogibanju dragim in dolgotrajnim sodnim postopkom, je bistveno sodelovanje institucij EU.

Institucije ali organi so leta 2009 so na podlagi pritožbe varuhu človekovih pravic sami rešili 166 primerov¹¹.

Opravičilo Komisije za zamudo

Pritožnik je vodil študijo, ki jo je za Komisijo opravljalo več podjetij in organizacij. Pritožnik je predložil končno poročilo, računovodske izkaze in druge zahtevane dokumente v dogovorjenem trimesečnem obdobju. Komisija je potrdila prejem poročila, vendar ni izplačala preostalega zneska. Komisija je v odgovoru na prvega od pritožnikovih opominov kot razloga za zamudo navedla počitnice in težave z zmogljivostjo. Pritožnik se je nato obrnil na varuha človekovih pravic in trdil, da Komisija ni obravnavala zadeve in ni plačala preostalega zneska v dogovorjenih 45 dneh. Po razširjenem telefonskem postopku, ki ga je varuh človekovih pravic predlagal Komisiji, se je Komisija pritožniku opravičila za zamudo pri obravnavi njegovega spisa in obljubila, da bo znesek izračunala in plačala v štirih tednih, če se bo pritožnik strinjal z izračuni. Pritožnik je povedal, da je zadovoljen s tem rezultatom, in je v zvezi s tem spisom v stiku s Komisijo.

2650/2009/KM (zaupno) ■

11. Kot je opisano v poglavju 2, je med temi primeri varuhu človekovih pravic v 114 primerih s posredovanjem uspelo dobiti hiter odgovor na neodgovorjene dopise.

Kadar varuh človekovih pravic pri preiskavi predhodno ugotovi nepravilnost, poskuša vedno, kadar je to mogoče, doseči sporazumno rešitev. Med letom je bilo po doseženi sporazumni rešitvi

Kadar varuh človekovih pravic pri preiskavi predhodno ugotovi nepravilnost, poskuša vedno, kadar je to mogoče, doseči sporazumno rešitev.

zaključenih trinajst primerov. Ob koncu leta 2009 je bilo 20 predlogov za sporazumno rešitev še vedno proučevanih.

Varuh človekovih pravic je dosegel sporazumno rešitev pritožbe v zvezi z vstopnicama VIP

Visoka uradnika Komisije sta od dobavitelja športnih oblačil sprejela vstopnici VIP za tekmo svetovnega prvenstva v ragbiju v Parizu. Neka nevladna organizacija se je varuhu človekovih pravic pritožila, da bi lahko to povzročilo navzkrižje interesov, saj se oba uradnika ukvarjata s protidampinškimi zadevami, za katere bi se lahko zanimal dobavitelj športnih oblačil. Varuh človekovih pravic je predlagal, naj Komisija prizna, da bi bilo zanjo bolje, če svojima uradnikoma ne bi dovolila sprejeti zadevnega povabila. Komisija se je strinjala s tem predlogom, pritožnik pa je bil zadovoljen z njeno izjavo.

1341/2008/MHZ ■

V nekaterih primerih je pritožbo mogoče rešiti ali doseči sporazumno rešitev, če zadevna institucija pritožniku ponudi odškodnino. V teh primerih gre za dejanja *ex gratia*: to pomeni brez vključitve pravne odgovornosti in brez oblikovanja pravnega precedensa.

■ Ugotovljene nepravilnosti

Varuh človekovih pravic je zaključil, da so bile nepravilnosti ugotovljene v 12 % primerov, zaključenih v letu 2009. V 35 takih primerih se je preiskava zaključila s kritično pripombo za zadevno institucijo (44 primerov v letu 2008). Dva primera sta bila zaključena, ko je zadevna institucija sprejela osnutek priporočila, ki ga je podal varuh človekovih pravic. Te ugotovitve so podrobneje analizirane v nadaljevanju.

Slika 3.10: Preiskave, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti



Kritične pripombe

Če sporazumna rešitev ni mogoča ali če iskanje take rešitve ni uspešno, lahko varuh človekovih pravic zaključi primer s kritično pripombo za zadevno institucijo ali pa sestavi osnutek priporočila.

Kritična pripomba pritožniku potrdi, da je bila njegova pritožba upravičena, zadevni instituciji pa pokaže njeno napako, da se lahko v prihodnje izogne nepravilnostim.

Kritična pripomba se običajno izrazi, če (i) je prepozno, da bi zadevna institucija nepravilnost odpravila, (ii) se zdi, da nepravilnost nima splošnih posledic, ali (iii) se zdi, da nadaljnji ukrepi varuha človekovih pravic niso potrebni. Varuh človekovih pravic naslovi kritično pripombo tudi, če meni, da osnutek priporočila ne bi imel smisla, ali kadar zadevna institucija ne sprejme osnutka priporočila, varuhu pa se kljub temu ne zdi primerno, da bi Parlamentu predložil posebno poročilo.

Kritična pripomba pritožniku potrdi, da je bila njegova pritožba upravičena, zadevni instituciji pa pokaže njeno napako, da se lahko v prihodnje izogne nepravilnostim.

Neustrezno evidentiranje sestanka v primeru Intel

Leta 2008 se je družba Intel, ki proizvaja mikroprocesorje, varuhu človekovih pravic pritožila, da je Komisija storila postopkovne napake med preiskavo, ali je družba Intel zlorabila svoj prevladujoči položaj. Družba Intel je trdila, da Komisija ni sestavila zapisnika sestanka z višjim vodstvenim delavcem proizvajalca računalnikov Dell, ki je potekal avgusta 2006, čeprav se je sestanek neposredno nanašal na preiskavo družbe Intel, ki jo je izvajala Komisija.

Varuh človekovih pravic je ugotovil, da se je sestanek iz avgusta 2006 nanašal na preiskavo družbe Intel. Poleg tega je ugotovil, da Komisija ni napravila primernega zapisnika s tega sestanka in da spis o preiskavi ni vključeval dnevnega reda sestanka. Varuh človekovih pravic je sklenil, da je to primer nepravilnosti. Podal je kritično pripombo in v njej navedel, da je Komisija kršila načela dobrega upravljanja, ker ni ustrezno pisno evidentirala sestanka iz avgusta 2006. Vendar pa ni ugotovil, ali je Komisija kršila pravice družbe Intel do obrambe.

Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v zvezi z drugo trditvijo družbe Intel, da je Komisija spodbudila družbo Dell, naj z družbo Advanced Micro Devices (AMD), ki proizvaja mikročipe, sklene sporazum o izmenjavi informacij. Po mnenju pritožnika je ta sporazum družbi AMD omogočil dostop do informacij iz spisa Komisije o preiskavi. Vendar je varuh človekovih pravic ugotovil, da Komisija ni ustrezno evidentirala telefonskega klica med Komisijo in družbo Dell, v katerem se je razpravljalo o sporazumu o izmenjavi informacij. Tak zapis bi pomagal pojasniti ustrezna dejstva. Zato je v dodatni pripombi priporočil, naj se v prihodnosti vodijo ustrezni zapisi o vseh sestankih ali telefonskih klicih s tretjimi osebami glede pomembnih postopkovnih vprašanj.

1935/2008/FOR (zaupno) ■

Kritična pripomba ne pomeni poprave krivice storjene pritožniku. Kjer je treba zagotoviti tako popravo, je najbolje, da zadevna institucija po prejemu pritožbe prevzame pobudo za priznanje nepravilnosti in se odzove z ustreznim ravnanjem. V nekaterih primerih je to preprosto opravičilo. Institucija s tovrstnim ukrepanjem dokaže svojo zavezanost izboljšanju odnosov z državljani. Prav tako pokaže, da se zaveda svoje napake, in se lahko tako v prihodnje izogne podobnim nepravilnostim.

Nadaljnje ukrepanje pri kritičnih in dodatnih pripombah

Varuh človekovih pravic za zagotovitev, da se institucije, organi, uradi in agencije iz svojih napak učijo in da v prihodnosti ne bo prišlo do nepravilnosti, letno obvešča javnost o svojih ugotovitvah o nadaljnjih ukrepih institucij v zvezi s kritičnimi in dodatnimi pripombami. To počne prek študije, ki jo objavi na svoji spletni strani.

Nadaljnje ukrepanje v zvezi s kritičnimi in dodatnimi pripombami, podanimi v letu 2008

Varuh človekovih pravic je zadevne institucije pozval, naj v šestih mesecih odgovorijo na kritične in dodatne pripombe, ki jih je podal v letu 2008. Prejel je odgovore na vse podane pripombe, čeprav v nekaterih primerih z zamudo. To je bistveno izboljšanje v primerjavi z letom 2007, ko so nekateri odgovori prispeli prepozno in jih ni bilo mogoče upoštevati o študiji v zvezi z zadevnim letom.

Če upoštevamo kritične in dodatne pripombe skupaj, je bila stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja 79-odstotna. Nadaljnje ukrepanje v zvezi z dodatnimi pripombami je bilo zadovoljivo v vseh primerih, stopnja zadovoljivega nadaljnega ukrepanja v zvezi s kritičnimi pripombami pa je bila precej nižja, in sicer 62-odstotna. To dokazuje, da morajo varuh človekovih pravic in institucije same še vedno opraviti pomembno delo in uradnike prepričati, da je nasprotovanje varuhu človekovih pravic izgubljena priložnost za njihovo institucijo, ki lahko škoduje ugledu Unije.

→→→ Pet primerov nadaljnega ukrepanja si zasluži, da so posebno omenjeni kot primeri, ki morajo biti za zgled drugim institucijam, kako se najbolje odzvati na kritične in dodatne pripombe. Nanašajo se na **Parlament (3464/2004/(TN)TS)**, **Komisijo (101/2004/GG in 3148/2007/BEH)**, **Evropski ekonomsko-socialni odbor (1473/2006/TS)** in **Evropski urad za izbor osebja (OI/8/2006/BU)**. Zadevne institucije so vzorno izvedle nadaljnje ukrepanje v teh primerih. ■

Osnutki priporočil

V primerih, v katerih je mogoče, da zadevna institucija nepravilnost odpravi, ali v primerih, v katerih so nepravilnosti posebno resne oziroma imajo splošne posledice, varuh človekovih pravic po navadi sestavi osnutek priporočila za to institucijo, organ, urad ali agencijo. V skladu s členom 3(6) Statuta varuha človekovih pravic mora institucija, organ, urad ali agencija poslati podrobno mnenje v treh mesecih. Med letom 2009 je bilo sestavljenih 15 osnutkov priporočil. Poleg tega je sedem osnutkov priporočil iz leta 2008 privedlo do odločitev v letu 2009, dva nadaljnja primera pa sta bila zaključena po osnutkih priporočil, sestavljenih v letu 2007. Dva primera sta bila zaključena med letom, ko je institucija sprejela osnutek priporočila. Pet primerov je bilo zaključenih s kritično pripombo. Ob koncu leta 2009 se je še vedno obravnavalo 17 osnutkov priporočil: trije iz leta 2008 in štirinajst iz leta 2009.

Nedokumentiranje pregleda presoje vplivov na okolje

EU je os Madrid–Barcelona–Perpignan–Montpellier opredelila za prednostni projekt vseevropskih omrežij. Projekt vključuje povezavo s hitro železnico med Madridom in francosko mejo. Evropska investicijska banka (EIB) bo financirala več kot četrtno skupnih stroškov projekta. Španski državljani se je januarja 2006 pritožil varuhu človekovih pravic, da bi lahko načrtovani odsek železnice skozi središče Barcelone resno poškodoval okolico okoliških stavb, kot je Gaudíjeva Sagrada Família. Pritožnik je trdil, da mora EIB znova proučiti projekt in še enkrat razmisliti o odločitvi za financiranje.

Varuh človekovih pravic je obravnaval pritožbo in ni odkril nobenih dokazov v obliki dokumentov, da je EIB pregledala presojo vplivov na okolje, ki so jo opravili španski organi. EIB je pozval, naj pred financiranjem projekta v celoti dokumentira svoj pregled. Banka se je strinjala, da bo prilagodila svoja pravila in izboljšala način dokumentiranja pregleda prihodnjih ocen.

244/2006/(BM)JMA ■

Posebna poročila

Če institucija, organ, urad ali agencija Unije na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic predloži posebno poročilo Evropskemu parlamentu. Posebno poročilo lahko vključuje priporočila.

Če institucija, organ, urad ali agencija Unije na osnutek priporočila ne da zadovoljivega odgovora, lahko varuh človekovih pravic predloži posebno poročilo Evropskemu parlamentu.

Kot je evropski varuh človekovih pravic poudaril v *Letnem poročilu za leto 1998*, je možnost predstavitve posebnega poročila Parlamentu neprecenljiva za njegovo delo. Posebno poročilo Evropskemu parlamentu je zadnji bistveni korak, ki ga varuh

človekovih pravic lahko naredi pri obravnavi primera, saj so resolucije, ki jih sprejme Parlament, in pooblastila, ki jih izvaja, stvar politične presoje te institucije. Varuh človekovih pravic seveda zagotovi vse informacije in pomoč, ki jih Parlament potrebuje pri obravnavi posebnega poročila. Leta 2009 ni bilo izdano nobeno posebno poročilo.

V skladu s Poslovnikom Evropskega parlamenta je za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic pristojen Odbor za peticije. Varuh človekovih pravic se je na seji Odbora za peticije 12. oktobra 2005 zavezal, da bo v skladu s členom 205(3) Poslovnika Parlamenta na svojo pobudo nastopil pred Odborom, kadar bo Parlamentu predstavil posebno poročilo.

3.4 Nadvse uspešni primeri, ki predstavljajo najboljšo prakso

Devet primerov, zaključenih v letu 2009, je zglednih primerov najboljše prakse in so bili označeni kot nadvse uspešni primeri. Vsem institucijam, organom, uradom in agencijam EU so za zgled, kako se najbolje odzvati na težave, na katere jih opozori varuh človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic je **Komisijo** pohvalil za njeno podporo nemškemu državljanu v primeru v zvezi s pravicami letalskih potnikov. V preiskavi je bilo ugotovljeno, da je Komisija dejavno obravnavala pritožnikov primer in stopila v stik z zadevnimi francoskimi organi za zagotovitev pravilne uporabe ustreznih pravil (**2980/2008/GG**). Komisija je za zagotavljanje popolne in pravilne uporabe zakonodaje EU tudi znova sprožila postopek o ugotavljanju kršitev, da bi preverila, ali je odlagališče v Malagrotti blizu Rima postalo skladno z ustrežno direktivo (**791/2005/(IP)FOR**). Varuh človekovih pravic je v zvezi s tem dal dodatno pripombo.

Na področju preglednosti se je **Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF)** po posvetovanju z ustreznimi pravosodnimi organi zadevnih držav članic strinjal, da bo objavil dolg seznam dokumentov. Dokumente sta zahtevali belgijski podjetji (združeni zadevi **723/2005/OV** in **790/2005/OV**). **Evropski urad za izbor osebja (EPSO)** se je strinjal, da bo vsem kandidatom – ne le neuspešnim – omogočil dostop do ocen različnih preskusov znanja. To je sklenil po pritožbi, da uspešni kandidati ne morejo izvedeti, kakšno oceno so dobili (**2346/2007/JMA**).

Komisija je na področju pogodb razglasila pripravljenost preveriti, ali je mogoče za nazaj dovoliti uporabo podizvajalcev za preklic naloga za izterjavo v višini skoraj 500 000 EUR (**2119/2007/ELB**). Ker je podjetje uspešno končalo tri projekte, ki jih je izvajalo, je varuh človekovih pravic Komisijo pozval, naj sprejme ta predlog za sporazumno rešitev. Komisija se je v primeru **1908/2007/JF** strinjala, da prekliče nalog za izterjavo, pri čemer je priznala, da bi zaradi povračila razmere pritožnice postale zelo negotove. Varuh človekovih pravic je pohvalil Komisijo, ker je pokazala, da lahko razume težke osebne razmere, in ta primer vključil med nadvse uspešne primere v letu 2009 v ponazoritev, kako lahko institucije pri svojem delu uporabljajo načelo pravičnosti.

Med drugimi primeri najboljših praks je tudi primer **1562/2008/BB**, v katerem se je **Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost (EACI)** opravičila in neuspešnemu kandidatu za delovno mesto zagotovila dodatna pojasnila. V njih je bila navedena tudi zaveza agencije EACI, da bo opredelila dodatne ukrepe za izboljšanje ozaveščenosti svojih uradnikov o veljavnih upravnih standardih. **Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta** je priznala, da v začetni odločitvi o izključitvi kandidata temu ni zagotovila jasnih in razumljivih informacij o mogočih pravnih sredstvih. Varuhu človekovih pravic je zagotovila, da bodo kandidati v prihodnje prejeli ustrezne

■ Odprtost, dostop javnosti in osebni podatki

V tem razdelku so obravnavane odločitve varuha človekovih pravic iz leta 2009 o pritožbah v zvezi z (i) dostopom javnosti do dokumentov, (ii) dostopom javnosti do informacij in (iii) varovanjem osebnih podatkov ter pravico, da osebe, na katere se podatki nanašajo, dostopajo do svojih podatkov.

Dostop javnosti do dokumentov

V členu 10(3) Pogodbe o Evropski uniji (prejšnjem členu 1 PEU) je navedeno, da se odločitve v Uniji sprejemajo „kar najbolj odprto in v kar najtesnejši povezavi z državljani“, medtem ko morajo v skladu s členom 15(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) institucije, organi, uradi in agencije Unije zaradi spodbujanja dobrega upravljanja in zagotovitve sodelovanja civilne družbe pri svojem delu kar najbolj upoštevati načelo javnosti delovanja. S členom 15(3) PDEU (prejšnjim členom 255 Pogodbe ES) pa je zagotovljena pravica do dostopa do dokumentov institucij, organov, uradov in agencije Unije. Ta pravica do dostopa do dokumentov je urejena z Uredbo št. 1049/2001¹³. Komisija je 30. aprila 2008 podala predlog¹⁴ za spremembo in nadomestitev Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Razprave o tej spremembi zakonodaje so se nadaljevale tudi v letu 2009. Po preiskavah varuha človekovih pravic, izvedenih na lastno pobudo v letih 1996 in 1999, so pravila o dostopu do dokumentov sprejeli tudi številne druge institucije in organi.

Z Uredbo št. 1049/2001 je prosilcem omogočena izbira pravnega sredstva: popolno ali delno zavrnitev dostopa lahko izpodbijajo bodisi s sodnim postopkom v skladu s členom 263 PDEU (prejšnjim

Varuh človekovih pravic je leta 2009 zaključil preiskave v zvezi z 19 pritožbami, ki so zadevale uporabo Uredbe št. 1049/2001, od katerih jih je bilo 15 vloženih proti Komisiji.

členom 230 Pogodbe ES) bodisi s pritožbo varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je leta 2009 zaključil preiskave v zvezi z 19 pritožbami, ki so zadevale uporabo Uredbe št. 1049/2001, od katerih jih je bilo 15 vloženih proti Komisiji.

→→→ Dve pritožbi zoper Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) (primera **723/2005/OV** in **790/2005/OV**) sta bili predmet skupne preiskave. Zadevali sta belgijski družbi, ki sta bili predmet preiskave o uporabi lažnih potrdil za uvoz banan po preferencialni tarifi. Družbi sta za pojasnitev dejstev in morebitno pripravo pritožbe zahtevali dostop do dolgega seznama dokumentov. Urad OLAF je zavrnil dostop do večine teh dokumentov, ker bi to ogrozilo zaščito preiskave Urada in sodnega postopka v več državah članicah. Varuh človekovih pravic je po pregledu spisa ugotovil, da urad OLAF ni ravnal pravilno. Predlagal je sporazumno rešitev in urad OLAF pozval, naj znova prouči svoje stališče. Urad OLAF je po posvetovanju z ustreznimi pravo-sodnimi organi zadevnih držav članic sprejel sporazumno rešitev. ←←←

V primeru **1349/2008/GG** se je novinar, ki je naslovil vrsto vprašanj na urad OLAF in prejel odgovor predstavnika urada OLAF za stike z javnostmi, pritožil, da je predstavnik hotel posredovati svoje odgovore različnim tretjim strankam. Urad OLAF je v svojem mnenju trdil, da je predstavnik za stike z javnostmi ravnal v lastnem imenu in ne kot predstavnik urada OLAF za stike z javnostmi. Ker je ta oseba dejansko izjavila, da je pri pošiljanju zadevne e-pošte ravnala v lastnem imenu, je varuh človekovih pravic sklenil, da je pritožba zunaj njegovih pristojnosti, in zaključil primer.

Nekdanji uradnik Komisije, ki je evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov (EDPS) predložil pritožbo, v kateri je trdil, da je Komisija kršila njegove pravice do varstva podatkov, je pri varuhu človekovih pravic vložil pritožbo zoper evropskega nadzornika za varstvo podatkov (EDPS) (primer **491/2008/PB**). Trdil je, da evropski nadzornik za varstvo podatkov (EDPS) ni odgovoril na njegove dopise in mu, natančneje, ni dodelil dostopa do nekaterih dokumentov. Evropski nadzornik za varstvo podatkov (EDPS) se je opravičil za zamudo pri odgovarjanju na dopise. Varuh človekovih pravic je v zvezi z vprašanjem dostopa do dokumentov menil, da evropski nadzornik za varstvo podatkov (EDPS) ob sprejetju odločitve, ki ni bila v skladu z ustreznimi pravili, še ni oblikoval strukturnega

13. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

14. COM(2008) 229 konč.

pristopa, kako obravnavati take zahteve za dostop. Varuh človekovih pravic je zato zaključil primer z dodatno pripombo.

Več pritožb se je nanašalo na domnevne zamude. Varuh človekovih pravic je v primerih **1190/2008/DK** in **1010/2008/DK** odkril več pomanjkljivosti v zvezi s tem, kako je Komisija obravnavala zahteve pritožnikov za dostop¹⁵. Nanašale so se na evidentiranje zahtevkov, spoštovanje veljavnih rokov in neobrazložitev razlogov za podaljšanje rokov. Ker so bile tovrstne pomanjkljivosti že opredeljene v predhodnem primeru (**367/2006/PB**), v katerem je varuh človekovih pravic dal več kritičnih pripomb (na katere se je Komisija odzvala zelo pozitivno), in ker so se dejstva v zvezi s tema primeroma zgodila pred zavezami, ki jih je Komisija dala varuhu človekovih pravic, ni podal še ene kritične pripombe. Tudi primer **541/2008/VIK** je vseboval trditve o nepravilnosti odločitve o zavrnitvi dostopa do dokumentov. Med preiskavo je bilo ugotovljeno, da so ustrezni nacionalni organi objavili informacije, ki jih je iskal pritožnik. Varuh človekovih pravic je opredelil več pomanjkljivosti pri ravnanju Komisije, vendar ni naslovil kritične pripombe, ker pritožnik ni predložil trditve o teh postopkovnih vidikih.

V primeru **1491/2008/(ID)(BU)CK** je kandidat na natečaju, ki ga je organiziral Evropski urad za izbor osebja (EPSO), trdil, da ni prejel odgovora na zahtevek za dostop do vprašanj in odgovorov na preskusu znanja, ki ga je opravil. Generalni sekretariat Komisije je več mesecev pozneje – z opravičilom za zamudo – zavrnil zahtevek in priznal, da je bila potrdilna prošnja izgubljena ali založena. Ta primer je bil povezan s primerom **1150/2008/(ID)(BU)CK**, ki ga je proti uradu EPSO vložil isti pritožnik. Pritožnik je v zadnjem primeru trdil, da urad EPSO njegove potrdilne prošnje ni posredoval generalnemu sekretariatu Komisije v skladu s členom 15(1) Evropskega kodeksa dobrega upravnega ravnanja. Pritožniku je le sporočil, naj potrdilno prošnjo naslovi na Komisijo. Urad EPSO je priznal, da bi moral v skladu z ustaljeno prakso Komisije pri ravnanju s potrdilnimi prošnjami posredovati prošnjo. Varuh človekovih pravic je dal dodatno pripombo in v njej urad EPSO pozval, naj sprejme vse potrebne ukrepe za vzpostavitev svoje samostojnosti na področju obdelave zahtevkov za dostop do dokumentov.

Varuh človekovih pravic je v primeru **3085/2008/GG** kritiziral Komisijo, ker dopisa pritožnika na začetku ni opredelila kot zahtevek za dostop. Poleg tega Komisija ni ustrezno obravnavala pritožnikove potrdilne prošnje. Tudi če je bila odločitev Komisije o zavrnitvi dostopa vsebinsko pravilna, je varuh človekovih pravic dal kritično pripombo, ker se Komisija ni opravičila za svoje postopkovne napake.

Tudi primer **429/2007/PB** se je nanašal na resne zamude pri obravnavanju zahtevka za dostop. Varuh človekovih pravic je dal kritično pripombo. V tem primeru se je obravnavalo tudi vprašanje pristojbin, ki se zaračunajo za obdelavo zahtevkov za dostop do zelo velikega števila dokumentov. Varuh človekovih pravic je menil, da Komisija ni ravnala v skladu s standardi iz člena 10 Uredbe št. 1049/2001, ko je uvedla take pristojbine, in tudi v zvezi s tem dal kritično pripombo.

Varuh človekovih pravic je pričel preiskavo na lastno pobudo v zvezi s Komisijo o zahtevkih državljanov za dostop do dokumentov v zvezi s postopki za ugotavljanje kršitev (**OI/2/2009/MHZ**). Čeprav je preiskavo zaključil z ugotovitvijo, da ni bilo nepravilnosti, je Komisijo spodbudil, naj državljanke obvesti, da lahko dobijo dostop do takih dokumentov z vložitvijo zahtevka na Komisijo, ali pri organih zadevne države članice, ali obojem. Poleg tega bi bilo mogoče državljanke obvestiti, da se uporablja nacionalna zakonodaja, če zahtevek za dostop vložijo pri organih države članice. Varuh človekovih pravic je dodal, da bi lahko Komisija vključila take informacije na svojo odlično in za državljanke prijazno spletno stran glede kršitev¹⁶.

Druge preiskave varuha človekovih pravic so obravnavale nadaljnje izjeme glede dostopa javnosti, predvidenega v Uredbi št. 1049/2001. V primeru **70/2008/TS** je bila obravnavana izjema v zvezi z nevarnostjo oslabilte postopka odločanja in izpostavljanja služb čezmernim zunanjim pritiskom. Varuh človekovih pravic je menil, da razlogi, ki jih je predložila Komisija, niso niti veljavni niti primerni. Primer je zaključil s kritičnimi pripombami. Primer **488/2007/PB** je zadeval izjemo od

15. Ponazorilni primer, kako imajo nekatere službe še vedno težave pri spoštovanju določb Uredbe št. 1049/2001, je primer 2673/2009/MHZ, ki ga je institucija končno zaključila.

16. V zvezi z dostopom do spisa o primeru kršitve glej tudi primer 1059/2008/(WP)VL.

dostopa javnosti na podlagi varstva trgovinskih interesov in varstva mednarodnih odnosov. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da Komisija ni predložila ustreznih razlogov za zavrnitev polnega dostopa do dokumentov. Komisija je odgovorila, da se je posvetovala z zadevnimi državami članicami in da so se razen ene vse strinjale z razkritjem dokumentov. Povedala je, da bo varuha človekovih pravic obveščala o stališču zadevne države članice. Pritožnik je bil zadovoljen z odgovorom, in varuh človekovih pravic je zaključil primer. Vendar je dal dodatno pripombo, da Komisija ni obravnavala pomembnih vprašanj, in sicer ali meni, da so zadevni dokumenti izvirali iz držav članic ali so jih napisale službe Komisije. Komisijo je pozval k razjasnitvi tega vprašanja.

Primer **819/2007/PB** se je nanašal na zavrnitev Komisije, da omogoči dostop do tožbe, ki jo je Irska vložila v zadevi pred Sodiščem, ker bi to škodilo sodnemu postopku. Splošno sodišče je med preiskavo izdalo sodbo, ki se je nanašala na to zadevo. Varuh človekovih pravic je zato Komisijo pozval, naj zaradi sodbe spremeni svojo prvotno odločitev. Komisija je vztrajala pri zavrnitvi, pri čemer ni predložila veljavnih razlogov. Varuh človekovih pravic je zato dal kritično pripombo. Po njegovem mnenju se je zdelo, da zavrnitev Komisije temelji na dejstvu, da je bila vložena pritožba zoper sodbo. Dejal je, da to ne upravičuje odločitve glede neupoštevanja razlage, določene v sodbi.

Dostop javnosti do informacij

Varuh človekovih pravic je obravnaval veliko pritožb o zavračanju dostopa do informacij. V številnih od teh primerov so bili uporabljeni pospešeni in poenostavljeni postopki, zato so bili zaključeni kmalu po tem, ko je zadevna institucija zagotovila ustrezne informacije. V dveh primerih je bila sprožena celovita preiskava. V primeru **1694/2007/(WP)BEH** se je obravnavala trditev, da je Komisija predložila nezadostne in namerno napačne odgovore na zahtevek za informacije v zvezi z določenim zakonodajnim postopkom. Čeprav je varuh človekovih pravic ugotovil, da je trditev o namerno nepravilnih informacijah neutemeljena, se je strinjal, da so bili odgovori Komisije na vprašanja pritožnika nezadostni. Ker je Komisija zagotovila ustrezne informacije med preiskavo, je varuh človekovih pravic sklenil, da ni potrebe za njegove nadaljnje ukrepe. V primeru **443/2009/VL** je bil Evropski policijski urad (Europol) obtožen, da ni odgovoril na dopise, v katerih ga je pritožnik obvestil o zadevi, ki je bila po njegovem mnenju resna grožnja za mednarodno varnost. Poleg tega mu Europol ni zagotovil kontaktnih podatkov Europolovega urada za zvezo v Nemčiji. Europol je v svojem mnenju pojasnil, da se zadeve, na katere je opozoril pritožnik, nanašajo na nacionalna vprašanja in da je informacije posredoval nemškemu Europolovemu uradu za zvezo, ki ima sedež v Europolovih prostorih v Haagu. Varuh človekovih pravic je zato zaključil primer.

Varstvo podatkov

Pritožnik je v primeru **3486/2006/(GK)(ID)RT** Komisijo zaprosil za podatke o zaposlitvi v zvezi z eno od njenih uradnic. Vendar Komisija pritožniku ni mogla zagotoviti datuma začetka njene zaposlitve, saj uradnica ni dovolila razkritja te informacije. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da Komisija ni predložila ustreznih razlogov za zavrnitev, in predlagal sporazumno rešitev, ki jo je Komisija sprejela. Vendar je zadevna uradnica med tem pri evropskem nadzorniku za varstvo podatkov (EDPS) vložila pritožbo zoper namerano Komisije, da razkrije informacije. Ko je evropski nadzornik za varstvo podatkov potrdil, da se zadevni podatki lahko razkrijejo, je uradnica vložila tožbo pri Splošnem sodišču. Varuh človekovih pravic je zaradi tekočega postopka zaključil preiskavo. Podal je dodatno pripombo, da mora Komisija obvestiti pritožnika o izidu sodnega postopka.

Primer **672/2007/(WP)PB** se je nanašal na vprašanja v zvezi z obravnavo zahtevkov za dostop in uporabo Uredbe št. 1049/2001 v zvezi s pravili za varstvo podatkov. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je v tem primeru Komisija obravnavala zahtevek z velikimi in neutemeljenimi zamudami, to pa je nepravilnost. Podal je kritično pripombo. Varuh človekovih pravic se je v zvezi z uporabnostjo Uredbe št. 1049/2001 skliceval na sodno prakso, ki je sledila predložitvi pritožbe in v zvezi s katero se zdi, da jo Komisija implicitno priznava. Menil je, da zadevna pravna vprašanja niso več sporna.

→→→ Primer **2346/2007/JMA** je zadeval zavrnitev urada EPSO, da uspešnim kandidatom sporoči ocene, dosežene pri različnih preskusih znanja. Varuh človekovih pravic je menil, da urad EPSO z zavrnitvijo ni upošteval temeljnega načela preglednosti iz člena 1 PEU (zdaj člena 10(3) PEU) in je

kršil člen 22 Evropskega kodeksa dobrega upravnega ravnanja. Poleg tega se je o zadevi posvetoval z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov (EDPS), in ta je menil, da je treba rezultate preskusov znanja šteti za osebne podatke, do katerih bi pritožniki morali imeti pravico dostopati. Čeprav je urad EPSO sprva zavrnil predlog varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev v zvezi z razkritjem podatkov, se je po posvetovanju z upravnim odborom urada EPSO odločil za spremembo politike in vsem kandidatom omogočil dostop do njihovih ocen. <<<

■ Evropska komisija kot varuhinja pogodb

Pravna država je eno temeljnih načel Evropske unije, ena najpomembnejših nalog Komisije pa je biti varuhinja pogodb¹⁷. V členu 258 PDEU (prejšnjem členu 226 Pogodbe ES) je določen splošni postopek, v skladu s katerim lahko Komisija razišče, ali so države članice kršile pravo EU, in morebitne kršitve predloži Sodišču Evropske unije. Komisija lahko sproži preiskave na lastno pobudo, na podlagi pritožb ali na zahtevo Evropskega parlamenta, naj obravnava peticije, naslovljene na Parlament v skladu s členom 227 PDEU (prejšnjim členom 194 Pogodbe ES). Za posebne zadeve, kot so nezakonite državne pomoči, se uporabljajo drugi postopki.

Evropski varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje pogodb. Kadar varuh začne preiskavo v zvezi s tako pritožbo, mora pritožniku vedno –

Evropski varuh človekovih pravic sprejema in obravnava pritožbe zoper Komisijo v njeni vlogi varuhinje pogodb.

kadar je to potrebno – pojasniti, da s preiskavo ne bo ugotavljal, ali obstaja kršitev, ker evropski varuh človekovih pravic ni pristojen za preiskovanje ukrepov organov držav članic. V preiskavi varuha človekovih pravic se preiskuje samo ravnanje Komisi-

sije pri analizi in obravnavi pritožbe o kršitvi, ki ji je bila predložena. Varuh človekovih pravic lahko obravnava postopkovne in materialne vidike ravnanja Komisije. Vendar se v preiskavah in zaključkih varuha človekovih pravic popolnoma spoštujejo diskrecijske pravice Komisije, ki se ji priznavajo s pogodbami in sodno prakso Sodišča Evropske unije, kadar se odloča, ali naj sproži postopek za ugotavljanje kršitev in predloži primer Sodišču zoper zadevno državo članico ali ne.

Kar zadeva postopkovne obveznosti Komisije do pritožnikov, je glavna oporna točka varuha človekovih pravic sporočilo, ki ga je Komisija objavila leta 2002¹⁸. Sporočilo navaja določeno število postopkovnih obveznosti, ki se nanašajo na evidentiranje pritožb, predloženih Komisiji, in izjeme od te obveznosti ter roke za obravnavo pritožb in obveščanje pritožnikov. To sporočilo je bilo izdano leta 2002 kot odgovor na prejšnje preiskave varuha človekovih pravic in njegove kritike, ki jih je glede Komisije izrazil v povezavi s temi vprašanji. Varuh človekovih pravic meni, da je to sporočilo zelo pomemben korak naprej v smislu povečevanja zaupanja državljanov v Komisijo kot varuhinjo pogodb. Varuh človekovih pravic je leta 2009 preveril, kako Komisija uporablja svoja pravila, in odkril več pomanjkljivosti pri uporabi sporočila. Izbor takih pomanjkljivosti je analiziran in predstavljen v nadaljevanju.

Težave zaradi nezadostnih informacij se ponavljajo. Komisija je v primeru **80/2009/BU**, čeprav je na začetku potrdila prejem dopisa češke okoljske nevladne organizacije, šele med preiskavo varuha človekovih pravic (tj. več kot leto pozneje) pritožnico obvestila o nameri, da dopisa ne bo evidentirala kot pritožbo, in predložila razloge za to odločitev. Varuh človekovih pravic je dal dodatno pripombo, da bi lahko Komisija obvestila vse pritožnike, katerih dopisi niso bili ločeno evidentirani kot pritožbe in so bili le dodani podobnim tekočim primerom, kako obravnava evidentirano pritožbo. Primer **1890/2008/(CHM)BU** se je nanašal na trditev treh podjetij, da Komisija pri odpošiljanju dopisov pred zaključkom postopka v postopku za ugotavljanje kršitev zoper Portugalsko ni ravnala s pričakovano vestnostjo. Poleg tega ni poskrbela, da bi bilo obvestilo o zaključku primera ustrezno dostavljeno. Varuh človekovih pravic je spomnil, da je v točkah 9 in 10 sporočila

¹⁷. V členu 17 PEU (prejšnjem členu 211 Pogodbe ES) je določeno, da Komisija „skrbi za uporabo Pogodb in ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi“.

¹⁸. Sporočilo Evropskemu parlamentu in evropskemu varuhu človekovih pravic o odnosih s pritožniki v primerih kršitev prava Skupnosti, UL 2002 C 244, str. 5.

Komisije predvideno, da mora pritožnike obveščati o svojih končnih odločitvah, s katerimi zaključuje pritožbe o kršitvah. Ker tega ni storila, je ravnala nepravilno, zato je varuh človekovih pravic naslovil kritično pripombo. Poleg tega je dal tri dodatne pripombe v zvezi s postopkovnimi vidiki načina, kako je Komisija obravnavala pritožbe.

Še ena ponavljajoča se težava, ki je že bila omenjena, se nanaša na registracijo pritožb. V sporočilu Komisije je predvidena obveznost registracije prejetih pritožb v centralni arhiv (točka 3(1) sporočila). Izjeme glede na te obveznosti so naštetje v naslednjem odstavku: „[K]adar obstaja dvom o naravi pošiljke korespondence, se Generalni sekretariat Komisije posvetuje z zadevno službo ali službami v 15 koledarskih dneh po prejemu. Če služba ali službe ne odgovorijo v 15 delovnih dneh, se pritožba uradno registrira v centralnem registru pritožb“. Ta jasna obveznost je povzročila številne težave. Primer **2884/2008/(WP)GG** je zadeval nemško kozmetičarko, ki je hotela, da se ji v Grčiji priznajo poklicne kvalifikacije. Glede na to, da je v zvezi s podobnimi primeri zoper Grčijo že potekal postopek za ugotavljanje kršitev, je Komisija novi primer vključila v ta postopek. Komisija je nato pritožnico obvestila, da namerava zaključiti primer, ker lahko pritožnica svojo zahtevo predloži pristojnim nacionalnim organom. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je stališče Komisije razumno in da je z dopisom ustrezno obvestila pritožnico o svoji nameri. Vendar pa je pritožbo evidentirala šele več kot pet mesecev po njenem prejemu. Ker pritožba ni zadevala tega vidika, je varuh človekovih pravic dal dodatno pripombo, da bi morala Komisija spremeniti svojo prakso v zvezi s takimi zadevami. Enake težave so nastale v primeru **1628/2008/TS**. Komisija je šele po začetku preiskave varuha človekovih pravic pritožnikovo korespondenco registrirala kot pritožbo in pritožniku zagotovila zahtevane informacije. Varuh človekovih pravic je dal dodatno pripombo, da mora Komisija jasno ločiti postopek identifikacije, registracije in potrditve prejema pritožb od postopka odločanja, kako bo pritožbo obravnavala.

Podobne težave v zvezi z registracijo in informacijami o pritožbah so bile opredeljene v primeru **1174/2007/TN**, ki se je nanašal na pritožbi o tem, da Švedska domnevno ni prenesla zakonodaje EU o prostem gibanju oseb. Komisija se je šele po tem, ko je varuh človekovih pravic predlagal sporazumno rešitev, strinjala, da bo registrirala drugo pritožbo in pritožnika obveščala o svoji obravnavi obeh pritožb. Enake težave z registracijo so bile ugotovljene v primeru **1087/2009/JMA**, ki so se nanašale na zavrnitev italijanskih organov, da registrirajo dvojni priimek pritožnikovega sina. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da bi morala Komisija korespondenco evidentirati kot pritožbo. Če je menila drugače, bi o tem morala ustrezno obvestiti pritožnika. Varuh človekovih pravic je dal dodatno pripombo, da mora Komisija obvestiti pritožnika o rezultatu svojih ukrepov, sprejetih v zvezi z italijanskimi organi.

Primer **3303/2008/ELB**, ki je zadeval domnevno napačno odločitev Komisije, da ne bo evidentirala pritožbe o kršitvi zoper Belgijo, ker ni priznala francoske diplome medicinske sestre, ki jo ima pritožnikova žena, je bil zaključen z ugotovitvijo, da ni bilo nepravilnosti. Varuh človekovih pravic se je strinjal s Komisijo, da zakonodaja EU ni bila kršena, ker je priznanje diplom za akademske namene v pristojnosti držav članic, te zadeve pa niso izrecno obravnavane v nobeni določbi zakonodaje EU. Varuh človekovih pravic je tudi primer **1440/2008/(WP)OV** zaključil z ugotovitvijo, da ni bilo nepravilnosti v zvezi s trditvijo španskega državljana, da mu Komisija ni zagotovila informacij o načinih za izpodbijanje španskih carin za nekatere proizvode. V podrobni analizi varuha človekovih pravic je bilo ugotovljeno, da je Komisija odgovorila na pritožnikova vprašanja in mu zagotovila ustrezne informacije o veljavnih postopkih. Poleg tega ga je obveščala o ustreznih razpravah v Odboru za carinski zakonik.

Varuh človekovih pravic je zaradi zaskrbljenosti, ki jo zbuja taki in podobni primeri, leta 2009 sprožil preiskavo na lastno pobudo v zvezi s praksami Komisije glede evidentiranja korespondence in pritožb (**OI/3/2009/MHZ**). Preiskava konec leta 2009 še vedno ni bila končana.

Varuh človekovih pravic lahko med preiskavami pritožb o kršitvi pregleda tudi vsebino analiz in sklepov, ki jih je predložila Komisija. Cilj tega pregleda je preveriti, ali so sklepi, ki jih je dosegla Komisija, razumni, dobro utemeljeni in pritožnikom podrobno pojasnjeni. Če bi varuh človekovih pravic bistveno nasprotoval oceni Komisije, bi to navedel, pri čemer bi tudi opozoril, da je Sodišče najvišji organ za razlago zakonodaje EU. Vendar so taka nesoglasja izjemno redka. Varuh človekovih

pravic je v večini zgoraj navedenih primerov menil, da je stališče Komisije glede vsebine primera pravilno¹⁹.

→→→ Primer **2980/2008/GG** je zadeval trditev nemškega državljana, da Komisija ni ustrezno obravnavala pritožbe v zvezi z zagotavljanjem, da države članice ustrezno uporabljajo uredbo EU o pravicah letalskih potnikov. V preiskavi je bilo ugotovljeno, da je Komisija dejavno obravnavala pritožnikov primer in stopila v stik z zadevnimi francoskimi organi. Po mnenju varuha človekovih pravic je treba Generalni direktorat Komisije za energetiko in promet pohvaliti za dejaven pristop in podporo pritožniku v tem primeru. ←←←

Varuh človekovih pravic je tudi v primeru **443/2008/JMA**, ki je zadeval trditev, da Komisija ni ustrezno obravnavala pritožbe zoper Španijo in se je napačno odločila, da bo pritožbo vključila v tekoči enotni horizontalni postopek zoper Španijo zvezi s čiščenjem odpadnih komunalnih voda, ugotovil, da ima Komisija v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije široko diskrecijsko pravico za odločanje, ali naj se posamezne pritožbe združijo v enotni horizontalni postopek. Komisija je poleg tega pritožnika ustrezno obvestila o vseh ukrepih, ki jih je sprejela. Za primerjavo, varuh človekovih pravic je v primeru **706/2007/(WP)BEH** menil, da Komisija pritožnikove pritožbe o kršitvi ni obravnavala tako hitro in prizadevno, kot bi bilo mogoče, ter da je to nepravilnost. Pritožbo je leta 2005 vložil avstrijski državljan zoper Avstrijo, ker ni dosegla skladnosti z zakonodajo EU o kakovosti zraka. Varuh človekovih pravic je menil, da Komisija kljub dovolj jasnemu dejanskemu stanju ni sprejela stališča do pritožbe do datuma, ko se je pritožnik obrnil na varuha človekovih pravic leta 2007.

→→→ Primer **791/2005/(IP)FOR** se je nanašal na domnevno nepravilno odločitev o zaključku pritožbe o kršitvi zoper Italijo v zvezi z odlagališčem v Malagrotti blizu Rima. Pritožnik je trdil, da je Komisija ravnala nepravilno, ko je zaključila primer, ker so se zgodile nekatere nepravilnosti. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je bil ustrezni rok za dosego skladnosti 16. julij 2009 in da dejstvo, da odlagališče še ni bilo skladno z ustreznimi standardi, ko je Komisija zaključila postopek o ugotavljanju kršitev, ni pomenilo napake ali nepravilnosti. Vendar pa je varuh človekovih pravic zaradi pomembnih informacij, s katerimi ga je seznanil pritožnik, Komisijo pozval, naj po roku julija 2009 preveri, ali je odlagališče dejansko postalo skladno z zahtevami Direktive o odlagališčih. Komisija je nato leta 2009 znova odprla postopek o ugotavljanju kršitev. ←←←

Primer **1532/2008/GG** je zadeval domnevno nepravilno izveden postopek za ugotavljanje kršitev zoper Avstrijo. Komisija je odprla preiskavo po pritožbah, ki jih je prejela od 27 avstrijskih državljanskih pobud, da se je dunajsko letališče večkrat širilo, ne da bi bila opravljena obvezna presoja vplivov na okolje. Komisija se je naknadno strinjala, da bi lahko avstrijski organi opravili retroaktivno presojo vplivov na okolje. V preiskavi varuha človekovih pravic je bilo opredeljenih več težav v zvezi s to retroaktivno presojo vplivov na okolje, vključno z morebitnim navzkrižjem interesov med nacionalnimi organi. Ker Komisija še ni sprejela končne odločitve o tem primeru, je varuh človekovih pravic zaključil preiskavo in dodal, da verjame, da bo Komisija pri sprejemanju končne odločitve ustrezno upoštevala njegove ugotovitve in pomisleke.

■ Dodelitev naročil in dotacij

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnitve ponudb za javna naročila in vlog za dotacije. Vendar meni, da imajo institucije in zlasti odbori za oceno ponudb in organi,

Varuh človekovih pravic obravnava pritožbe zaradi dodelitve ali zavrnitve ponudb za javna naročila in vlog za dotacije.

ki dodeljujejo naročila, široke diskrecijske pravice glede na dejavnike, ki jih upoštevajo pri odločanju, ali bodo dodelili pogodbo po javnem razpisu. Varuh človekovih pravic meni, da je njegov pregled v takih primerih omejen na ugotavljanje, ali so bila upoštevana

pravila, ki urejajo postopke, ali dejstva držijo in ali ni bila storjena očitna napaka pri presoji ali

¹⁹. Glej, na primer, primer 822/2009/BU glede domnevne kršitve okoljskih direktiv s strani Češke republike in primer 2036/2008/(CD)BEH glede domnevne neskladnosti avstrijske pokojninske zakonodaje z določbami Pogodbe o svobodi gibanja.

zloraba pooblastil. Poleg tega lahko ugotavlja, ali so institucije upoštevale svojo dolžnost, da navedejo razloge, in ali so ti razlogi skladni in smiselni.

Varuh človekovih pravic je zaključil šest primerov, v katerih so pritožniki trdili, da so se zgodile nepravilnosti pri delu izbirnih komisij zaradi navzkrižja interesov ali pristranskosti nekaterih članov teh komisij. Varuh človekovih pravic je v primeru **3112/2007/MF** o javnem razpisu za projekt obnove nacionalnega parka v Čadu menil, da bi lahko okoliščine primera vzbudile objektivne dvome glede nepristranskosti zadevnega člana ocenjevalnega odbora, in da v nasprotju s stališčem Komisije izjava o nepristranskosti navedenega člana ni bila dovolj za odpravo teh pomislekov. Sklenil je, da Komisija ni zadostno ukrepala za odpravo teh pomislekov in ni dokazala, da so bili ti ukrepi edini, ki jih je imela na voljo. V primeru **2400/2006/JF** je svetovalna družba trdila, da je bila njena ponudba neuspešna zaradi napotka, ki ga je dala delegacija Komisije v tretji državi. Preiskava varuha človekovih pravic ni dala nobenih dokazov o domnevnem napotku v podporo trditvi pritožnika.

Varuh človekovih pravic je v primeru **491/2007/PB** o pozivu za zbiranje predlogov, ki ga je objavilo predstavništvo Komisije v Berlinu, in – natančneje – pravičnosti konkurence in preglednosti postopka, ugotovil, da je razpis vseboval neupravičeno omejevalne zahteve in da se Komisija ni ustrezno odzvala na zahtevek pritožnice za informacije. Izrazil je tudi zaskrbljenost zaradi neobstoja pravil in postopkov glede vprašanja navzkrižja interesov v primeru zdajšnjih in prejšnjih internih ponudnikov storitev ali drugih proizvodov, ki sodelujejo na javnih razpisih. V dodatni pripombi je Komisijo pozval, naj razmisli o možnosti za sprejetje takih ustreznih pravil ali smernic.

V primeru **1270/2007/(ET)(ID)(DK)CK** je pritožnika, ki je sprva prejel dopis o dodelitvi posla, Komisija obvestila, da je bil razpis razveljavljen zaradi nepravilnosti v postopku, morebitne kršitve zaupnosti in nepristranskosti ter morebitnega zunanjega vpliva med postopkom ocenjevanja. Varuh človekovih pravic je izdal osnutek priporočila, v katerem je Komisijo pozval, naj predloži nazornejše in ustrežnejše razloge za razveljavitev razpisa. Po pregledu spisa je potrdil, da vsebuje dokaze v podporo pojasnilu, ki ga je predložila Komisija v odgovor na njegov osnutek priporočila. Primer je zaključil, ker je bil osnutek priporočila izveden.

Varuh človekovih pravic je v preiskavi na lastno pobudo (**OI/4/2005/GG**) nadalje preiskoval obtožbo nemške nevladne organizacije, da jo je Komisija namerno prikrajšala in da je goljufivo ravnala, ko je zavrnila njeno vlogo za podpis okvirnega sporazuma o partnerstvu. Varuh človekovih pravic je odkril številne hujše nepravilnosti. Poleg pomanjkljivosti, ki jih je opredelil že v prejšnjih povezanih preiskavah (primera 1702/2001/GG in 2862/2004/GG), je ugotovil, da je Komisija namerno prikrla resnico in tako zavajala nevladno organizacijo. Zaradi načina, kako je obravnavala vlogo nevladne organizacije, je bila pritožnica resno prikrajšana. Komisija je v odgovoru na osnutek priporočila varuha človekovih pravic priznala, da bi morala vlogo vestneje obravnavati. Nevladni organizaciji se ni opravičila, temveč je poudarila, da je od tedaj izboljšala ustrezne postopke. Varuh človekovih pravic je menil, da priznanje Komisije ni ustrezen odgovor na resna vprašanja, ki jih je navedel v osnutku priporočila. Glede na to, da je od nepravilnosti preteklo že veliko časa in da je medtem začel veljati nov sporazum o partnerstvu, je primer zaključil s kritično pripombo.

Nazadnje, v primeru **1192/2008/BU** zoper Evropski parlament je bil pritožnik nezadovoljen z rezultatom javnega razpisa za opravljanje obnovitvenih del v informacijskem uradu Parlamenta na Malti. Dvomil je o natančnosti opredeljenih meril ocenjevanja. Varuh človekovih pravic ni odkril nobenih nepravilnosti pri ravnanju Parlamenta in je menil, da so njegova pojasnila razumna. Skliceval se je na ustrezno sodno prakso, v skladu s katero imajo institucije široke diskrecijske pravice pri ocenjevanju dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri dodelitvi pogodbe, in ugotovil, da ni dokazov, da bi institucija naredila očitno napako pri ocenjevanju.

Druga skupina pritožb je zadevala domnevno napačno ali nepravilno izključitev ponudb pritožnikov²⁰. Primer **1928/2008/TS** je zadeval zavrnitev vloge za štipendijo za ciprske študente turškega rodu. Komisija se je strinjala, da bi lahko bila pojasnila ocenjevalnega odbora jasnejša. Varuh človekovih pravic je sklenil, da odločitev odbora, da izključi vlogo, ni bila v skladu z zadevnim razpisom za prijavo interesa. Vendar je ugotovil, da se Komisija strinja, da bo pritožnik izpolnjeval pogoje

20. Glej tudi primer 1414/2007/IP.

za program štipendij 2009–2010. Primer **2576/2008/(AF)GG** je zadeval domnevno napačno izključitev ponudbe pritožnika, ker ta ni priložil ustreznega dokumenta o DDV. Varuh človekovih pravic je proučil vlogo in sklenil, da pritožnik ni dokazal, da je predložil zahtevani dokument. Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti in je dal dodatno pripombo za preprečevanje tovrstnih težav v prihodnosti.

Pritožnik je v primeru **3222/2005/IP** trdil, da je bila odločitev Komisije o neizbiri njegove ponudbe neutemeljena. Ocenjevalna komisija je znova preračunala podatke v ponudbi, saj je napačno razumela, da ta vsebuje računske napake. Te neupravičene spremembe ocenjevalne komisije za ocenjevanje so povzročile, da je ponudba presegala največji znesek 4 milijone EUR za 21 EUR. Varuh človekovih pravic je sklenil, da bi v danem primeru zahteva po pojasnilu pritožniku dala možnost, da pojasni ponudbo. Ker pojasnilo ni bilo zahtevano, je to povzročilo nepravilnost. Komisija je zavrnila predlog varuha človekovih pravic za sporazumno rešitev, naj se poskuša dogovoriti o ustrezni odškodnini zaradi zamujene priložnosti. Ko je pritožnik naznanil, da razmišlja o predložitvi zadeve sodišču, je varuh človekovih pravic primer zaključil s kritično pripombo.

→→→ Primer **1537/2008/(TJ)GG** je zadeval zavrnitev vloge za dotacijo s strani Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA), ki jo je predložilo združenje za pobratenje mest, ker ni vsebovala pomembnega dokumenta. Pritožnik je opredelil vrsto napak v postopkih in praksah Agencije. Agencija se je v odgovoru na preiskavo varuha človekovih pravic opravičila pritožniku in navedla, da je sprejela ukrepe za odpravo opredeljenih težav. Strinjala se je, da bo v skladu z ustreznimi merili za dodelitev znova ocenila vlogo. Predlog niti tokrat ni izpolnjeval pogojev za dotacijo. Varuh človekovih pravic je pregledal spis in ugotovil, da v zvezi z oceno ni mogoče ugotoviti nobene očitne napake. Dal je dodatno pripombo, da bi morala Agencija v prihodnje zagotoviti podrobnejše informacije o rezultatih ocene pritožnikom, ki izpodbijajo oceno svojih vlog. ←←←

Z dvema primeroma je mogoče ponazoriti razliko med nezakonnostjo in nepravilnostjo: varuh človekovih pravic je v primeru **1561/2008/RT** menil, da informacije, predložene v javnem razpisu, niso bile dovolj natančne in izčrpne za tiste ponudnike, ki so se odločili za predložitev ponudb po kurirski pošti (zasebni pošti) ali osebno. Varuh človekovih pravic je dal predlog za sporazumno rešitev, ki ga je Komisija zavrnila z obrazložitvijo, da so bile zagotovljene informacije v skladu z ustreznimi določbami finančne uredbe. Primer je zaključil s kritično pripombo in opozoril, da je izraz „nepravilnost“ širši od koncepta nezakonnosti. Dejstvo, da je bila odločitev sprejeta brez kršitve zakonodaje, ne pomeni nujno, da je bila sprejeta v skladu z načeli dobrega upravljanja. Primer **271/2009/VL** je predložila delavka urada Evropskega centra za potrošnike v Nemčiji. Njene pogodbe ni bilo mogoče pravočasno podaljšati, ker Komisija, ki financira delovanje Centra z dotacijo, ni mogla pravočasno končati potrebnih postopkov za obnovitev dotacije. Varuh človekovih pravic se je strinjal, da Komisija ni kršila pravnih obveznosti. Vendar ni bil prepričan, ali je Komisija obravnavala vlogo za dotacijo dovolj hitro, da bi lahko menil, da je ravnala v skladu z dobro upravno prakso. Ker je Komisija priznala, da je vloge za dotacijo najbolje obravnavati pred koncem leta, ki je pred letom, za katero je zahtevana dotacija, je varuh človekovih pravic primer zaključil s kritično pripombo.

■ Izvajanje pogodb

Varuh človekovih pravic meni, da se nepravilnosti pojavijo, kadar javni organ ne ukrepa v skladu s pravilom ali načelom, ki ga zavezuje. Nepravilnosti je tako mogoče odkriti tudi v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodb, ki so jih sklenile institucije EU.

Obseg pregleda, ki ga lahko opravi varuh človekovih pravic v takih primerih, pa je nujno omejen. Varuh človekovih pravic meni, da ne bi smel preverjati, ali je katera koli od strani prekršila pogodbo, kadar je zadeva sporna. To vprašanje lahko učinkovito obravnava samo pristojno sodišče, ki ima možnost poslušati argumente vseh strani v zvezi z ustrezno nacionalno zakonodajo in ovrednotiti nasprotujoče si dokaze o spornih vprašanjih.

Varuh človekovih pravic meni, da je v primerih, ki zadevajo pogodbenne spore, upravičeno, da svojo preiskavo omeji na presojo, ali je institucija, organ, urad ali agencija Unije zagotovila skladno in smiselno pravno podlago za svoja dejanja ter zakaj meni, da je njeno stališče do pogodbenega položaja upravičeno. Če to drži, bo varuh človekovih pravic presodil, da njegova preiskava ni ugotovila nepravilnosti. Ta odločitev ne bo vplivala na pravico strank, da njihov pogodbeni spor presodi in avtoritativno reši pristojno sodišče. Če se stranke odločijo za to možnost, bo varuh človekovih pravic takoj zaključil preiskavo brez nadaljnega presojanja ob upoštevanju določbe v členu 2(7) svojega statuta.

Na podlagi zgoraj navedenega pregleda je varuh človekovih pravic leta 2009 več primerov zaključil z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo, ali je menil, da nadaljnje preiskave niso upravičene. Ti primeri so vključevali spore glede zamud pri poračunih za delo pri nekaterih projektih²¹, neizplačila obresti za zamudo pri plačilih podjetju²², spore glede upravičenih stroškov in/ali zneskov, ki jih je treba izterjati ali izplačati po revizijah²³, spore glede neobrazložitve razlogov pri zahtevah za odpustitev oseb, ki delajo za izvajalce institucij, in kršitve pravice do zaslišanja²⁴.

Varuh človekovih pravic v nasprotju s prejšnjimi leti ni zaključil nobenega primera v zvezi z zamudami pri plačilu. Zdi se, da Komisija izboljšuje sistem plačevanja ali si prizadeva rešiti ustrezne težave, preden se izvajalci pritožijo varuhu človekovih pravic. Opozoriti je treba, da je v letu 2009 varuh človekovih pravic nadaljeval ukrepanje glede svoje prejšnje preiskave na lastno pobudo (OI/5/2007/GG) v zvezi z zamudami pri izplačilih Komisije. Ta preiskava (OI/1/2009/GG) bo odkrila, ali je bil napredek dejansko dosežen.

Ponavljajoča se težava, ki jo obravnava varuh človekovih pravic v pogodbenih primerih, se nanaša na posebne pogodbe, ki jih Komisija sklene za izvajanje ukrepov ali programov, ki jih financira EU. Komisija praviloma sklene pogodbeno razmerje z določenim podjetjem ali konzorcijem, ki nato izvaja zadevni projekt, tako da uporabi podizvajalce, strokovnjake ali svoje zaposlene. Nekatere od teh pogodb in ustrezni okvirni programi Komisiji dajejo določene pravice v zvezi s strokovnjaki ali zaposlenimi izvajalcev. Te posebne pogodbene okoliščine so lahko povod za spore med izvajalci Komisije in njihovim osebjem ali strokovnjaki, in varuh človekovih pravic meni, da Komisija v zvezi s tem nosi določeno stopnjo odgovornosti. Primer 2447/2007/VIK je obravnaval odslopitev vodje skupine, potem ko je Komisija izrazila nezadovoljstvo z delom, ki ga je opravil. Čeprav varuh človekovih pravic ni odkril nepravilnosti v zvezi z vsebino, in sicer razlogi, ki jih je predložila Komisija, je ugotovil, da Komisija v zvezi s postopkom ni ravnala v skladu z načeli dobrega upravljanja, ker pritožniku ni omogočila odgovora na kritiko. Prispevek varuha človekovih pravic k javnemu posvetovanju glede spremembe finančne uredbe vsebuje konkretne predloge za reševanje tovrstnih težav²⁵.

Varuh človekovih pravic bi rad poudaril, da so bili v letu 2009 številni primeri, ki jih je obravnaval v zvezi s pogodbenimi zadevami, zaključeni z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo. V primerih,

Varuh človekovih pravic bi rad poudaril, da so bili v letu 2009 številni primeri, ki jih je obravnaval v zvezi s pogodbenimi zadevami, zaključeni z ugotovitvijo, da nepravilnosti ni bilo.

v katerih je ugotovil morebitno nepravilnost, se je Komisija zelo potrudila, da bi sprejela njegov predlog za sporazumno rešitev.

→→→ Komisija je v primeru 2119/2007/ELB sklenila, da nekaterih stroškov za osebje, ki jih terja zadevno podjetje, ni mogoče plačati, ker je podjetje oddalo delo podizvajalcem brez

predhodnega dovoljenja. Komisija je zahtevala povračilo celotnega zneska za tri projekte v skupni vrednosti skoraj 500 000 EUR. Varuh človekovih pravic je opozoril, da Komisija ni jasno odgovorila na konkretna vprašanja, ki so ji bila zastavljena v zvezi z uporabo podizvajalcev. Poleg tega je ugotovil, da je bila Komisija zadovoljna z delom, ki ga je opravil pritožnik. Komisija se je strinjala, da bo proučila utemeljenost zahtevka podjetja za uporabo podizvajalcev, in izjavila, da bi lahko preklicala nalog za izterjavo, če bo zahtevek utemeljen in bo pritožnik predložil dokaze o stroških podizvajanja. ←←←

21. Primera 177/2008/RT in 670/2009/(BU)RT zoper Evropsko komisijo.

22. Primer 1264/2008/MF zoper Evropski parlament.

23. Primeri 2119/2007/ELB, 2781/2007/(BEH)OV in 1462/2007/DK zoper Komisijo.

24. Primeri 226/2007/MHZ, 2449/2007/VIK, 2910/2008/TN in 582/2008/MF zoper Komisijo.

25. Ta prispevek je na voljo na spletni strani varuha človekovih pravic.

V naslednjih preiskavah ni bila odkrita nobena nepravilnost²⁶: v primeru **2492/2008/VL** je pritožnik trdil, da pravila Komisije o zaposlovanju glede izjave o izključnosti in razpoložljivosti, ki jo zahteva od zunanjih strokovnjakov, kršijo temeljne pravice teh strokovnjakov do zaposlitve. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da izjava o izključnosti in razpoložljivosti omejuje možnosti ključnih strokovnjakov, da se prijavijo na druga delovna mesta. Ker pa imajo ti strokovnjaki ključno vlogo pri dodeljevanju pogodbe in njenem izvajanju, je cilj, za katerega si prizadeva Komisija, upravičen. Poleg tega je varuh človekovih pravic navedel, da imajo v skladu s spremembami izjave o izključnosti in razpoložljivosti ključni strokovnjaki možnost opravljati naloge s skrajšanim delovnim časom. Zato lahko delajo na dodatnih projektih, če seveda te dodatne naloge niso nezdržljive z nalogami zdajšnjega projekta. Varuh človekovih pravic v primeru **183/2008/MF** ni ugotovil nobene nepravilnosti glede vedenja Komisije v zvezi s pritožbo o domnevni kršitvi avtorskih pravic družbe. V primeru **1906/2007/VIK** je ameriški državljani trdil, da ocenjevalni postopek, ki ga je Komisija oblikovala za ocenjevanje projektov, financiranih na podlagi programa EU za spodbujanje človekovih pravic in demokracije po vsem svetu, vsebuje vrsto težav in pomanjkljivosti. Varuh človekovih pravic je po temeljiti preiskavi ugotovil, da Komisija ni zagrešila nobene nepravilnosti, in sklenil, da ni potrebe po nadaljnji preiskavi. Opozoril je zlasti, da je urad OLAF medtem proučil pritožnikove trditve o goljufiji in slabem upravljanju.

■ Upravni in kadrovske predpisi

Varuh človekovih pravic prejme vsako leto več pritožb, povezanih z upravnimi dejavnostmi institucij (52 preiskav oziroma 16 % vseh preiskav, zaključenih v letu 2009). Te dejavnosti so povezane z uporabo kadrovske predpisov za uradnike in drugih ustreznih besedil. Narava teh primerov se znatno razlikuje, primeri pa zadevajo skoraj vse institucije, organe, urade in agencije.

Varuh človekovih pravic z veseljem ugotavlja, da je bilo znatno število primerov na področju pritožb osebja, obravnavanih v letu 2009, pozitivno rešenih zaradi proaktivnega pristopa uprave²⁷.

Varuh človekovih pravic z veseljem ugotavlja, da je bilo znatno število primerov na področju pritožb osebja, obravnavanih v letu 2009, pozitivno rešenih zaradi proaktivnega pristopa uprave.

→→→ Varuh človekovih pravic je uspešno zaključil primer o nekdanji uradnici, ki se mu je pritožila zaradi nepravilnih nalogov za izterjavo zneskov, ki jih je institucija neupravičeno izplačala. Pristop varuha človekovih pravic v takih primerih temelji na sodni praksi Sodišča Evropske unije²⁸ in na premislekih glede poštenosti in razumnosti. To, da se neupravičena plačila izplačujejo uradnikom ali tretjim osebam, ki slabše poznajo pravila in predpise EU, je pri tem vsekakor pomembno. Institucija je v primeru **1908/2007/JF** zoper Komisijo sprejela predlog za sporazumno rešitev, da prekliče nalog za izterjavo, pri čemer je priznala, da bi zaradi povračila razmere pritožnice postale zelo negotove. Varuh človekovih pravic je pozdravil odločitev Komisije, ker se je odpovedala izterjavi in pokazala, da lahko razume težke osebne razmere. ←←←

Komisija je pokazala enako vestnost pri delu v dveh drugih primerih. V primeru **2991/2008/(WP)GG** je bil pritožnik nekdanji začasni uslužbenec, ki je bil upravičen do odpravnine. Predložil je vlogo, vendar po desetih mesecih še vedno ni prejel odpravnine. Komisija je priznala, da je odgovorna za zamudo, in se strinjala, da bo zaradi zapoznelega plačila plačala obresti v višini 6 400 EUR. V primeru **2248/2009/MF** je pritožnica ugotovila, da se ji izplačujejo premajhni družinski dodatki. Ko se je obrnila na Komisijo, ni prejela nobenega pojasnila. Varuh človekovih pravic se je odločil za hiter postopek ter navezal stik z uradom Komisije za vodenje in izplačevanje posameznih pravic. Komisija se je odzvala pozitivno in izplačala zapadle dodatke v višini 2 400 EUR. Poleg tega je zagotovila podrobna pojasnila v odgovor na zahtevek pritožnice za informacije.

26. Enako velja za primere 771/2007/(TN)DK, 834/2007/TN, 870/2007/TN, 1895/2007/ELB in 01/1/2008/(VIK)JMA, vsi zoper Komisijo.

27. Dober primer je primer 495/2009/ELB o prenosu pokojninskih pravic iz pokojninske sheme Unije na nacionalne sheme.

28. Primer T-205/01 *Ronsse proti Komisiji*, [2002] ZOdl. FP, str. II-1065.

Tudi druge institucije so se zelo pozitivno odzvale na predloge in priporočila varuha človekovih pravic na tem področju. Evropski parlament se je strinjal, da bo popravil izračune porodniškega dopusta za eno od uslužbenk po tem, ko je varuh človekovih pravic začel preiskavo (primer **2123/2008/ELB**). Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) se je po osnutku priporočila varuha človekovih pravic (primer **3567/2006/JF**) strinjala, da bo popravila razvrstitev enega od svojih uslužbencev²⁹.

Varuh človekovih pravic je v več drugih primerih zaključil preiskavo z ugotovitvijo, da ni nepravilnosti. V primeru zoper Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) glede domnevno neupravičene odločitve, da ne bo začel disciplinskega postopka zoper enega od svojih nekdanjih uslužbencev (primer **1016/2008/JMA**), je menil, da ni razlogov za nadaljnjo preiskavo, vendar je dal kritično pripombo, ker Odbor ni odgovarjal na pritožnikovo korespondenco. Varuh človekovih pravic je v primeru **572/2008/OV** podprl stališče Parlamenta glede ukinitve dodatka za strokovno pomoč poslancem na podlagi novih kadrovskega predpisov. Varuh človekovih pravic je v primeru **2791/2007/(BEH)KM** potrdil Komisijino razlago člena 45(2) Kadrovskega predpisov in skupnih pravil o jezikovnem usposabljanju. V primeru **1179/2008/JF** glede nepoštenega datuma odpusta, danega pritožniku, je podprl trditev, da pritožniku dani enomesečni rok ni omogočil, da bi pravočasno prekinil najem stanovanja in dobil povrnjen plačani predujem. Varuh človekovih pravic je v zvezi s tem postopkovnim vprašanjem podal dodatno pripombo. Vendar ni podprl zahtevka za odškodnino, ker je pritožnik ostal v stanovanju do izteka najemnega obdobja in dejansko ni utrpel škode. Varuh človekovih pravic je podprl tudi pristop Komisije v primeru **699/2007/(WP)BEH** glede dostopa do zdravstvene kartoteke nekdanjega uslužbenca, v primeru **2518/2008/(NM)GG** glede starostne diskriminacije in neustrezne obravnave prijave na delovno mesto ter v primeru **2793/2007/WP** glede zavrnitve dodelitve zdravstvenega zavarovanja upokojeni pogodbeni uslužbenki.

Varuh človekovih pravic bi rad poudaril dve pritožbi, ki sta jih vložili invalidni osebi. V primeru **2631/2007/JMA** je uslužbenka Komisije, ki uporablja invalidski voziček, trdila, da Komisija invalidnim osebam ni zagotovila ustreznega dostopa do stavbe iz pritožbe. Komisija je pojasnila, da je objavila javni razpis in da bo okvirni sporazum podpisan v prvem četrtletju leta 2009, dela na stavbi pa bodo dokončana do septembra 2009. Opravičila se je za nevspešnosti, ki jih je imela pritožnica. Varuh človekovih pravic je Komisijo pozval, naj mu do 31. oktobra 2009 poroča o zadevnih delih in ga nadalje obvešča o doseženem napredku pri doseganju skladnosti več stavb Komisije s projektom zagotavljanja ustreznega dostopa invalidnim osebam. Primer **2350/2007/RT** zoper Evropski parlament je zadeval očitke o neizvajanju pripravnosti, za katero je zaprosila pritožnica, in neustrezen odnos med opravljanjem pripravnosti. Parlament je priznal nekatere pomanjkljivosti, vendar je poudaril zavezanost svojih služb zagotavljanju enakih možnosti usposabljanja kot na podlagi standardnega programa usposabljanja. Parlament je v odgovoru na osnutek priporočila še enkrat zavrnil pritožnične trditve, vendar se je opravičil in pojasnil ukrepe, ki jih je sprejel za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Čeprav pritožnica ni sprejela opravičila Parlamenta, po mnenju varuha človekovih pravic zaradi zavez Parlamenta glede ravnanja v prihodnje in dejstva, da se je opravičil, ni potrebe po nadaljnjih preiskavah. Podal je dodatno pripombo, v kateri je Parlament in druge institucije EU pozval, naj se zavedajo potrebe po spoštovanju dostojanstva invalidnih oseb.

Primer **OI/6/2007/MHZ** glede upravljanja človeških virov v znanstvenih inštitutih skupnega raziskovalnega središča Komisije (JRC) se je nanašal na predhodno skupno preiskavo varuha človekovih pravic o notranjih natečajih, ki so privedli do priznanja začasnih uslužbencev kot stalnih uradnikov. Namen preiskave je bil Komisiji dati priložnost, da pojasni upravljanje človeških virov v skupnem raziskovalnem središču, vključno s poklicnim položajem začasnih uslužbencev. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je predstavitev politike človeških virov v skupnem raziskovalnem središču, ki jo je predložila Komisija, zadovoljiva. V zvezi s položajem začasnih uslužbencev je izdal osnutek priporočila, da mora Komisija organizirati notranje natečaje. Komisija je ta osnutek

29. V zvezi z razporeditvijo uradnikov glej tudi primer 3199/2007/(WP)(VL)BEH.

zavrnila, vendar je varuha človekovih pravic obvestila o širši pobudi za organizacijo notranjih natečajev EUR-27. Navedla je, da bodo na teh natečajih lahko sodelovali tudi začasni uslužbenci, če bodo izpolnjevali merila o upravičenosti. Varuh človekovih pravic je menil, da ni razlogov za nadaljnje ukrepanje, in je zaključil primer.

Varuh človekovih pravic bi rad opozoril na nekatere primere, v katerih je bil negativen in nekooperativen odziv institucije na njegove ugotovitve še zlasti nezadovoljiv. Primer **344/2007/BEH** je zadeval neustrezno dokončanje postopka ocenjevanja osebja³⁰ s strani Parlamenta, zlasti v zvezi s točkami za delovno uspešnost. Parlament kljub odločitvi Sodišča za uslužbence Evropske unije, ki je razveljavilo skoraj enako odločitev Parlamenta za leto 2003, ni proučil svoje odločitve za leto 2004. Varuh človekovih pravic je menil, da je bil Parlament z zgoraj navedeno sodbo že seznanjen z ugotovljeno nepravilnostjo. Sklenil je, da posebno poročilo Parlamentu ne bo imelo nobene koristi, in zaključil preiskavo s kritično pripombo.

Nadaljnji primer se je nanašal na težave, s katerimi so se spopadali uradniki, ki so se med postopkom ocenjevanja osebja preselili iz ene institucije v drugo. Pritožnik je v primeru **2007/2008/ELB** trdil, da politika Komisije v zvezi z dodeljevanjem fiksnega števila točk za delovno uspešnost uradnikom, ki so premeščeni iz drugih institucij – ne glede na njihovo uspešnost v matični instituciji – omejuje medinstitucionalno mobilnost. Veljavna pravila Komisije so bila spremenjena pred zaključkom preiskave varuha človekovih pravic.

Odziv Komisije na preiskavo varuha človekovih pravic je bil še posebno nezadovoljiv v primeru **OI/7/2006/JF**. Nanašal se je na odpust lokalne uslužbenke v delegaciji, ki se je varuhu človekovih pravic pritožila zaradi „nečloveškega in ponižujočega“ odpusta s strani urada. Trdila je, da se ji mora Komisija opravičiti. Komisija je izrazila le obžalovanje zaradi vtisov in občutkov pritožnice zaradi načina njenega odpusta ter vztrajala, da so bili postopki urada pravilni. Varuh človekovih pravic je kritiziral institucijo, ker ni predložila iskrenih, popolnih in razumnih opravičil pritožnici, in poudaril, da je to obžalovanja vredno še zlasti zato, ker je pritožnica želela le opravičilo.

■ Natečaji in izbirni postopki

Od ustanovitve Evropskega urada za izbor osebja (EPSO) večina preiskav varuha človekovih pravic v zvezi z javnimi natečaji in drugimi izbirnimi postopki poteka zoper ta urad. Glede na očitne možnosti urada EPSO, da deluje kot pomembna in privilegirana stična točka z znatnim številom državljanov EU, je še posebno pomembno, da razvije storitveno kulturo do državljanov in deluje pregledno.

Številne težave, odkrite v natečajih, ki jih je organiziral urad EPSO, so bile odpravljene s pospešenimi postopki, kar kaže na pripravljenost urada EPSO za iskanje hitrih in pravičnih rešitev težav.

Številne težave, odkrite v natečajih, ki jih je organiziral urad EPSO, so bile odpravljene s pospešenimi postopki, kar kaže na pripravljenost urada EPSO za iskanje hitrih in pravičnih rešitev težav. To je dokaz storitvene kulture in pristne želje po izboljšavah.

To je dokaz storitvene kulture in pristne želje po izboljšavah. Varuh človekovih pravic je v zvezi z uradom EPSO odpravil 15 celovitih preiskav, od tega v šestih ni našel nepravilnosti ter je podprl stališče urada EPSO. Nepravilnosti je odkril v treh primerih in je preiskavo zaključil s kritično pripombo ali implicitno kritiko. Urad EPSO je v šestih drugih primerih, v katerih je varuh človekovih pravic predhodno ugotovil nepravilnost, sprejel njegove predloge

za rešitev težave. Te številke potrjujejo, da ima urad EPSO veliko manevrskega prostora pri iskanju rešitev za pritožbe nezadovoljnih kandidatov. Tudi če pri usklajevanju potrebe, da izbirne komisije niso pod nedovoljenim pritiskom in da se v njihovo delo nihče ne vmešava, z enako pomembno potrebo, da se zagotovita preglednost in odgovornost pri njihovih dejavnostih, nastanejo napetosti, je ti dve vprašanji mogoče ustrezno reševati na podlagi pristopov urada EPSO, ki temeljijo na storitveni kulturi in kulturi pravičnosti. Varuha človekovih pravic spodbujajo rezultati sodelovanja z uradom EPSO, zato ga namerava še okrepiti za nadaljnjo vključitev doslej doseženih pozitivnih rezultatov. Veliko naslednjih primerov ponazarja pozitiven odnos urada EPSO.

30. V zvezi z ocenjevanjem osebja glej tudi primer 3004/2007/BEH.

Šest primerov je bilo zaključenih z ugotovitvijo, da ni bilo nepravilnosti, vključno s primerom **1245/2007/JF** glede spletnega prijavnega obrazca urada EPSO in odgovorov, danih prek njegove spletne strani. Trije drugi primeri so zadevali odločitve, ki so jih izbirne komisije sprejele o zavrnitvi prijav zaradi nezadostnih akademskih kvalifikacij (strokovnih izkušenj ali diplom), ki so nujne za dostop do določenega natečaja. Varuh človekovih pravic se je v primerih **1569/2007/IP**, **2965/2008/(VL)BEH** in **2116/2007/IP** skliceval na široko diskrecijsko pravico, ki jo imajo izbirne komisije pri ocenjevanju kvalifikacij prijaviteljev, in na obseg pregleda varuha človekovih pravic, ki je omejen na preverjanje, ali se je pri oceni komisije zgodila očitna napaka.

Primer **1943/2008/BB** je vključeval domnevno nepravilnost in diskriminacijo pri organizaciji preskusa znanja za kandidata na Malti. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je urad EPSO ravnal popolnoma v skladu z besedilom obvestila o natečaju, svoje ravnanje pa utemeljil s stroškovno učinkovitostjo in sorazmernostjo. Vendar je varuh človekovih pravic izdal dodatno pripombo, da mora urad EPSO v prihodnjih obvestilih o natečaju svoje ravnanje pojasniti kandidatom. Tudi primer **3035/2008/(MHZ)RT** je zadeval domnevno diskriminacijo, tokrat na podlagi jezika. Pritožnik je trdil, da so kandidati, katerih materni jezik je angleščina, francoščina ali nemščina, pri opravljanju pristopnih preskusov znanja v ugodnejšem položaju. Varuh človekovih pravic se je strinjal z uradom EPSO, da morajo kandidati med postopkom dokazati znanje glavnega in drugega jezika. Poleg tega je ugotovil, da izraz „glavni jezik“ bolje ustreza zahtevam Kadrovskega predpisa kot izraz „materni jezik“.

Kot je bilo navedeno zgoraj, je urad EPSO pokazal veliko odprtost pri obravnavi ugotovitev varuha človekovih pravic o nepravilnostih in si iskreno prizadeval za iskanje rešitev. V tem duhu je lahko v naslednjih šestih primerih rešil primer ali v celoti ali delno sprejel predloge za sporazumno rešitev. Primera **2893/2008/WP** in **3024/2008/DK** sta zadevala neuvrstitev kandidatov na ustne preskuse znanja v okviru natečaja za zdravnike. Po neuspešnih poskusih pritožnikov, da rešita zadevo z izbirnima komisijama, sta se kandidata obrnila na varuha človekovih pravic. Urad EPSO je v obeh primerih varuha človekovih pravic obvestil, da sta izbirni komisiji kandidata uvrstili na natečaj. Primer **1135/2006/(GK)(ID)MF** je zadeval spor glede natančnosti popravkov, ki so jih naredili izbirna komisija in njeni ocenjevalci pri prevodu iz grščine v italijanščino. Pritožnica je trdila, da izvirno grško besedilo ni bilo kakovostno in je vsebovalo napake. Trdila je tudi, da člani komisije niso govorili grško in da komisija ni uporabila neodvisnega ocenjevalca. Varuh človekovih pravic je urad EPSO pozval, naj zagotovi tretji popravek pritožničinega preskusa, ki ga mora izvesti nov ocenjevalec. Urad EPSO je sprejel predlog varuha človekovih pravic.

→→→ Primer **2346/2007/JMA** se je nanašal na zavrnitev urada EPSO, da uspešnim kandidatom sporoči ocene različnih preskusov znanja (glej „Varstvo podatkov“ zgoraj). Urad EPSO se je po posvetovanju z upravnim odborom odločil, da bo spremenil politiko in vsem kandidatom omogočil dostop do ocen. ←←←

Urad EPSO se je v primeru **397/2009/CK** opravičil pritožniku za zamude pri plačilu potnih stroškov, ki so nastali med sodelovanjem na natečaju, in se zavezal, da bo pregledal sedanje postopke za izvajanje takih povračil. Varuh človekovih pravic je podal dodatno pripombo in v njej urad EPSO pozval, naj ga obvešča o rezultatih pregleda takih postopkov. Urad EPSO je v primeru **1566/2007/DK** sprejel predlog varuha človekovih pravic, naj pritožniku pojasni razlog za tehnične težave, ki jih je imel med opravljanjem predizbirnih preskusov znanja, in mu omogoči ponovno opravljanje preskusov znanja. Urad EPSO je sprejel predlog za sporazumno rešitev, vendar se je pritožnik nato odločil, da ne želi znova opravljati preskusov znanja.

Varuh človekovih pravic je kritiziral ravnanje urada EPSO le v treh primerih. Prvi (primer **1303/2007/(WP)(BEH)KM**) je zadeval domnevno nerazporeditev razgovora pred datum, na katerega je kandidatka imela rok poroda. Čeprav popolnoma zadovoljiva rešitev ni bila mogoča, je varuh človekovih pravic priznal pripravljenost urada EPSO za reševanje splošne težave. Drugi primer se je nanašal na njegovo preiskavo na lastno pobudo, ki jo je sprožil leta 2007 in zaključil leta 2009 (**OI/4/2007/(ID)MHZ**). Zadeval je dostop neuspešnih kandidatov v računalniških preskusih znanja do vprašanj in njihovih odgovorov. Ker je varuh človekovih pravic prejel veliko posameznih pritožb

o tej praksi in sklenil, da je to nepravilnost³¹, je uvedel to preiskavo. Številne druge pritožbe o tej temi³² so bile vložene naknadno. Varuh človekovih pravic se ni strinjal s trditvami urada EPSO, da bi verjetno nastale upravne in finančne težave, če bi kandidatom omogočil tak dostop. Navedel je, da take težave ne morejo prevladati nad načelom preglednosti in napredkom, ki so ga v zvezi s tem dosegle institucije. Urad EPSO se je skliceval tudi na pravila o dostopu do dokumentov in ustrezno sodno prakso v zvezi s tajnostjo dela izbirne komisije ter načelo enakega obravnavanja kandidatov. Varuh človekovih pravic se je skliceval na primere, ki jih obravnavajo sodišča in ki izpodbijajo zavrnitev urada EPSO, ter menil, da nadaljevanje zadevne preiskave ni utemeljeno. V pričakovanju ustreznih odločitev Sodišča Evropske unije v zvezi z razkritjem vprašanj iz računalniških preskusov znanja je opozoril na svoje kritične pripombe, ki jih je podal v svojih prejšnjih preiskavah o posameznih pritožbah. Varuh človekovih pravic je podal kritično pripombo tudi v primeru **99/2008/VIK** o napačni vsebini vprašanja v zvezi z verbalnim razumevanjem. Trdil je, da besedilo odgovora, ki ga je urad EPSO štel za pravilnega, nedvomno ni bilo pravilno in da je to nepravilnost.

Čeprav je večina pritožb glede zaposlovanja usmerjena zoper urad EPSO, varuh človekovih pravic včasih prejme pritožbe zoper druge institucije, zlasti novoustanovljene agencije, ki še vedno utrjujejo postopke zaposlovanja. Varuh človekovih pravic bi rad poudaril splošno pozitiven pristop agencij k njegovim poizvedbam in priporočilom.

→→→ Ta se je potrdil v primeru **2003/2008/TS** zoper Izvajalsko agencijo Evropskega raziskovalnega sveta (ERCEA), ki je zadeval domnevno neustrezen odgovor na večkrat izražene zahteve v zvezi s prijavi na delovno mesto. Agencija ERCEA se je po preiskavi varuha človekovih pravic odločila, da bo upoštevala prijave kandidatov, ki imajo enak profil kot pritožnik. Agencija ERCEA je poleg tega pritožnika povabila na razgovor. Še več, priznala je, da v svoji začetni odločitvi o izključitvi kandidata temu ni zagotovila jasnih in razumljivih informacij o mogočih pravnih sredstvih. Varuhu človekovih pravic je zagotovila, da bodo kandidati v prihodnosti prejeli ustrezne informacije. ←←←

→→→ Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost se je opravičila in zagotovila dodatna pojasnila neuspešnemu kandidatu za delovno mesto. Izrazila je tudi zavezo, da bo opredelila dodatne ukrepe v svojih službah za izboljšanje ozaveščenosti uradnikov o veljavnih upravnih standardih (primer **1562/2008/BB**). ←←←

Opravljeni sta bili dve preiskavi v zvezi s pritožbama zoper Svet EU (primera **296/2008/RT** in **945/2008/(DK)RT**) glede domnevno nepravilne zavrnitve prijav na javne natečaje in nepravilne zamude pri odgovoru na zahtevek za pregled. V obeh pritožbah sta bili težavi vrednost in enakovrednost neke francoske diplome. Varuh človekovih pravic je menil, da izbirna komisija, ki je stopila v stik s stalnim francoskim predstavništvom pri EU in potrdila stopnjo zadevne diplome, ni presegla svoje diskrecijske pravice, ko je presojala, ali pritožnik izpolnjuje pogoje za uvrstitev na natečaj. Poleg tega je menil, da v zvezi z domnevnimi zamudami pri odgovoru na pritožbo nadaljnje preiskave niso opravičene.

Varuh človekovih pravic je zaključil tri preiskave v zvezi s pritožbami zoper Evropski parlament. Pritožnica se je v primeru **502/2008/VIK** pritožila zaradi domnevne kršitve notranjih pravil te institucije v postopku zaposlovanja. Varuh človekovih pravic je menil, da je Parlament ravnal pravilno. Primer **3348/2008/GG** je zadeval domnevno nezagotovitev uradnih in pravočasnih informacij glede odločitve o zaposlitvi. Varuh človekovih pravic tudi v tem primeru ni odkril nepravilnosti. Nazadnje, primer **2909/2007/JMA** se je nanašal na zavrnitev Parlamenta, da sprejme prijave na obrazcu, prenesenem s spleta, ali na fotokopijah prijavnega obrazca, objavljenega v Uradnem listu. Varuh človekovih pravic ni sprejel trditve Parlamenta, da bi preverjanje fotokopij ali prenesenih obrazcev močno obremenilo njegove službe. Pozdravil je prilagodljivejše prakse, ki jih je v zvezi s tem najavil Parlament, poudaril, da je bil v preteklosti Parlament v zvezi s tem bolj prožen, in opozoril na prožnost urada EPSO pri natečajih, ki jih organizira.

Varuh človekovih pravic je zaključil tudi dva primera glede izbora osebja, vložena zoper Komisijo. Primer **2851/2008/TN** je zadeval napačno obravnavo zahtevka za povračilo pritožnikovih

31. Primer 370/2007/MHZ.

32. Primeri 3492/2006/(WP) BEH, 1312/2007/IP, 7/2007/PB in 801/2007/ELB.

potnih stroškov. Varuh človekovih pravic je primer zaključil s kritičnimi pripombami, ker Komisija ni ustrezno pojasnila večmesečne zamude pri izplačilu takih stroškov. Podal je tudi dodatno pripombo in v njej Komisiji predlagal, naj kandidatom pojasni, katere vrste dokazil so potrebne za povračilo stroškov. Primer **224/2005/ELB** je predložila neuspešna kandidatka, ki se je udeležila izbirnih preskusov znanja, ki jih je organizirala Komisija. Splošno sodišče je v zvezi z dvema drugima kandidatom iz istega izbirnega postopka sklenilo, da so bili ustni preskusi znanja pomanjkljivi. Pritožnica se je obrnila na varuha človekovih pravic s trditvijo, da mora Komisija obravnavati njen primer skladno z ustrezno odločitvijo Sodišča. Varuh človekovih pravic je predlagal, naj Komisija pritožnici povrne škodo zaradi izgubljene priložnosti. Komisija je dosledno vztrajala, da je bil edini učinek zadev Sodišča glede drugih dveh kandidatov razveljavitev posameznih odločitev, ki sta ju zadevali. Komisija je po nadaljnjih stikih z varuhom človekovih pravic pojasnila, da je pritožnici že izplačala odškodnino zaradi izgubljene priložnosti za zaposlitev v okviru nekega drugega izbirnega postopka. V skladu s tem ji ne more dvakrat zagotoviti odškodnine za enako izgubo. Čeprav se je varuh človekovih pravic s tem strinjal, je opozoril, da bi se morala Komisija pritožnici opravičiti za storjene napake in ji podrobno pojasniti, zakaj v njenem primeru meni, da dodelitev dodatne odškodnine ni upravičena. Primer je zaključil s kritično pripombo.

■ Institucionalne in politične zadeve ter drugo

Ta zadnja kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam v zvezi z njihovimi dejavnostmi oblikovanja politike ali splošnim delovanjem. Zaključeni primeri bodo predstavljeni v štirih kategorijah.

Ta zadnja kategorija zajema različne pritožbe proti institucijam v zvezi z njihovimi dejavnostmi oblikovanja politike ali splošnim delovanjem.

Prve tri se nanašajo na dejavnosti Komisije v zvezi z (i) njeno vlogo pobudnice zakonodaje, (ii) področjem konkurenčnega prava in (iii) njenimi upravnimi dejavnostmi. V četrti kategoriji so opisani primeri v zvezi z drugimi institucijami, organi, uradi ali agencijami.

Primer **1102/2008/(SL)OV** je zadeval domnevno neodpravo upravne napake v uredbi. Pritožnik je bil belgijska družba, ki izvažajo določeno kategorijo odpadkov. Ugovarjala je napaki v Uredbi (ES) št. 1013/2006, v kateri je napačno prepovedan izvoz določenih kategorij odpadkov v Malezijo. Komisija je priznala napako, vendar je potrebovala veliko časa za njeno odpravo. Opravičila se je za napako in zamudo ter obljubila, da bo poiskala hitrejše načine za odpravo takih upravnih napak v prihodnje. Primer **3594/2006/PB** se je nanašal na domnevno nepravilnost pri odgovoru Komisije na korespondenco v zvezi z domnevnimi tehničnimi pomanjkljivostmi v ventilih, ki jih je na trg EU/EGP dal proizvajalec ventilov iz tretje države. Varuh človekovih pravic – ki iz razumljivih razlogov ni pristojen za ocenjevanje tehničnih ugotovitev v takih primerih – je ugotovil, da bi lahko Komisija bolje odgovorila pritožniku v zvezi z rezultati testa, ki jih je predložil. Komisijo je spodbudil, naj pritožnika obvesti, zakaj je menila, da so rezultati testa nepomembni, kot se je zdelo v zadevnem primeru. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija v naslednjem odgovoru ustrezno obravnavala ta vprašanja. Primer **1289/2008/MHZ** je zadeval razvrstitev nikljevih snovi in stike z industrijo v zvezi s tem. Nekateri pritožnikovi člani so med preiskavo varuha človekovih pravic vložili tožbo na angleških in evropskih sodiščih glede razvrstitve nikljevih snovi, ki jo je oblikovala Komisija, in njene obrazložitve. Varuh človekovih pravic je zato v skladu s členom 195 Pogodbe ES (zdajšnjim členom 228 PDEU) in členom 2(7) svojega statuta dokumentiral rezultat svojih preiskav. V zvezi s „postopkovnimi vidiki“ primera je ugotovil, da je Komisija zagotovila zadovoljiva pojasnila vseh vidikov, razen pri vprašanju v zvezi z razširjanjem dokumenta, ki ji ga je zaupal pritožnik, brez dovoljenja pritožnika. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je zato Komisija ravnala nepravilno, in podal kritično pripombo. Primer **406/2008/(WP)VIK** je zadeval domnevno neposvetovanje Komisije s civilno družbo in neupoštevanje roka za objavo njenega petega poročila o evropskem državljanstvu. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da Komisija ni pravno zavezana se posvetovati s civilno družbo pred objavo svojih poročil o evropskem državljanstvu. Vendar pa je opozoril, da bi posvetovanje z zainteresiranimi stranmi pred objavo zadevnih poročil jasno pomenilo dobro upravno prakso. Komisija se je med preiskavo zavezala, da bo v prihodnosti izvajala taka

posvetovanja. Primer **97/2008/(BEH)JF** se je nanašal na trditve, da Komisija ni ustrezno vodila dela komitološkega odbora. Varuh človekovih pravic je sklenil, da dokazi, ki jih je imel na voljo, zadostujejo za zagotovitev, da so sestanki zadevnega odbora potekali v skladu z veljavnimi postopkovnimi pravili in splošnimi načeli dobrega upravljanja. Vseeno pa je poudaril, da bi lahko pritožnica, če je želela predlagati spremembe glede sistema komitologije, razmislila o predložitvi peticije Evropskemu parlamentu. Primer **1520/2008/RT** je zadeval domnevno Komisijino nespoštovanje Uredbe o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (Uredbe REACH) in domnevno zlorabo sredstev EU. Pritožnik je stik s Komisijo navezal v imenu 140 drugih evropskih združenj, dejavnih na področju varstva živali. Pozval jo je, naj prepove preskuse na živalih in v skladu z določbami Uredbe REACH uvede alternativne preskusne metode. Po mnenju Komisije nove metode, ki jih je predlagal pritožnik, še niso dosegle faze, v kateri bi jih bilo mogoče uporabljati za regulativne namene na podlagi Uredbe REACH. Varuh človekovih pravic je po temeljiti analizi dokumentacije, ki sta jo predložili obe stranki, menil, da pritožnik ni dokazal, da ugotovitve Komisije v zvezi s temi novimi metodami ne temeljijo na odločnih in neodvisnih znanstvenih mnenjih ali vsebujejo očitne napake pri presoji. V skladu s tem ni odkril nobenih nepravilnosti.

Varuh človekovih pravic je obravnaval več primerov v zvezi z dejavnostmi Komisije na področju konkurenčnega prava. Primer **2015/2008/GG** je zadeval domnevno napačno odločitev o nesprožitvi postopka po pritožbi v zvezi s konkurenco zaradi nekonkurenčnih praks nizozemskih proizvajalcev opeke. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija ravnala v mejah svoje diskrecijske pravice, ko se je odločila, da ne bo nadaljevala preiskave. Analiziral je trditve pritožnika, vendar ni našel zadostnih dokazov v njihovo podporo. Poleg tega ni ugotovil očitne napake pri presoji. Tudi primer **1142/2008/(BEH)KM** se je nanašal na domnevno napačno odločitev o neuvedbi postopka o konkurenci zoper dve podjetji. Komisija je v svojem mnenju v glavnem navedla, da (i) ravnanje zadevnega komunalnega podjetja ne vpliva na čezmejno trgovanje, in (ii) kar zadeva ravnanje drugega podjetja, ima Komisija diskrecijsko pravico, da prednostno obravnava druge možnosti, kako spodbuditi konkurenčnost na nacionalnem energetskem trgu, in ne tistih, ki jih je predlagal pritožnik. Varuh človekovih pravic je menil, da je stališče Komisije v zvezi z ravnanjem komunalnega podjetja pravilno. Ugotovil je tudi, da ima Komisija prav, ko trdi, da ima diskrecijsko pravico odločiti, ali bo začela postopke na podlagi pritožbe o konkurenci. Sklenil je, da je Komisija ravnala v okviru svoje diskrecijske pravice, ko se je odločila, da ne bo uvedla preiskave zoper drugo podjetje.

Primer **2967/2008/FOR** je zadeval domnevno nezakonito razkritje visoko občutljivih informacij med preiskavo domnevno nezakonite državne pomoči, odobrene podjetju na podlagi sporazuma o letaliških pristojbinah, sklenjenega med tem podjetjem in državnim upravljavcem letališča. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da je Komisija v Uradnem listu EU objavila natančne podatke o nekaterih popustih, ki jih je letališče priznalo podjetju, čeprav se je nacionalnim organom jasno pisno zavezala, da tega ne bo storila. Ugotovil je, da je bilo razkritje informacij napaka in da to pomeni nepravilnost. Varuh človekovih pravic je menil, da kritična pripomba ni potrebna, saj je Komisija pred začetkom njegove preiskave priznala, da je naredila napako, in se opravičila. Pozdravil je nove ukrepe, ki jih je sprejela Komisija za zagotovitev, da se tovrstne napake ne bi več dogajale. Komisija je bila v primeru **1342/2007/FOR** (glej tudi razdelek 3.3) znova obtožena, da je nezakonito razkrila zelo občutljive informacije v okviru postopka združevanja gospodarskih družb. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da se je dejansko zgodila resna kršitev zaupnosti. Vendar je menil, da ni mogoče predpostavljati, da je bila vir uhajanja informacij Komisija, saj so v zadevnem obdobju kopije tega dokumenta imeli tudi vključeni družbi in nacionalno ministrstvo za promet. Varuh človekovih pravic je nadalje zaključil, da je Komisija v okviru svojih pooblastil preiskala trditve pritožnika, da je druga družba vir uhajanja informacij v medije. V zvezi s tem vidikom pritožbe zato ni ugotovil nobenih nepravilnosti. Vendar je ugotovil, da izjava o zaupnosti, ki jo uporablja Komisija, ni popolnoma ustrezna, zato je v zvezi s tem podal kritično pripombo. Vendar pa je Komisijo pohvalil, da je z dopolnitvijo te izjave naknadno odpravila to napako. Primer **1935/2008/FOR** je zadeval domnevne postopkovne napake v zadevi v zvezi s konkurenco (glej tudi razdelek 3.3). Pritožnik je trdil, da Komisija ni sestavila zapisnika sestanka kljub dejstvu, da je bil sestanek neposredno povezan s predmetom Komisijine protimonopolne preiskave. Varuh človekovih pravic je ugotovil,

da se sestanek ni nanašal na predmet Komisijine preiskave in da Komisija ni ustrezno evidentirala tega sestanka. Varuh človekovih pravic je zaključil, da je to nepravilnost. Varuh človekovih pravic ni ugotovil nepravilnosti v zvezi z drugo trditvijo pritožnika, da je Komisija spodbudila sklenitev sporazuma o izmenjavi informacij, kar je po mnenju pritožnika omogočilo neupravičen dostop do informacij iz spisa Komisije o preiskavi. Vendar pa je varuh človekovih pravic ugotovil, da Komisija ni ustrezno evidentirala telefonskega klica, v katerem se je razpravljalo o sporazumu o izmenjavi informacij. Zato je v dodatni pripombi priporočil, naj v prihodnosti vodi ustrezne zapise o vseh sestankih ali telefonskih klicih s tretjimi osebami glede pomembnih postopkovnih vprašanj.

Komisija je v primeru **1341/2008/MHZ** o sprejemanju daril in povabil s strani javnih uslužbencev priznala, da bi bilo bolje, če visokima uradnikoma, ki se ukvarjata s protidampinškimi primeri, ne bi dovolila, da sprejmeta vstopnici VIP za ragbijsko tekmo od dobavitelja športnih oblačil. Nevladna organizacija je trdila, da bi to lahko povzročilo navzkrižje interesov.

Drugi primeri, ki so vključevali Komisijo, so zadevali uvrstitev nevladne organizacije na črni seznam³³, zagotavljanje vegetarijanske hrane v menzi ene izmed evropskih šol³⁴ in domnevno napačno zaprtje evropske podatkovne zbirke³⁵. Varuh človekovih pravic je v letu 2009 proučil tudi uporabo različnih abeced v publikacijah, ki jih pripravlja Urad za publikacije EU³⁶.

Varuh človekovih pravic je obravnaval tudi primer **107/2009/(JD)OV** zoper Svet EU glede domnevnega neobveščanja državljanov o novih vizumskih zahtevah za vstop v Švico. Ker je pritožnik v prvi trditvi dejansko dvomil o ustreznosti datuma, izbranega v sklepu Sveta, se je varuh človekovih pravic strinjal s Svetom, da trditev zadeva vsebino sklepa in je zato zunaj njegovih pristojnosti. V zvezi z domnevno neustreznim obveščanjem ljudi je menil, da mora preveriti le, ali je Svet dolžan zagotavljati informacije, če so informacije, ki jih zagotovijo švicarski in britanski organi, nezadostne. Zdelo se je, da so švicarski organi zadevnim letalskim družbam dali na voljo dovolj informacij. Varuh človekovih pravic zato ni odkril nepravilnosti.

Primer **244/2006/JMA** zoper Evropsko investicijsko banko (EIB) je zadeval pregled presoje vpliva na okolje projekta hitre železnice, ki bi povezala Madrid s francosko mejo do Barcelone, ki ga je opravila zadevna banka. EIB je po temeljitem pregledu dokumentov o presoji vplivov na okolje zaključila, da je bila presoja pravilno opravljena. Del presoje je bilo tudi dejstvo, da so pristojni nacionalni organi pretehtali alternativne možnosti. Varuh človekovih pravic med pregledom spisa ni našel nobenega dokumenta, ki bi potrjeval tak pregled. Pripravil je osnutek priporočila. EIB je v svojem odgovoru navedla, da je svojim službam naročila sestavo zaznamka, ki bo vključen v dokumentacijo in bo vseboval dejansko stanje projekta. Varuh človekovih pravic je zaključil, da je v zaznamku k spisu posebno omenjena „analiza alternativnih možnosti“. Po njegovem mnenju ta izjava izrecno potrjuje, da je EIB preverila, da so bile v presoji vplivov na okolje upoštevane alternativne možnosti. Vendar v njem ni izrecno navedeno, da je EIB preverila, ali so v presoji vplivov na okolje nacionalni organi podali razloge za svojo odločitev. Ker je imela EIB pred izplačilom še vedno možnost izrecno potrditi, da so bili v presoji dejansko podani razlogi za odločitev nacionalnih organov glede izbrane poti, je varuh človekovih pravic podal dodatno pripombo, v kateri je predlagal, naj EIB razmisli o bolj sistematičnem evidentiranju svojih pregledov presoj vplivov na okolje z uporabo izčrpnih kontrolnih seznamov zahtev, ki morajo biti upoštevani v taki presoji.

Primer **310/2009/ELB** je zadeval domnevno neupravičeno zavrnitev Evropskega parlamenta, da nekemu združenju omogoči uporabo prostorov Parlamenta na podlagi pravil, ki določajo, da v njegovih prostorih ne smejo potekati seminarji, če se pri registraciji zaračuna pristojbina. Varuh človekovih pravic je opozoril, da dostop do prostorov Parlamenta spada na področje pooblastil za ureditev notranje organizacije, in v zvezi s tem ni odkril nobenih nepravilnosti. Vendar je podal kritično pripombo, ker institucija pritožniku ni predložila informacij o možnostih za pritožbo zoper njeno odločitev.

33. Primer OI/3/2007/GG.

34. Primer 2530/2008/TS.

35. Primeri 814/2008/IP, 277/2008/(IG)IP in 472/2008/IP.

36. Primer 2060/2008/VIK.

Varuh človekovih pravic je obravnaval tudi dva primera v zvezi z uradom OLAF. Primer **2930/2008/JMA** v zvezi s trditvijo o neustrezno opravljeni preiskavi je bil zaključen, ker je varuh človekovih pravic med preiskavo izvedel, da je špansko regionalno gospodarsko in upravno sodišče izdalo sodbo v zvezi s zadevo, ki jo je pritožnik vložil zoper odločitve španskih carinskih organov. Varuh človekovih pravic je ugotovil, da so bili pritožnikovi ugovori v zadevi pred španskim sodiščem enaki kot trditve, ki jih je navedel v svoji pritožbi. Varuh človekovih pravic se je glede na sodbo španskega sodišča in na podlagi člena 195 Pogodbe ES (zdajšnjega člena 228 PDEU) ter člena 2(7) svojega statuta odločil, da zaključi primer. Primer **1748/2006/JMA** je zadeval pritožnika, ki je delal za vrsto podjetij pri različnih projektih, financiranih s sredstvi EU, in izvedel, da je eden njegovih nekdanjih delodajalcev od urada OLAF prejel dopis, ki je vseboval navedbo, da je zagrešil resne nepravilnosti, in prošnjo za informacije o njem v povezavi s to zadevo. Pritožnik je večkrat pisal uradu OLAF. Ker je menil, da od urada OLAF ni prejel zadovoljivega odgovora, se je pritožil varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je navedel, da lahko urad OLAF za učinkovito izvajanje preiskav zahteva informacije od tretjih strank. Vendar je menil, da urad OLAF ni upošteval načel pravičnosti, sorazmernosti in domneve nedolžnosti. Zato je na urad naslovil kritično pripombo. Varuh človekovih pravic je podal tudi druge kritične pripombe ter dodatno pripombo v zvezi z več vidiki preiskave in ravnanja urada OLAF.

3.6 Posredovanja pritožb in nasveti

Varuh človekovih pravic je pritožnikom lahko pomagal v skoraj 80 % primerov, obravnavanih v letu 2009, tako da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali svetoval, kam

Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje EU, ki naj bi jih zagrešile države članice. Številne take primere najlažje obravnava nacionalni ali regionalni varuh človekovih pravic iz Evropske mreže varuhov človekovih pravic.

se lahko pritožniki obrnejo. Pritožbe, ki so zunaj pristojnosti varuha človekovih pravic, se večkrat nanašajo na domnevne kršitve zakonodaje EU, ki naj bi jih zagrešile države članice. Številne take primere najlažje obravnava nacionalni ali regionalni varuh človekovih pravic iz Evropske mreže varuhov človekovih pravic. V mreži kot polnopravni član sodeluje tudi Odbor za peticije Evropskega parlamenta. Eden od namenov te mreže je omogočiti hitro posredovanje pritožb pristojnemu nacionalnemu ali

regionalnemu varuhu človekovih pravic ali podobnemu organu (glej razdelek 4.2 spodaj).

55 % (1 704 pritožbe) pritožb, ki jih je evropski varuh človekovih pravic obdelal leta 2009, je bilo v pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic (727 teh primerov je bilo v pristojnosti evropskega varuha človekovih pravic). Kot je razvidno s slike 3.12, je bila v 977 primerih pritožba posredovana³⁷ članu mreže ali se je pritožniku svetovalo, naj se obrne na člana mreže (792 pritožb je bilo posredovanih nacionalnemu ali regionalnemu varuhu človekovih pravic, 185 pa jih je bilo posredovanih Odboru za peticije Evropskega parlamenta).

Varuh človekovih pravic v nekaterih primerih meni, da je pritožbo primerno posredovati Komisiji ali mreži SOLVIT, ki jo je Komisija vzpostavila za pomoč ljudem, ki se srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic na notranjem trgu Unije. Službe varuha človekovih pravic pred posredovanjem pritožb ali svetovanjem pritožniku naredijo vse, kar je v njihovi moči, da se prepričajo, da dajejo najboljši nasvet. Leta 2009 je bilo 222 pritožb posredovanih Komisiji³⁸, medtem ko je bilo 824 pritožnikov napotenih na druge institucije in organe, vključno z mrežo SOLVIT in specializiranimi varuhi človekovih pravic ali organi za obravnavanje pritožb v državah članicah.

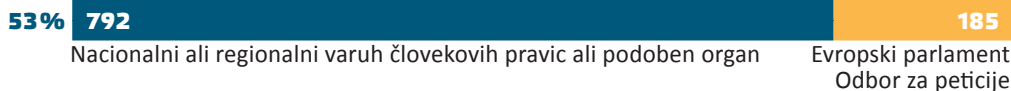
V 67 % vseh proučenih primerov v letu 2009 je bil pritožniku dan nasvet ali pa je bil primer posredovan drugemu organu ali instituciji. Preostanek tega poglavja vsebuje primere takih primerov.

³⁷ Pritožba se posreduje le s predhodnim soglasjem pritožnika in če obstajajo razlogi za pritožbo.

³⁸ V to število so vključeni nekateri primeri, v katerih je bila pritožba proti Komisiji razglašena za nedopustno, ker pred predložitvijo pritožbe varuhu človekovih pravic niso bila izčrpana ustrezna upravna sredstva pri tej instituciji.

Slika 3.12: Pritožbe, posredovane drugim institucijam in organom Pritožnikom svetovano, naj se obrnejo na druge institucije in organe

Član evropske mreže varuhov človekovih pravic



Druge institucije in organi



Evropska komisija



- OPOMBA 1 To vključuje 215 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2008 in obravnavanih v letu 2009, izključuje pa 94 pritožb, evidentiranih proti koncu leta 2009, ki so še bile obravnavane ob koncu leta, da bi ugotovili, kako ukrepati.
- OPOMBA 2 V nekaterih primerih je bila pritožniku dana več kot ena vrsta nasveta. Zato je seštevek vseh deležev večji od 100 %.

Vloga članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic

Romunski državljan, ki je kupil dostavno vozilo v Avstriji za uporabo v Romuniji, je trdil, da so nacionalne pristojbine za uporabo, ki jih je naložila romunska vlada, nesorazmerno visoke. Poleg tega se je pritožil, da o njegovi lastnini koruptivno in arbitrarno odloča župan. Pritožnik je nadalje trdil, da EU „dopušča“ nepošteno vedenje romunske vlade.

Varuh človekovih pravic je v zvezi s trditvami o praksah romunske vlade in javnih organov pritožniku svetoval, naj stopi v stik z romunskim varuhom človekovih pravic. V zvezi s trditvami, da EU ne ukrepa, je pritožniku svetoval, naj se obrne na Evropsko komisijo, če se želi pritožiti zaradi morebitne kršitve zakonodaje EU. Poleg tega mu je svetoval, naj si prebere informacije, ki so na spletni strani Komisije objavljene glede obdavčevanja avtomobilov v Romuniji.

2326/2009/CH ■

Pritožničin mož je hud invalid. Posebno dovoljenje mu omogoča parkiranje avtomobila na posebnih mestih, na katerih je parkiranje običajno prepovedano. To dovoljenje je veljavno v več nemških zveznih deželah. Po navedbah pritožnice, ki je Nemka, je priznано tudi v Belgiji in Luksemburgu, sprejeto pa je tudi v občini Veere, nizozemski občini blizu Middelburga. Vendar je bilo pritožnici in njenemu možu zaračunanih več kot 50 EUR, ko sta svoj avtomobil parkirala v Middelburgu. Poleg tega se zdi, da občina Middelburg vztraja, naj se pritožbe vlagajo v nizozemskem jeziku, čeprav pritožnica in njen mož ne znata nizozemsko. Varuh človekovih pravic se je obrnil na nizozemskega varuha človekovih pravic, in ta je zahteval, naj se mu pritožba posreduje v nemščini.

2168/2009/FS ■

Pritožnik je trdil, da nemška Agencija za radijske in televizijske licence (GEZ) zahteva pristojbine in izterjuje terjatve – celo retroaktivno – brez sodne odločbe. Poleg tega naj se ne bi izvajal javni nadzor nad delovanjem agencije GEZ. Pritožnik je trdil, da je obveznost plačevanja pristojbin za radio in televizijo v nasprotju s temeljno pravico do svobode obveščanja. Trdil je, da bi morala biti agencija GEZ ukinjena ali predmet učinkovitega javnega nadzora, ki bi državljanom omogočil, da se branijo pred nepoštenimi odločitvami. Agencija GEZ bi morala prav tako imeti sodni nalog za izterjavo terjatev. Pritožnik se je strinjal, da se njegova pritožba posreduje Odboru za peticije nemškega zveznega parlamenta.

2851/2009/FS ■

Pritožniku je bilo svetovano, naj se obrne na Evropsko komisijo

Pritožnica je trdila, da je tretja stranka vložila vlogo za dotacijo EU v zvezi z njeno lastnino, katastrsko parcelo na Poljskem. Pritožnica je zadevo predložila ustrezni agenciji, in ta jo je obvestila, da je to običajni postopek. Ker pritožnica ni bila zadovoljna z odgovorom, se je pritožila evropskemu varuhu človekovih pravic, da EU ne sme dopuščati takega vedenja. Varuh človekovih pravic je pritožnici svetoval, naj se – če njena pritožba zadeva EU – najprej obrne na Komisijo in nato na poljskega varuha človekovih pravic s podrobnejšimi informacijami, če se želi pritožiti nad zadevno agencijo.

2699/2009/CH ■

Pritožba je bila posredovana mreži SOLVIT

Britanski državljan s prebivališčem na Cipru se je pritožil evropskemu varuhu človekovih pravic in trdil, da ima njegova žena, ki ni državljanica EU, dovoljenje za prebivanje, ki ji omogoča, da živi z njim na Cipru, ne more pa delati. Primer je bil posredovan centru SOLVIT v Združenem kraljestvu, in njegovo posredovanje je dalo pozitiven rezultat. Pritožnikova žena je dobila pravico do prebivanja, preden se je Ciper pridružil EU, zato so se uporabljale omejitve v zvezi z delom. Pritožniku so bile posredovane informacije, kako naj zaprosi za novo dovoljenje za prebivanje, ki bo njegovi ženi omogočilo delo na Cipru.

765/2009/EC ■

Odnosi
z institucijami,
varuhi človekovih
pravic in drugimi
zainteresiranimi
stranmi

V TEM poglavju je opisan pregled prizadevanj evropskega varuha človekovih pravic, da bi pomagal institucijam EU¹, svojim kolegom varuhom človekovih pravic in drugim ključnim zainteresiranim stranem. Namen teh dejavnosti je zagotoviti učinkovito obravnavo pritožb, izmenjavo najboljših praks in boljšo ozaveščenost o vlogi varuha človekovih pravic pri spodbujanju dobrega upravljanja, preglednosti in kulture storitev.

4.1 Odnosi z institucijami EU

Konstruktivni odnosi z institucijami EU so zelo pomembni za evropskega varuha človekovih pravic z vidika zagotavljanja čim višje ravni standardov uprave. Varuh človekovih pravic se redno

Varuh človekovih pravic se redno sestaja s člani in uradniki institucij EU ter z njimi razpravlja o načinih izboljšanja uprave in zagotavljanju ustreznega odziva na njegove pripombe, priporočila in poročila.

sestaja s člani in uradniki institucij EU ter z njimi razpravlja o načinih izboljšanja uprave in zagotavljanju ustreznega odziva na njegove pripombe, priporočila in poročila. Podroben opis njegovih dejavnosti je naveden v nadaljevanju.

■ Evropski parlament

Evropskega varuha človekovih pravic izvoli Evropski parlament, ki mu ta tudi poroča, zlasti s predstavitvijo svojega letnega poročila in posebnimi poročili. Varuh človekovih pravic je v odličnih delovnih odnosih z Odborom za peticije Parlamenta, ki je odgovoren za odnose Parlamenta z varuhom človekovih pravic in pripravi poročilo o njegovem letnem poročilu. Varuh človekovih pravic se je 2. septembra 2009 srečal z novo predsednico Odbora za peticije, evropsko poslanko Erminio MAZZONI.

Varuh človekovih pravic je 23. aprila 2009 predstavil *Letno poročilo za leto 2008* takratnemu predsedniku Parlamenta, evropskemu poslancu Hansu-Gertu PÖTTERINGU in takratnemu predsedniku Odbora za peticije, evropskemu poslancu Marcinu LIBICKIMU. Predstavitev Odboru za peticije je bila



Letna razprava Parlamenta o dejavnostih varuha človekovih pravic ima pomembno mesto na njegovem koledarju. Na sliki N. DIAMANDOUROS odgovarja na vprašanja o Letnem poročilu za leto 2008 na plenarni seji Parlamenta 12. novembra v Strasbourgu. Pozneje tistega dne je Parlament sprejel resolucijo o dejavnostih varuha človekovih pravic v letu 2008 na podlagi poročila članice Odbora za peticije in evropske poslanke, Chrysoule PALIADELI.

1. Člen 228 PDEU razširja pooblastila varuha človekovih pravic za sprejemanje pritožb glede nepravilnosti pri dejavnostih „institucij ali organov Skupnosti“ na dejavnosti „institucij, organov, uradov ali agencij Unije“. Čeprav smo v tem poglavju letnega poročila prej uporabljali izraz „institucije in organi“, pa sedaj zaradi kratkosti uporabljamo izraz „institucije“, kadar se sklicujemo na vse „institucije, organe, urade in agencije EU“.

14. septembra. Evropska poslanka Chrysoula PALIADELI je pripravila osnutek poročila odbora o dejavnostih varuha človekovih pravic za leto 2008. Parlament je na plenarnem zasedanju 12. novembra po predstavitvi varuha človekovih pravic in razpravi na podlagi poročila Chrysoule PALIADELI sprejel resolucijo. V njej je izrazil svoje zadovoljstvo z delom varuha človekovih pravic, njegovim konstruktivnim sodelovanjem z institucijami in njegovo prepoznavnostjo ter zlasti pohvalil njegovo novo spletišče in interaktivni vodnik.

Na zahtevo odbora je varuha človekovih pravic na vsakem zasedanju odbora v letu 2009 zastopal član njegovega osebja. Odbor je razpravljal o posebnem poročilu med zadevnim letom, in sicer 10. februarja o posebnem poročilu o diskriminaciji na podlagi starosti. Varuh človekovih pravic je z zadovoljstvom ugotovil, da je bilo poročilo Parlamenta, katerega osnutek je pripravil evropski poslanec Miguel MARTÍNEZ in ki v popolnosti izraža zaskrbljenost varuha človekovih pravic, na katero je opozoril Parlament, sprejeto maja na plenarnem zasedanju brez enega glasu proti.

Tekoča reforma Uredbe št. 1049/2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije² je imela v letu 2009 pomembno mesto v odnosih varuha človekovih pravic s Parlamentom. N. DIAMANDOUROS se je 27. aprila na razpravi o poročilu Parlamenta o tekoči reformi srečal z odborom za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve. Pred tem se je 20. januarja udeležil seje skupnega odbora Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine in nacionalnih parlamentov, da bi obravnavali vprašanje „Kaj se lahko institucije EU naučijo iz dobrih praks držav članic glede preglednosti in dobrega upravljanja?“. Prav tako se je varuh človekovih pravic 16. februarja udeležil javne obravnave, ki jo je organiziral odbor na temo „Težave in perspektive v zvezi z evropskim državljanstvom“.

Imenovanje evropskega varuha človekovih pravic

V členu 228(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije je določeno, da je varuh človekovih pravic izvoljen po vsakih volitvah v Evropski parlament za mandatno dobo parlamenta. Poslovnik Evropskega parlamenta podrobno določa volilni postopek.

Evropski parlament je razpis za predstavitev kandidaturne funkcije varuha človekovih pravic objavil v Uradnem listu z dne 10. septembra 2009³, v katerem je rok za oddajo kandidaturne 9. oktober 2009.

Podrobne informacije o imenovanju evropskega varuha človekovih pravic so na voljo na spletni strani Evropskega parlamenta:

<http://www.europarl.europa.eu/electionombudsman/> ■

■ Svet EU

Varuh človekovih pravic se je v zadevnem letu udeležil seminarja z naslovom „Preglednost in jasen pravni jezik v Evropski uniji“, ki ga je organiziralo švedsko predsedstvo EU. Predstavil je svoje izkušnje pri preiskavah pritožb o nepravilnostih, zlasti v zvezi z dostopom do dokumentov.

Pomembno mesto v delovnih odnosih varuha človekovih pravic s Svetom v letu 2009 je imelo vprašanje, ki izvira iz uporabe statuta varuha človekovih pravic s strani Sveta. To je sledilo reviziji statuta leta 2008⁴. Varuh človekovih pravic se je 14. oktobra 2009 udeležil sestanka delovne skupine Sveta za informiranje, da bi si izmenjali mnenja o tem vprašanju. Sestanek je bil zelo koristen in je vodil do hitre in obojestransko zadovoljive rešitve tega vprašanja (glej poglavje 2).

2. Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije, UL 2001 L 145, str. 43.

3. UL 2009 C 216, str. 7.

4. Sklep Evropskega parlamenta 2008/587 z dne 18. junija 2008 o spremembi Sklepa 94/262 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic, UL 2008 L 189, str. 25.

■ Evropska komisija

Evropska komisija je institucija, na katero se nanaša največ preiskav varuha človekovih pravic. Redni sestanki med varuhom človekovih pravic in predstavniki Komisije so zato pomembni za zagotavljanje zadovoljivih odzivov na pritožbe državljanov. Varuh človekovih pravic se je leta 2009 večkrat srečal z generalno sekretarko Komisije Catherine DAY. Z generalnimi direktorji Komisije se je srečal že leta 2005 in 2007, tretjič pa se je nanje obrnil 28. maja 2009. Osebe varuha človekovih pravic se je 2. februarja 2009 sestalo z uradniki Komisije, da bi razpravljalo o evidentiranju pritožb in preiskav Komisije v zvezi s postopkom ugotavljanja kršitev in pregledom pravil o dostopu javnosti do dokumentov. Vodja pravne službe varuha človekovih pravic se je mesečno sestajal z direktorjem, v generalnem sekretariatu Komisije, odgovornim za medinstitucionalne odnose, da bi spremljal preiskave v zvezi s Komisijo. Varuh človekovih pravic je imel še dva sestanka z varuhinjo pravic osebja Komisije Mercedes DE SOLA, na katerih sta razpravljala o vprašanih skupnega interesa.

Evropska komisija je institucija, na katero se nanaša največ preiskav varuha človekovih pravic.

tavljanje zadovoljivih odzivov na pritožbe državljanov. Varuh človekovih pravic se je leta 2009 večkrat srečal z generalno sekretarko Komisije Catherine DAY. Z generalnimi direktorji Komisije se je srečal že leta 2005 in 2007, tretjič pa se je nanje obrnil 28. maja 2009. Osebe varuha človekovih pravic se je 2. februarja 2009 sestalo z uradniki Komisije, da bi razpravljalo o evidentiranju pritožb in preiskav Komisije v zvezi s postopkom ugotavljanja kršitev in pregledom pravil o dostopu javnosti do dokumentov. Vodja pravne službe varuha človekovih pravic se je mesečno sestajal z direktorjem, v generalnem sekretariatu Komisije, odgovornim za medinstitucionalne odnose, da bi spremljal preiskave v zvezi s Komisijo. Varuh človekovih pravic je imel še dva sestanka z varuhinjo pravic osebja Komisije Mercedes DE SOLA, na katerih sta razpravljala o vprašanih skupnega interesa.

V letu 2009 se je okrepilo tudi sodelovanje z mrežo SOLVIT, mrežo, ki jo je vzpostavila Komisija, da bi pomagala ljudem, ki se srečujejo z ovirami, ko poskušajo uveljaviti svoje pravice na notranjem trgu Unije. Predstavniki mreže SOLVIT se je aprila na Cipru prvič udeležil seminarja za nacionalne varuhe človekovih pravic držav članic EU in držav kandidatki, ki poteka vsako drugo leto. Člani osebja varuha človekovih pravic so se po sestanku 17. februarja z uradniki iz Generalnega direktorata za notranji trg in storitve 17. junija in še 7. decembra sestali s skupino Komisije SOLVIT. Obe službi sta bili skupaj predstavljeni na delavnici letnega kongresa mreže *Enterprise Europe Network* 9. oktobra v Stockholmu. Varuh človekovih pravic si je na svojih informacijskih obiskih v državah članicah zelo prizadeval izboljšati ozaveščenost o vlogi mreže SOLVIT in je člane mreže povabil, da se udeležijo dogodka „Reševanje težav v EU – Kam se obrniti?“, organiziranega 13. marca (glej v nadaljevanju).



V letu 2009 se je okrepilo sodelovanje med varuhom človekovih pravic in mrežami storitev za državljane, organizacije in podjetja, ki jih podpira Evropska komisija. N. DIAMANDOUROS med svojim glavnim govorom na letni skupščini mreže Europe Direct Network 23. septembra v Talinu.

Varuh človekovih pravic je v okviru prizadevanj za boljšo ozaveščenost o celotni ponudbi storitev, ki jih imajo na voljo državljani, organizacije in podjetja pri vprašanih ali težavah v zvezi s svojimi pravicami v skladu z zakonodajo EU, okrepil sodelovanje z mrežo Europe Direct. Izvedene so bile dejavnosti za zagotavljanje, da sta mreža Europe Direct Network in kontaktni center Europe Direct polno obveščena o delu evropskega varuha človekovih pravic in Evropske mreže varuhov človekovih pravic. To je pomembno zato, da so posamezniki lahko že prvič usmerjeni k ustreznemu pravnemu varstvu. Varuh človekovih pravic se je decembra sestal z generalnim direktorjem Komisije, odgovornim za komunikacije, Clausom SØRENSENOM, da bi razpravljala o teh in drugih pobudah.

■ Evropski ekonomsko-socialni odbor

Varuh človekovih pravic je 13. maja na plenarnem zasedanju v Bruslju nagovoril Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO), potem ko se je prejšnji dan sestal s predsednikom Odbora Mariom

Varuh človekovih pravic je 13. maja na plenarnem zasedanju v Bruslju nagovoril Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO). Na drugem sestanku, ki je potekal 9. novembra, je N. DIAMANDOUROS nagovoril osebje Odbora.

SEPIJEM, podpredsednico Irini Ivoni PARI, predsednikom skupine delojemalcev Georgeem DASSISOM, predsednikom različnih interesnih skupin Staffanom NILSSONOM in generalnim sekretarjem Martinom WESTLAKOM. N. DIAMANDOUROS je na zasedanju v glavnem govoril o svoji izkušnji v zvezi s pričakovani državljani glede institucij EU. Na drugem sestanku, ki je potekal 9. novembra,

je N. DIAMANDOUROS nagovoril osebje Odbora. Predstavil je vrste pritožb, ki jih obravnava, svojo vlogo v primerjavi s sodišči, svoje aktivno delo in način, kako lahko pomaga upravi. V svoji predstavitvi je omenil še Evropski kodeks dobrega ravnanja javnih uslužbencev, ki ga je Odbor sprejel julija 2009. Varuh človekovih pravic je izrazil svoje zadovoljstvo v zvezi s tem dogodkom.

■ Evropska investicijska banka

Varuh človekovih pravic si je v letu 2009 močno prizadeval izboljšati ozaveščenost o svoji vlogi nadzora Evropske investicijske banke (EIB). Ta vloga izhaja iz memoranduma o soglasju⁵, ki sta ga varuh človekovih pravic in EIB sklenila leta 2008. Varuh človekovih pravic je 1. decembra organiziral dogodek z zainteresiranimi stranmi, da bi opozoril na ta vidik svojega dela. Ta dogodek, na katerem se je zbralo več kot 30 zainteresiranih strani, je bil del javnega posvetovanja EIB o njenem pritožbenem mehanizmu⁶. Dogodka so se udeležili tudi predstavniki banke in podali koristna pojasnila o načinih, kako EIB obravnava pritožbe. Varuh človekovih pravic je imel med letom svojega zastopnika na sestankih banke kot del njenega javnega posvetovanja.



Varuh človekovih pravic je 1. decembra v Bruslju organiziral dogodek z zainteresiranimi stranmi za boljše ozaveščenost o njegovi nadzorni vlogi v zvezi z Evropsko investicijsko banko (EIB). Ta dogodek se je navezoval na javno posvetovanje EIB o njenem pritožbenem mehanizmu. Dogodka se je udeležilo več kot 30 zainteresiranih strani.

5. Memorandum o soglasju med evropskim varuhom človekovih pravic in Evropsko investicijsko banko glede obveščanja o politikah, standardih in postopkih Evropske investicijske banke ter reševanju pritožb, vključno s pritožbami nerezidentov Evropske unije, UL 2008 C 244, str. 1.

6. Informacije o politiki pritožbenih mehanizmov EIB so na voljo na spletni strani: <http://www.eib.org>

■ Evropski urad za izbor osebja

Na Evropski urad za izbor osebja (EPSO) se zaradi njegove osrednje vloge pri zaposlovanju v EU in iz tega izhajajočih odnosov z evropskimi državljani nanaša razmeroma velik del preiskav varuha človekovih pravic. Zaradi vztrajnih prizadevanj v zadnjih letih sta se zelo izboljšala preglednost postopka izbora in odzivnost EPSO na poizvedbe in pritožbe kandidatov. Tekoča prizadevanja za posodobitev zaposlitvenih postopkov EU naj bi prinesla nadaljnji napredek. EPSO je 4. marca 2009 organiziral dogodek, na katerem je predstavil številne dejavnosti svojega razvojnega programa, vključno z novim spletiščem, spletno prijavo na natečaje, novim logotipom in novim obvestilom o natečaju. Varuha človekovih pravic je na dogodku zastopal generalni sekretar Urada varuha človekovih pravic Ian HARDEN.

N. DIAMANDOUROS se je 1. julija 2009 sestal z direktorjem urada EPSO Davidom BEARFIELDOM, da bi razpravljala o raznovrstnih izboljšavah in spodbudila razpravo o morebitnem memorandumu o soglasju med tema organoma.

■ Druge institucije EU

Varuh človekovih pravic je imel v letu 2009 več drugih sestankov s predstavniki institucij EU. Dne 24. junija se je v Luxembourg srečal s predsednikom Evropskega računskega sodišča Vítorom DA SILVA CALDEIRO, pozneje pa se je udeležil delovnega kosila z vsemi člani Računskega sodišča. Isti dan se je sestal še s predsednikom Sodišča Evropske unije Vassiliosom SKOURISOM. Dne 25. septembra se je udeležil slovesnosti ob 20. obletnici Splošnega sodišča, 29. novembra pa se je sestal s predsednikom tega sodišča Marcom JAEGERJEM, ki je pripotoval v Strasbourg, da bi nagovoril osebje varuha človekovih pravic. N. DIAMANDOUROS je 22. oktobra v Bruslju razpravljala s skupino za razmislek o Prihodnosti Evrope. Dne 11. maja pa se je srečal z direktorjem Evropskega urada za boj proti goljufigam (OLAF) Franzom-Hermannom BRÜNERJEM in 29. junija z novim namestnikom evropskega nadzornika za varstvo podatkov (EDPS) Giovannijem BUTTARELLIJEM.

4.2 Odnosi z varuhi človekovih pravic in podobnimi organi

Da bi evropski varuh človekovih pravic pomagal čim več pritožnikom, tesno sodeluje s svojimi kolegi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Tudi to sodelovanje je pomembno za izmenjavo

Da bi evropski varuh človekovih pravic pomagal čim več pritožnikom, tesno sodeluje s svojimi kolegi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

informacij o zakonodaji EU, spremljanje pomembnega dogajanja v okolju varuhov človekovih pravic in izmenjavo najboljše prakse. To sodelovanje večinoma poteka pod okriljem Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Evropski varuh človekovih pravic se

udeležuje tudi konferenc, seminarjev in sestankov zunaj mreže.

■ Evropska mreža varuhov človekovih pravic

Evropska mreža varuhov človekovih pravic je zdaj sestavljena iz 94 uradov v 32 državah, pri čemer zajema nacionalno in regionalno raven v Uniji ter nacionalno raven v državah prosilkah za članstvo v EU, na Norveškem, Islandiji in od pred kratkim v Švici.

Mreža je učinkovit mehanizem za sodelovanje pri obravnavanju primerov. Enako dejavna je pri izmenjavi izkušenj in najboljše prakse – ciljev, za uresničitev katerih si prizadeva s seminarji in sestanki, rednim glasilom, elektronskim forumom za razpravo in vsakodnevnimi elektronskimi novicami.

Sodelovanje pri obravnavanju primerov

Veliko pritožnikov se na evropskega varuha človekovih pravic obrne, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. V številnih primerih lahko član Evropske mreže varuhov

Veliko pritožnikov se na evropskega varuha človekovih pravic obrne, kadar imajo težave z nacionalno, regionalno ali lokalno upravo. V številnih primerih lahko član Evropske mreže varuhov človekovih pravic zagotovi učinkovito pravno sredstvo.

človekovih pravic zagotovi učinkovito pravno sredstvo. Kadar je mogoče, evropski varuh človekovih pravic primere, dopustne za mrežo, prenese neposredno na nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic ali pritožniku ustrezno svetuje. Druge podrobnosti o tem sodelovanju so na voljo v poglavju 3.

Da bi mreža varuhov človekovih pravic javnost seznanila z delom varuhov človekovih pravic, ki se nanaša na EU, in pojasnila storitve, ki jih zagotavlja ljudem, ki se pritožijo zaradi zadev s področja uporabe zakonodaje EU, je oktobra 2007 sprejela izjavo. Ta izjava je na voljo na spletni strani evropskega varuha človekovih pravic v 23 jezikih in je bila nekoliko spremenjena na sedmem seminarju nacionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU in držav kandidatk za članstvo v EU, ki je bil aprila 2009 na Cipru. Dogovorjeno je bilo še, da se izjava lahko revidira, kadar koli je to potrebno.

Evropski varuh človekovih pravic je v letu 2009 še okrepil sodelovanje z mrežo Europe Direct, da bi izboljšal ozaveščenost o vlogi mreže pri pomoči državljanom, da uveljavijo svoje pravice v skladu z zakonodajo EU (glej oddelek 4.1). Ta pobuda varuha človekovih pravic je povezana s predhodno napovedjo, da bo proučil izvedljivost vzpostavitve enotne telefonske številke za navezovanje stikov z Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic. Po temeljiti proučitvi različnih možnosti je sklenil, da bi bilo namesto vzpostavljanja nove službe bolje in stroškovno učinkoviteje nadgraditi vlogo klicnega centra Europe Direct kot osrednje vstopne točke za splošno javnost, ki ima vprašanja v zvezi z EU. Varuh človekovih pravic je soglašal, da klicnemu centru zagotovi informacije in gradiva o mreži, tako da bodo posamezniki ustrezno napoteni, kot je to primerno.

Nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic lahko prosijo evropskega varuha človekovih pravic za pisne odgovore na vprašanja o zakonodaji EU in njegovi razlagi, vključno z vprašanji, ki se pojavijo pri obravnavanju posebnih primerov. Evropski varuh človekovih pravic lahko neposredno odgovori ali če je to primerneje, poizvedbo preusmeri na drugo institucijo EU, da ta priskrbi odgovor. V letu 2009 je poizvedbo vložil le regionalni varuh človekovih pravic Emilije-Romagne iz Italije. Ta se je nanašala na razlago pravil EU o sistemu socialne varnosti, ki se uporablja za zaposlene in njihove družine pri gibanju v Uniji.

Seminarji

Seminarji za nacionalne in regionalne varuhe človekovih pravic se izmenjujejo vsaki dve leti, skupaj pa jih pripravi evropski varuh človekovih pravic ter nacionalni ali regionalni varuh človekovih pravic.

Sedmi seminar nacionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU in držav kandidatk je potekal od 5. do 7. aprila 2009 v Paphosu na Cipru. Skupaj sta ga organizirala ciprska komisarka za



Sedmi seminar nacionalnih varuhov človekovih pravic držav članic EU in držav kandidatk je bil aprila 2009 v Paphosu na Cipru. Skupno so bili na seminarju zastopani uradi nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic iz 29 držav. Na njem so obravnavali teme, kot so prosti pretok evropskih državljanov, enaka obravnava evropskih državljanov, dostop, vključevanje in ureditev položaja priseljencev, azil in pravica do azilnega postopka.

upravo (varuhinja človekovih pravic) Eliana NICOLAOU in evropski varuh človekovih pravic. Skupno so se seminarja udeležili nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic ali njihovi predstavniki iz 29 držav. Sodelovali pa so še udeleženci iz Evropskega parlamenta, Evropske komisije, Agencije Evropske unije za temeljne pravice, Sveta Evrope in ciprskih javnih organov.

Seminar „Migracije in njihov vpliv na delo varuhov človekovih pravic“ je bil razdeljen na štiri tematske sklope. Med glavnimi govorniki sta bila Jacques BARROT, podpredsednik Evropske komisije, odgovoren za pravosodje, svobodo in varnost, ki je z videosporočilom govoril o evropskem priseljevanju in azilni politiki, in Elspeth GUILD, profesorica Jean Monnet za migracijsko pravo na Univerzi v Nijmegenu na Nizozemskem, ki je podala izčrpen in jasen pregled preseljevanja v Uniji.

Glasilo evropskih varuhov človekovih pravic

Glasilo evropskih varuhov človekovih pravic zajema delo članov Evropske mreže varuhov človekovih pravic in širše članstvo evropskega dela Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic (*International Ombudsman Institute – IOI*). Glasilo, ki izhaja v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem in španskem jeziku, se pošilja na več kot 400 uradov na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Evropski varuh človekovih pravic ga izdaja dvakrat na leto – aprila in oktobra. V letu 2009 sta obe izdaji zajemali najrazličnejše teme, vključno s pravico državljanov do prostega gibanja, vprašanji preseljevanja in azila, vlogo varuha človekovih pravic pri nadzoru zaporov, kršitev pravic zdravstvenega varstva, dostopa javnosti do dokumentov in prenosa javnih funkcij na zasebni sektor. Drugi članki so obravnavali zaščito najranljivejših v družbi, zlasti otrok, invalidov, brezdomcev in starejših. Pogosta tema, ki se ponavlja v številnih od teh člankov, je vloga varuhov človekovih pravic pri zagotavljanju, da se zakonodaja EU izvaja v popolnosti.

Elektronska komunikacijska orodja

Izkazalo se je, da je spletni forum varuha človekovih pravic za razpravo in izmenjavo dokumentov, ki ga uporabljajo varuhi človekovih pravic in njihovo osebje, zelo uporabno orodje za mrežo. Do foruma ima dostop več kot 260 posameznikov, kar ponuja možnosti za redno sodelovanje med uradi.

Najbolj priljubljen del foruma je storitev dnevne novice varuha človekovih pravic (*Ombudsman Daily News*), ki so objavljene vsak dan, prinašajo pa novice iz uradov varuhov človekovih pravic in EU. Skoraj vsi uradi nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic iz vse Evrope redno prispevajo k dnevnim novicam.

Tudi v letu 2009 so si uradi varuha človekovih pravic izmenjavali informacije z objavo vprašanj in odgovorov na koristnem forumu. V zadevnem letu so razprave zajemale teme, kot so čezmejno zdravstveno varstvo, tuji mladoletni državljani brez spremstva, verska diskriminacija in svoboda vesti, agencije za nacionalno varnost, pritožbe zoper centralne banke in stiki z nacionalnimi centri mreže SOLVIT.

Forum za razpravo vsebuje veljaven seznam nacionalnih in regionalnih varuhov človekovih pravic v državah članicah EU, na Norveškem, Islandiji in v Švici ter v državah prosilkah za članstvo v EU. Seznam se posodobi vsakič, ko se spremenijo kontaktni podatki nekega urada varuha človekovih pravic, zato je nepogrešljiv vir podatkov za varuhe človekovih pravic po vsej Evropi.

■ Srečanja varuha človekovih pravic

Prizadevanja evropskega varuha človekovih pravic za sodelovanje z drugimi varuhi človekovih pravic so med letom presegla dejavnosti Evropske mreže varuhov človekovih pravic. N. DIAMANDOUROS

Med glavnimi dogodki, ki se jih je udeležil varuh človekovih pravic leta 2009, je bila deveta svetovna konferenca Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic (IOI), organizirana junija v švedskem glavnem mestu, kjer so praznovali dvestoto obletnico obstoja švedskega parlamentarnega varuha človekovih pravic.

in njegovo osebje sta se udeležila dogodkov, ki so jih organizirali nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic po vsej Evropi, vključno z dogodki v Albaniji, Grčiji, na Irskem, v Italiji, na Norveškem, v Španiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu. Med glavnimi dogodki, ki se jih je udeležil varuh človekovih pravic leta 2009, je bila deveta svetovna konferenca Mednarodnega združenja varuhov človekovih pravic (IOI), organizirana junija v švedskem glavnem mestu, kjer so praznovali dvestoto obletnico obstoja

švedskega parlamentarnega varuha človekovih pravic. Da bi poudarili ta pomemben dogodek, so na konferenci predstavili razvoj institucije varuha človekovih pravic na Švedskem, in to od začetkov do najrazličnejših sedanjih oblik. Evropski varuh človekovih pravic je govoril tudi na letnem sestanku združenja britanskih in irskih varuhov človekovih pravic maja v Warwicu v Združenem kraljestvu in na skupščini Evropskega združenja varuhov človekovih pravic oktobra v Firencah v Italiji. Generalni sekretar varuha človekovih pravic Ian HARDEN je institucijo zastopal na tretjem srečanju združenja sredozemskih varuhov človekovih pravic decembra v Atenah v Grčiji.

4.3 Odnosi z drugimi zainteresiranimi stranmi

Evropski varuh človekovih pravic je zavezan zagotavljati, da se vsaka oseba ali organizacija, ki ima morebitne težave z upravo EU, zaveda svoje pravice, da se lahko varuhu pritoži zaradi nepravilnosti. Želi si tudi izboljšati splošno ozaveščenost o svojih prizadevanjih za spodbujanje preglednosti, odgovornosti in kulture storitev v upravi EU. Dejavnosti na tem področju so se med letom 2009 še dodatno razvijale, varuh človekovih pravic in njegovo osebje pa so pripravili približno 145 predstavitev.

V tem razdelku je podan pregled številnih načinov, kako si je varuh človekovih pravic med letom prizadeval izboljšati ozaveščenost o svojem delu.

■ Konference in srečanja

Z udeležbo varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je leta 2009 veliko svojega časa namenil srečanjem s ključnimi zainteresiranimi stranmi, da bi jim pojasnil svoje storitve in se seznanil z njihovimi izkušnjami pri stikih

Varuh človekovih pravic je leta 2009 veliko svojega časa namenil srečanjem s ključnimi zainteresiranimi stranmi, da bi jim pojasnil svoje storitve in se seznanil z njihovimi izkušnjami pri stikih z upravo EU.

z upravo EU. Članom lokalne skupnosti, poslovnim združenjem, skupinam za razmislek, nevladnim organizacijam, predstavnikom regionalnih in lokalnih uprav, lobistom, interesnim skupinam, akademikom, visokim političnim predstavnikom in državnim uradnikom je svoje delo predstavil na več kot 60 dogodkih. Te konference, seminarji in srečanja so bili organizirani v Bruslju in

državah članicah, pogosto kot del informativnih obiskov varuha človekovih pravic (glej spodaj). Zlasti je treba izpostaviti dogodek v Evropskem parlamentu, ki je bil marca na temo reševanja težav, in delavnico za mala in srednja podjetja, kot del tedna MSP maja 2009.

Z udeležbo osebja varuha človekovih pravic

Osebje varuha človekovih pravic je enako dejavno pri promoviranju poznavanja institucije. Leta 2009 je bilo pripravljenih več kot 85 predstavitev za približno 2 600 državljanov iz vse EU. Največ skupin obiskovalcev je bilo iz Nemčije, Francije, Avstrije in Grčije. Med udeleženci teh predstavitev

so bili študenti in pripravniki, odvetniki in sodniki, novinarji, podjetniki in lobisti, vladni uslužbenci in državni uradniki, osebje uradov varuhov človekovih pravic in vojske.

Evropski varuh človekovih pravic si zelo prizadeva, da bi bili posamezniki, ki imajo težave z uveljavljanjem svojih pravic, v skladu z zakonodajo EU seznanjeni s tem, kdo jim lahko pomaga. Marca 2009 je v Bruslju organiziral seminar „Reševanje težav v EU – Kam se obrniti?“. Tega dogodka, na katerem so se seznanili s storitvami, ki jih zagotavljajo evropski varuh človekovih pravic, Odbor za peticije Evropskega parlamenta, mreža SOLVIT in evropsko združenje ECAS (European Citizen Action Service), se je udeležilo več kot 100 posameznikov.



Čeprav je zaradi omejenih virov sredstev število predstavitev, ki jih je mogoče pripraviti vsako leto, omejeno, si varuh človekovih pravic prizadeva, da sprejme čim več povabil in zahtev interesnih skupin. Vse te predstavitve so zelo pomembne, saj pomagajo dati upravi EU „človeško podobo“.

■ Informativni obiski

Varuh človekovih pravic se je leta 2003 lotil intenzivnega programa informativnih obiskov držav članic in držav pristopnic, da bi izboljšal ozaveščanje o svojem delu in okrepil delovne odnose z nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic. Ti obiski so se

Varuha človekovih pravic so informativni obiski maja 2009 vodili na Slovaško in v Češko republiko in oktobra na Finsko in v Estonijo.

nadaljevali z enako intenzivnostjo. Varuha človekovih pravic so ti obiski maja 2009 vodili na Slovaško in v Češko republiko in oktobra na Finsko in v Estonijo. Junija je obiskal Italijo, v kateri je imel

številne dogodke za boljše ozaveščanje.

SLOVAŠKA — Evropski varuh človekovih pravic je med 13. in 15. majem 2009 obiskal Slovaško. Obisk je organiziral urad slovaškega varuha človekovih pravic Pavla KANDRÁČA. N. DIAMANDOUROS se je srečal s slovaškim predsednikom dr. Ivanom GAŠPAROVIČEM, predsednikom vlade Robertom FICOM in namestnikom predsednika parlamenta Miroslavom ČÍŽOM. Poleg tega je imel sestanke s predstavniki slovaške odvetniške zbornice in gospodarske zbornice, ki so se jih udeležili predstavniki mreže SOLVIT in *Enterprise Europe Network*. Varuh človekovih pravic je imel predavanje na Ekonomski univerzi v Bratislavi,



SLOVAŠKA — Varuh človekovih pravic se je med svojim informativnim obiskom na Slovaškem od 13. do 15. maja srečal s slovaškim predsednikom, predsednikom vlade in namestnikom parlamenta ter organiziral številne dogodke za boljše ozaveščanje. Na sliki N. DIAMANDOUROS s slovaškim varuhom človekovih pravic Pavlom KANDRÁČEM, čigar urad je organiziral obisk.

ki so se ga udeležili tudi predstavniki nevladnih organizacij. Obisk varuha človekovih pravic je bil medijsko dobro pokrit z novinarsko konferenco ter objavami v slovaških časopisih, po radiu in televiziji.

ČEŠKA REPUBLIKA — Urad varuha človekovih pravic Češke republike je informativni obisk evropskega varuha človekovih pravic organiziral med 17. in 20. majem v Brnu in Pragi. V Brnu je imel N. DIAMANDOUROS daljše srečanje z varuhom človekovih pravic Otakarjem MOTEJLOM in njegovim osebjem. Izmenjal je mnenja z najvišjimi predstavniki češkega pravnega sistema, vključno s predsednico vrhovnega sodišča Ivo BROŽOVO. Varuh človekovih pravic se je na informativnem dogodku, organiziranem kot del obiska, srečal tudi s predstavniki nevladnih organizacij in regionalnim svetom *South-East Cohesion Region*. N. DIAMANDOUROS se je v Pragi srečal s češkim predsednikom Václavom KLAUSOM, predsednikom vlade Janom FISCHERJEM in ministrom za človekove pravice Michaelom KOCÁBOM. Pogovarjal se je tudi s predstavniki češke gospodarske zbornice ter češkimi predstavniki mrež SOLVIT in *Enterprise Europe Network*.



ČEŠKA REPUBLIKA — Urad varuha človekovih pravic Češke republike je informativni obisk evropskega varuha človekovih pravic v Brnu in Pragi organiziral od 17. do 20. maja. Njegov obisk je bil v čeških medijih dobro pokrit, saj sta N. DIAMANDOUROS in O. MOTEJL sklicala skupno novinarsko konferenco (na sliki z novinarji).

FINSKA — Evropski varuh človekovih pravic je med 25. in 28. oktobrom obiskal Finsko. To je storil na povabilo ministrice za evropske zadeve Astrid THORS. Pred tem obiskom se je N. DIAMANDOUROS srečal s komisarjem za širitev Ollijem REHNOM, da bi razpravljala o vprašanjih EU, ki se nanašajo na Finsko. Med svojim obiskom v Helsinkih se je sestala s parlamentarno varuhinjo človekovih pravic Riitto-Leeno PAUNIO in njenim osebjem ter svoje delo predstavil nevladnim organizacijam, članom poslovne skupnosti, univerzitetnim študentom in medijem. Varuh človekovih pravic se je srečal tudi s finsko predsednico Tarjo HALONEN, predsednikom vrhovnega upravnega sodišča Pekko HALLBERGOM in ministrico za evropske zadeve Astrid THORS. Srečal se je tudi z namestnikom kanclerja za pravosodje Mikko PUUMALAINENOM, varuhom človekovih pravic za varstvo podatkov Reijem AARNIOM in številnimi parlamentarnimi odbori.



FINSKA — Evropski varuh človekovih pravic je med 25. in 28. oktobrom obiskal Finsko. Pri organizaciji obiska so pomagali finska parlamentarna varuhinja človekovih pravic, informacijski urad Evropskega parlamenta in predstavništvo Evropske komisije. Vrhunec obiska je bilo srečanje s prvim evropskim varuhom človekovih pravic in članom parlamenta Jacobom SÖDERMANOM, ki je N. DIAMANDOUROSA predstavil na njegovem predavanju na Univerzi v Helsinkih in sodeloval na tiskovni konferenci.

ESTONIJA — Varuh človekovih pravic je bil 29. in 30. oktobra na informativnem obisku v Estoniji, ki ga je organiziral varuh zakonitosti Indrek TEDER. Evropski varuh človekovih pravic je nagovoril osebe varuha zakonitosti in se zadržal v daljšem pogovoru z varuhom in njegovim namestnikom Madisom ERNITSOM. Med svojim obiskom se je srečal z estonskim predsednikom Toomasom HENDRIKOM ILVESOM, predsednico Parlamenta Eno ERGMA in pravosodnim ministrom Reinom LANGOM. Imel je javno predavanje na Univerzi v Tartu in se sestal s predstavniki estonskih poslovnih skupnosti ter estonskim združenjem sodnikov. Preden je zapustil Talin, se je N. DIAMANDOUROS srečal s podpredsednikom Komisije, odgovornim za administrativne zadeve, presojo in boj proti goljufijam, Siimom KALLASOM, da bi z njim razpravljal o namenu informativnega obiska.

ESTONIJA — Informacijski urad Evropskega parlamenta v Talinu je kot del informativnega obiska evropskega varuha človekovih pravic v Estoniji organiziral informativne sestanke z nevladnimi organizacijami in novinarji ter številne medijske intervjuje za boljše ozaveščanje o njegovem obisku. Na sliki je N. DIAMANDOUROS na informativnem sestanku z vodjo informacijskega urada Parlamenta Kadi HERKÜL.



ITALIJA — Nacionalno združenje italijanskih občin (*National Association of Italian Municipalities – ANCI*) je evropskega varuha človekovih pravic povabilo v Palermo na srečanju za boljše ozaveščanje o njegovem delu. Med svojim obiskom v Palermo od 2. do 3. junija se je srečal s predstavniki regionalnih organov, vključno s predsednikom regionalnega sveta Albertom CAMPAGNO in županom mesta Palermo Diegom CAMMARATO. Nato je varuh človekovih pravic odpotoval v Rim, kjer je imel številne sestanke, zlasti s predsednikom Italijanske republike Giorgiem NAPOLITANOM. Govoril je na dogodku, ki ga je organizirala italijanska odvetniška zbornica, in izmenjal mnenja s Sabino CASSESE, sodnico na italijanskem ustavnem sodišču, in s parlamentarno poslanko Sandro GOZI, ki je predlagala osnutek zakona za vzpostavitev institucije nacionalnega varuha človekovih pravic v Italiji. N. DIAMANDOUROS se je srečal tudi z vodjo italijanskega oddelka za politike Skupnosti Robertom ADAMOM in italijanskimi predstavniki mreže SOLVIT.

ITALIJA — N. DIAMANDOUROS je med 2. in 5. junijem na povabilo generalnega sekretarja združenja ANCI Sicilija Andree PIRAINA obiskal Italijo, da bi nagovoril člane Nacionalnega združenja italijanskih občin (ANCI). Na sliki je N. DIAMANDOUROS na dogodku v Palermo, na katerem je opisal svoje delo in vrste pritožb, ki jih obravnava. Obisk varuha človeških pravic v Palermo je pomagal organizirati varuh človekovih pravic v Misimeriju Pierangelo BONANNO.



Vsi ti obiski so bili zelo dragoceni z vidika ozaveščanja o pravicah državljanov v skladu z zakonodajo EU, izboljšanja javne prepoznavnosti evropskega varuha človekovih pravic in njegovih nacionalnih kolegov ter zagotavljanja informacij o pravicah do pritožbe.

■ Medijske dejavnosti

Varuh človekovih pravic priznava pomembno vlogo, ki jo imajo mediji pri obveščanju javnosti, bogatenju razprave in izboljšanju opaznosti njegovih storitev v vseh državah članicah EU. Proaktivna medijska politika je osrednji del njegovih dejavnosti in prizadevanj za spoštovanje pravic v skladu z zakonodajo EU in izboljšanje kakovosti uprave.

Proaktivna medijska politika je osrednji del njegovih dejavnosti in prizadevanj za spoštovanje pravic v skladu z zakonodajo EU in izboljšanje kakovosti uprave.

Med glavnimi medijskimi dejavnostmi varuha človekovih pravic v letu 2009 so bile novinarske konference v Bruslju, na katerih je predstavil letno poročilo, ter v Bratislavi, Pragi, Helsinkih in Talinu, ki so bili del prej navedenih informativnih obiskov. Srečanja z zainteresiranimi novinarji iz raznih časopisov in tiskovnih agencij so bila za varuha človekovih pravic priložnost, da državljanom predstavi svoje delo in poglede na pomembne teme. Ne nazadnje, N. DIAMANDOUROS je leta 2009 v Strasbourgu, Bruslju in drugje, predvsem na svojih informativnih sestankih, časopisom, radijskim in televizijskim novinarjem dal približno 40 intervjujev.

Med glavnimi medijskimi dejavnostmi varuha človekovih pravic v letu 2009 so bile novinarske konference v Bruslju, na katerih je predstavil letno poročilo, ter v Bratislavi, Pragi, Helsinkih in Talinu, ki so bili del prej navedenih informativnih obiskov. Srečanja z zainteresiranimi novinarji iz raznih časopisov in tiskovnih agencij so bila za varuha človekovih pravic priložnost, da državljanom predstavi svoje delo in poglede na pomembne teme. Ne nazadnje, N. DIAMANDOUROS je leta 2009 v Strasbourgu, Bruslju in drugje, predvsem na svojih informativnih sestankih, časopisom, radijskim in televizijskim novinarjem dal približno 40 intervjujev.



V letu 2009 je bilo delo varuha človekovih pravic dobro medijsko pokrito. Največjo pozornost javnosti so pritegnili pritožba proizvajalca mikroprocesorjev Intel, vprašanje preglednosti in *Letno poročilo za leto 2008*. Na sliki je varuh človekovih pravic med intervjujem za europarltv po razpravi v Parlamentu o njegovih dejavnostih v letu 2008.

Leta 2009 je bilo izdanih 21 sporočil za javnost, razposlanih novinarjem in zainteresiranim stranem po vsej Evropi. Med obravnavanimi temami so bile revizija pravil EU o dostopu javnosti do dokumentov, pravice letalskih potnikov, zamude plačil Evropske komisije, financiranje zgradb Evropskega parlamenta in pritožba, ki jo je vložil proizvajalec mikroprocesorjev Intel.

Od leta 2008 do 2009 se je medijska pokritost dela varuha človekovih pravic zelo povečala, saj se je sprotno spremljanje člankov v tiskanih publikacijah povečalo za kar 85 %. Glavni razlog je dobra medijska pokritost zgoraj navedene pritožbe Intela (glej poglavje 3.3).

■ Publikacije

Gradivo o delu varuha človekovih pravic se je na veliko razdeljevalo vse leto, zlasti na odprtih dnevih, ki jih je Evropski parlament organiziral maja v Bruslju in Strasbourgu.

Pri publikacijah v letu 2009 sta še posebno zanimanje vzbudila preoblikovano *Letno poročilo* in nov strnjen dokument *Pregled za leto 2008*. Varuh človekovih pravic je zanj dobil pozitivno povratno

Vse publikacije varuha človekovih pravic so na voljo na njegovi spletni strani <http://www.ombudsman.europa.eu>, brezplačno pa jih je mogoče dobiti tudi na spletni strani EU Bookshopa (<http://bookshop.europa.eu>).

informacijo, saj sta bila popolnoma preoblikovana, da bi bila uporabniku prijaznejša in dostopnejša. Izdana sta bila v 23 uradnih jezikih EU ter razposlana ključnim zainteresiranim stranem in splošni javnosti. Vse publikacije varuha človekovih pravic so na

voljo na njegovi spletni strani <http://www.ombudsman.europa.eu>, brezplačno pa jih je mogoče dobiti tudi na spletni strani EU Bookshopa (<http://bookshop.europa.eu>).

V tem letu je dokončal tudi priprave za oblikovanje nove celostne podobe institucije, vključno z logotipom institucije Evropskega varuha človekovih pravic in Evropske mreže varuhov človekovih pravic. Nova celostna podoba bo zaživela leta 2010.

■ Elektronsko komuniciranje

Komuniciranje prek e-pošte

Skoraj 60 % vseh pritožb, ki jih je varuh človekovih pravic prejel leta 2009, je bilo poslanih prek spleta. Velik del teh pritožb (72 %) je bil prejet prek elektronskega obrazca, ki je na spletni strani varuha človekovih pravic na voljo v 23 jezikih.

Leta 2009 se je glavni e-poštni račun varuha človekovih pravic uporabil za odgovor na več kot 1 850 e-sporočil z zahtevki za informacije. Leta 2008 je bilo teh sporočil 4 300, leta 2007 4 100 in leta 2006 3 500. To zmanjšanje števila zahtevkov za informacije, prejetih leta 2009, je zlasti posledica odmevnega uspeha novega interaktivnega vodnika varuha človekovih pravic, ki je na voljo na njegovi spletni strani. To je ljudem omogočilo, da dobijo zahtevano informacijo, ne da bi bilo treba vložiti zahtevo. Približno 1 600 od 1 850 prejetih e-sporočil je bilo individualnih zahtevkov oseb, vsi pa so prejeli individualne odgovore od ustreznega člana osebja varuha človekovih pravic. Približno 250 jih je bilo povezanih z množičnim pisanjem, ki se je nanašalo na domnevne težave kanalov katalonske televizije pri predvajanju v pokrajini Valencia.

Razvoj spletne strani

Evropski varuh človekovih pravic je svojo novo spletno stran objavil 5. januarja 2009. Namen strani je obiskovalcem ponuditi jasne, jedrnat in razumljive informacije o pristojnostih evropskega varuha človekovih pravic. Tu najdete pregled vseh dosedanjih dosežkov varuha človekovih pravic ter pojasnila, kako vložiti pritožbo. Spletišče varuha človekovih pravic je bilo med letom redno posodobljeno s povzetki obravnavanih odločb, izjavami za javnost, novicami o prihodnjih dogodkih ter publikacijah.

Na novi spletni strani je še zlasti zanimiv interaktivni vodnik varuha človekovih pravic, katerega namen je pomagati posameznikom izbrati najprimernejši organ, na katerega se obrniti s svojo

V letu 2009 je več kot 26 000 oseb prek interaktivnega vodnika iskalo in prejelo nasvet varuha človekovih pravic.

pritožbo. Ta storitev se je izkazala za še posebno koristno za državljanke, podjetja in druge organizacije po vsej Evropi. V letu 2009 je več kot 26 000 oseb prek interaktivnega vodnika iskalo in prejelo nasvet varuha človekovih pravic. Največkrat so dobili nasvet, naj

se pritožijo evropskemu varuhu človekovih pravic, nato naj navežejo stik s službo Europe Direct, dobili so informacije o vlogi Evropske komisije pri zagotavljanju uporabe zakonodaje EU in nasvet, naj navežejo stik z nacionalnimi ali regionalnimi varuhi človekovih pravic.

Spletno stran je od 1. januarja do 31. decembra 2009 obiskalo približno 340 000 obiskovalcev, ki so si skupaj ogledali več kot štiri milijone strani. Največ obiskovalcev je bilo iz Španije, Italije, Nemčije, Francije in Belgije.

Urad varuha človekovih pravic je vse leto 2009 sodeloval pri delu Medinstitucionalnega uredniškega odbora za svetovni splet (*Inter-Institutional Internet Editorial Committee*, CEiii), da bi zagotovil, da bo spletna stran varuha človekovih pravic ostala vodilna med spletnimi stranmi EU.

Viri

VTEM poglavju so navedeni viri sredstev, ki jih je imela na voljo institucija varuha človekovih pravic v letu 2009. Vključuje opis dela, ki ga opravljajo različni oddelki in enote v okviru Urada varuha človekovih pravic, prizadevanja za nemoten pretok informacij med osebjem in spodbujanje priložnosti strokovnega razvoja. Drugi del tega poglavja pa je namenjen proračunu varuha človekovih pravic.

5.1 Osebje

Pri zagotavljanju, da institucija pravilno izvaja naloge obravnavanja pritožb zaradi nepravilnosti v 23 jezikih Pogodbe ter da ljudi ozavešča o delu varuha človekovih pravic, ima ta podporo

Na rednih srečanjih osebja in letnem srečanju je osebje obveščeno o dogodkih v okviru urada in je spodbujeno k razmisleku, kako njihovo delo prispeva k doseganju ciljev institucije.

dobro usposobljenega osebja, ki govori več jezikov. Na rednih srečanjih osebja in letnem srečanju je osebje obveščeno o dogodkih v okviru urada in je spodbujeno k razmisleku, kako njihovo delo prispeva k doseganju ciljev institucije.

■ Srečanje osebja

Srečanja osebja varuha človekovih pravic so sestavni del strateškega načrtovanja varuha človekovih pravic, zlasti z zagotavljanjem uporabnih smernic za oblikovanje politik in pripravo letnega načrta upravljanja (LNU). So del letnega cikla dogodkov, ki dajejo osebju in pripravnikom možnost izmenjati si poglede na teme, neposredno povezane z delom varuha človekovih pravic. Sklepi, ki izhajajo iz teh srečanj, pomagajo oblikovati strateške cilje varuha človekovih pravic in hkrati usmerjajo dejavnosti vsake enote.

Srečanja osebja so del letnega sklopa dogodkov, ki dajejo osebju in pripravnikom možnost izmenjave pogledov glede na teme, neposredno povezane z delom varuha človekovih pravic. Srečanje osebja v letu 2009 je bilo od 11. do 13. februarja na temo „Sodelovanje“. Posamezne teme, o katerih so razpravljali, so obravnava pritožbe, sodelovanje z institucijami, uporaba enostavno razumljivega jezika, obveščanje, vključevanje in ocenjevanje osebja.



Srečanje osebja 2009 je bilo od 11. do 13. februarja z osrednjo temo „Sodelovanje“. Izhajalo je iz srečanja prejšnjega leta, ki se je usmerilo na podobo institucije in pojem dobrega upravljanja, vendar se je bolj osredotočalo na delo v uradu. Kot del priprav na srečanje so morali člani osebja izpolniti enak samoocenjevalni vprašalnik kot za srečanje leta 2006. S tem je bila mogoča neposredna primerjava med dobljenimi rezultati, da bi opredelili napredek in področja, ki bi jih bilo treba izboljšati. Izsledke in analizo vprašalnikov so upoštevali pri določanju dokončnega programa predstavitev in tem za razpravo na srečanju.

Osebje je enako kot prejšnja srečanja tudi to tretje srečanje pozitivno ocenilo. Predvideno je, da bo naslednje srečanje februarja 2010.

■ Sestanki osebja

Varuh človekovih pravic redno sklicuje sestanke osebja za zagotavljanje nemotenega pretoka informacij med osebjem in spodbujanje priložnosti za strokovni razvoj. Praviloma dnevni red teh sestankov vključuje pregled, ki ga varuh človekovih pravic poda o svojih nedavnih in prihodnjih dejavnostih, ter predstavitev upravnega, pravnega in političnega dogajanja, ki vpliva na institucijo. Tudi generalni sekretar in vodje oddelkov ter enot imajo dejavno vlogo na sestankih osebja. Med zadevnim letom je bil sestanek osebja od 10. do 11. decembra in je dal uporabno izhodišče za razpravo in izmenjavo informacij.



Da bi bilo osebje seznanjeno z razvojem v okviru institucij EU, varuh človekovih pravic povabi tudi zunanje govornike, da predstavijo pomembne teme. Predsednik Splošnega sodišča Marc JAEGER je 20. novembra 2009 pripotoval v Strasbourg, da bi govoril o „Načelu dobrega upravljanja v pravu Skupnosti“. Na sliki sta Marc JAEGER in varuh človekovih pravic.

Da bi bilo osebje seznanjeno z razvojem v okviru institucij EU, varuh človekovih pravic povabi tudi zunanje govornike, da predstavijo pomembne teme. Predsednik Splošnega sodišča Marc JAEGER je 20. novembra 2009 pripotoval v Strasbourg, da bi govoril o „Načelu dobrega upravljanja v pravu Skupnosti“. Ta odlična predstavitev je spodbudila več vprašanj in pripomb o tej osrednji temi za pomen dela varuha človekovih pravic.

Varuh človekovih pravic in njegovo osebje

V nadaljevanju je podan pregled strukture Urada varuha človekovih pravic, navedene pa so tudi nekatere osnovne informacije o varuhu človekovih pravic in njegovem osebju. Nazadnje je na kratko opisana vloga odbora uslužbencev varuha človekovih pravic in pooblaščenca za varstvo podatkov.

Evropski varuh človekovih pravic

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS — EVROPSKI VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

P. Nikiforos DIAMANDOUROS se je rodil 25. junija 1942 v Atenah v Grčiji. Za evropskega varuha človekovih pravic je bil izvoljen 15. januarja 2003. Položaj je prevzel 1. aprila 2003, 11. januarja 2005 pa je bil na to mesto znova izvoljen za petletno obdobje.

Med letoma 1998 in 2003 je bil prvi nacionalni varuh človekovih pravic v Grčiji. Od leta 1993 je tudi profesor primerjalne politike na Fakulteti za politične vede in javno upravo na Univerzi v Atenah, in to vse do avgusta 2009 (brez predavateljskih obveznosti od 2003 do 2009). Med letoma 1995 in 1998 je služboval kot direktor in vodja Grškega državnega urada za družbene raziskave (ΕΚΚΕ).

Na Univerzi v Indiani je diplomiral (1963) iz političnih ved, nato pa je na Univerzi Columbia dobil magistrski naziv (1965) in naziv magistra filozofskih znanosti (1969), tam pa je nato še doktoriral (1972). Preden je leta 1988 postal profesor na Univerzi v Atenah, je predaval in raziskoval na Državni univerzi v New Yorku in Univerzi Columbia (1973–1978). Od leta 1980 do leta 1983 je bil direktor za razvoj na visoki šoli *Athens College* v Atenah. Od leta 1983 do leta 1988 je opravljal naloge programskega direktorja za Zahodno Evropo in Bližnji vzhod ter Severno Afriko pri Svetu za družboslovne raziskave v New Yorku. Med letoma 1988 in 1991 je bil direktor Grškega inštituta za mednarodne in strateške študije v Atenah, raziskovalne ustanove s poudarkom na političnih raziskavah, ustanovljene s podporo Fordovega in MacArthurjevega sklada. Leta 1997 je kot gostujoči profesor družbenih ved predaval na Centru Juana Marcha za visoke študije na področju družbenih ved v Madridu.

Služboval je kot predsednik Grškega združenja za politične vede (1992–1998) in Združenja za novodobne grške študije Združenih držav (1985–1988). Med letoma 1999 in 2003 je bil član grške nacionalne komisije za človekove pravice, od leta 2000 do leta 2003 pa je bil član grškega nacionalnega sveta za upravno reformo. Med letoma 1988 in 1995 je sopedrednikoval pododboru za Južno Evropo Sveta za družboslovne raziskave v New Yorku, ki svoje dejavnosti financira s podporo Volkswagnovega sklada. Je tudi eden od urednikov knjižne zbirke *Nova Južna Evropa* in prejemnik Fulbrightove štipendije in raziskovalne štipendije ustanove *National Endowment for the Humanities*.

Veliko piše o politiki in zgodovini Grčije, Južne in Jugovzhodne Evrope, pri čemer se podrobneje posveča demokratizaciji, nastajanju držav in narodov ter odnosu med kulturo in politiko. ■

— Sekretariat evropskega varuha človekovih pravic

Sekretariat evropskega varuha človekovih pravic je odgovoren za vodenje osebne urada varuha človekovih pravic. Svetuje o odnosih z drugim institucijami EU o vprašanih, povezanih z njegovo obravnavo primerov. Opravlja tudi več administrativnih nalog, kot so vodenje dnevnega reda varuha človekovih pravic, urejanje njegove prejete in poslanske pošte, ukvarjanje s protokolarnimi vidiki dela institucije ter opravljanje splošnih tajniških nalog za varuha človekovih pravic.

Generalni sekretar

Generalni sekretar je odgovoren za strateško načrtovanje v okviru institucije in nadzor nad splošno upravo urada. Varuhu človekovih pravic svetuje o strukturi in upravljanju urada ter načr-

Generalni sekretar je odgovoren za strateško načrtovanje v okviru institucije in nadzor nad splošno upravo urada.

tovanju njegovih dejavnosti, spremlja tudi njegovo delo in uspešnost. Generalni sekretar pomaga in svetuje pri obravnavanju pritožb in preiskav, zlasti v zvezi z delom pravnega oddelka varuha človekovih pravic. Nazadnje, usklajuje tudi odnose med Uradom

varuha človekovih pravic in drugimi evropskimi institucijami ter ima ključno vlogo pri graditvi odnosov z uradi varuhov človekovih pravic po vsej Evropi ter vzpostavljanju stika z evropskimi državljani.

Ian HARDEN — GENERALNI SEKRETAR

Ian HARDEN se je rodil 22. marca 1954 v Norwichu v Angliji. Študiral je pravo na univerzi *Churchill College* v Cambridgeu in leta 1975 opravil diplomu najvišje zahtevnostne stopnje, leta 1976 pa je pridobil naziv dipl. iur. Po diplomu je med letoma 1976 in 1990 predaval na Pravni fakulteti Univerze v Sheffieldu, med letoma 1990 in 1993 je bil tam višji predavatelj, med letoma 1993 in 1995 izredni profesor, leta 1995 pa je postal profesor javnega prava. Kot glavni pravni svetovalec se je Uradu evropskega varuha človekovih pravic pridružil leta 1996, bil vodja sekretariata med letoma 1997 in 1999, od leta 2000 pa je vodja pravnega oddelka. Za generalnega sekretarja Urada varuha človekovih pravic je bil imenovan 1. avgusta 2006. Je avtor ali soavtor številnih publikacij o zakonodaji EU in javni zakonodaji, med drugim del *The Contracting State* (Buckingham: Open

University Press, 1992), *Flexible Integration: Towards a more effective and democratic Europe* (London CEPR, 1995) in *European Economic and Monetary Union: The Institutional Framework* (Kluwer Law International, 1997). Je član združenja *Association française de droit constitutionnel* in skupine *Study of Parliament Group* v Združenem kraljestvu ter častni profesor na Univerzi v Sheffieldu. ■

Pravni oddelek

Pravni oddelek sestavljajo večinoma pravniki, katerih glavna naloga je analizirati pritožbe, ki jih prejme evropski varuh človekovih pravic, ter opravljati preiskave pod vodstvom vodje pravnega

Pravni oddelek sestavljajo večinoma pravniki, katerih glavna naloga je analizirati pritožbe, ki jih prejme evropski varuh človekovih pravic, ter opravljati preiskave pod vodstvom vodje pravnega oddelka in štirih vodij pravnih enot.

oddelka in štirih vodij pravnih enot. Vodja pravnega oddelka tudi svetuje varuhu človekovih pravic o pravni strategiji in usmeritvi institucije ter vodi oddelek.

V oddelku je bilo leta 2009 zaposlenih 25 uslužbencev, in sicer vodja pravnega oddelka, štirje vodje pravnih enot, trije glavni pravni svetovalci, 14 pravnih strokovnih sodelavcev, dva prav-

nika – lingvisti in pomočnik vodje pravnega oddelka. V zadevnem letu je pravni oddelek nadziral 21 pripravnikov.

João SANT'ANNA — VODJA PRAVNE SLUŽBE

João SANT'ANNA se je rodil 3. maja 1957 v Setúbalu na Portugalskem. Od leta 1975 do 1980 je študiral pravo na Univerzi v Lizboni in leta 1981 tam postal odvetnik. Med letoma 1980 in 1982 je bil odvetnik v pravnem in upravnem oddelku portugalskega ministrstva za notranje zadeve za lizbonsko regijo. Med letoma 1982 in 1984 je nadaljeval študij prava na področju pravic intelektualne lastnine na Univerzi Ludwig-Maximilian in Inštitutu Maxa-Plancka v Münchnu. Po vrnitvi na Portugalsko leta 1984 je bil imenovan za vodjo pravnega in upravnega oddelka portugalskega ministrstva za notranje zadeve za lizbonsko regijo. Leta 1986 je postal javni uslužbenec Evropskega parlamenta, kjer je delal v generalnih direktoratih za informiranje in odnose z javnostmi, raziskave, osebje in finance ter nazadnje v pravni službi Evropskega parlamenta. Leta 2000 se je pridružil Uradu evropskega varuha človekovih pravic kot vodja upravnega in finančnega oddelka. Za vodjo pravnega oddelka je bil imenovan 1. julija 2007. ■

— Vodje pravnih enot

Vsak vodja pravne enote nadzoruje skupino strokovnih sodelavcev in pripravnikov z namenom zagotoviti visoko kakovost obravnavanja pritožb. Vodji pravnega oddelka pomagajo pri zagotavljanju, da je delo službe natančno, pravočasno in dosledno. To vključuje spodbujanje in spremljanje skladnosti z notranjimi postopki, standardi in roki. Vodje pravnih oddelkov imajo tudi svoje naloge, podobne nalogam pravnih strokovnih sodelavcev, ki so opisane v nadaljevanju. Poleg tega zastopajo varuha človekovih pravic na nekaterih javnih dogodkih. Vsi so podrejeni vodji pravnega oddelka, s katerim se redno sestajajo.

Trenutno delujejo štiri vodje pravnih enot. To so Danec Peter BONNOR, ki v Uradu varuha človekovih pravic dela od leta 1998, Nemeč Gerhard GRILL, ki se je Uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 1999, Poljakinja Marta HIRSCH-ZIEMBINSKA, ki se je uradu pridružila leta 2003, in Ireč Fergal Ó REGAN, ki se je pridružil leta 2006.

— Pravni strokovni sodelavci

Pravni strokovni sodelavci se ukvarjajo s pritožbami, ki jih je varuhu človekovih pravic mogoče predložiti v katerem koli od 23 jezikov Evropske unije. Predlagajo in izvajajo tudi preiskave na lastno pobudo, odgovarjajo na zahteve državljanov po informacijah, pomagajo varuhu človekovih pravic pri pravnih zadevah, mu svetujejo o pravnih postopkih, dogajanjih in tradiciji v državah članicah, iz katerih prihajajo, in pripravljajo predstavitve o delu varuha človekovih pravic.

Upravni in finančni oddelek

Upravni in finančni oddelek je v Uradu varuha človekovih pravic odgovoren za vse delo, ki ni neposredno povezano s pritožbami in izvajanjem preiskav. Od 1. julija 2008 ga sestavljajo štiri enote, opisane v nadaljevanju, in sekretariat za obravnavo pritožb. Vodja upravnega in finančnega oddelka tudi usklajuje celotno delo oddelka. V tej funkciji je odgovoren za splošno organizacijo in delovanje urada, kadrovske politiko, predlaganje in izvajanje proračunske in finančne strategije institucije ter zastopanje varuha človekovih pravic na številnih medinstitucionalnih forumih. V oddelku je bilo leta 2009 zaposlenih 34 oseb.

Upravni in finančni oddelek je v Uradu varuha človekovih pravic odgovoren za vse delo, ki ni neposredno povezano s pritožbami in izvajanjem preiskav.

Jožo SANT'ANNA

(ZAČASNI) VODJA UPRAVNEGA IN FINANČNEGA ODDELKA ■

— Sekretariat za obravnavo pritožb

Sekretariat za obravnavo pritožb je odgovoren za registracijo, razdelitev in spremljanje pritožb, predloženih evropskemu varuhu človekovih pravic. Skrbi, da se vse pritožbe registrirajo v zbirko podatkov, potrdijo in predložijo pravnemu oddelku. Odgovoren je za vodenje vse prejete in poslano pošte, povezane s pritožbami, ob zagotavljanju sprotnega posodabljanja zbirke podatkov med postopkom pritožbe, spremljanje upoštevanja rokov, vodenje statističnih podatkov, povezanih s pritožbami, in shranjevanje dokumentov, povezanih s pritožbami. Peter BONNOR je vodja sekretariata za obravnavo pritožb.

— Enota za upravne in kadrovske zadeve

Naloga enote za upravne in kadrovske naloge so obsežne. Vključujejo zaposlovanje in vodenje zaposlenih, urejanje prejete in poslano pošte, telefonsko centralo, infrastrukturo urada, usklajevanje prevajanja dokumentov, organizacijo in vodenje pravne referenčne knjižnice, dokumentacijo institucije in politiko arhivov. Ta enota je odgovorna tudi za politiko informacijske tehnologije v instituciji in zadovoljevanje potreb urada v zvezi z informacijsko tehnologijo, kar je naloga, ki jo opravlja v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom. Enoto vodi Alessandro DEL BON, ki je nemške in italijanske narodnosti, in se je Uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 1998.

— Enota za proračun in finance

Naloga enote za proračun in finance je zagotavljati, da Urad varuha človekovih pravic ravna v skladu z veljavnimi finančnimi predpisi in da se razpoložljiva sredstva uporabljajo gospodarno, učinkovito in ustrezno. Ta enota je odgovorna tudi za vzpostavljanje in izvajanje primernih notranjih nadzornih mehanizmov, potrebnih za doseganje teh ciljev. Te naloge izhajajo iz dejstva, da ima evropski varuh človekovih pravic neodvisen proračun. Proračun pripravljajo in izvajajo finančni strokovni sodelavci v pristojnosti odredbodajalca. Vodja te enote je Francoz Loïc JULIEN, ki se je Uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 2005.

— Enota za obveščanje

Naloga enote za obveščanje je priprava publikacij in promocijskega gradiva varuha človekovih pravic, vzdrževanje in razvijanje spletnih strani varuha človekovih pravic ter priprava celostne podobe institucije. Ta enota tudi usklajuje Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic in splošneje odnose z združenji varuhov človekovih pravic iz Evrope in od drugod. Vodja te enote je Britanec Ben HAGARD, ki se je Uradu varuha človekovih pravic pridružil leta 1998.

— Enota za medije, podjetja in civilno družbo

Naloga enote za medije, podjetja in civilno družbo je pomagati varuhu človekovih pravic pri vzpostavljanju stika s posamezniki in organizacijami, ki morebiti potrebujejo njegove storitve. Pomaga

izboljševati ozaveščenost o delu varuha človekovih pravic po vsej Uniji. Enota vzdržuje in spodbuja odnose z mediji, organizira informativne obiske varuha človekovih pravic in dogodke ter sodeluje z drugimi institucijami EU pri pobudah za doseganje ljudi. Člani te enote so odgovorni tudi za pisanje objav in govorov za varuha človekovih pravic. Vodja te enote je Irka Rosita AGNEW, ki je za varuha človekovih pravic začela delati leta 2001.

— Odbor uslužbencev

Odbor uslužbencev varuha človekovih pravic zastopa interese osebja ter spodbuja stalen dialog med institucijami in osebjem. Veliko je prispeval k nemotenemu delovanju službe z zagotavljanjem kanala, prek katerega lahko osebje izraža svoje mnenje, in posvečanjem pozornosti odpravljanju kakršnih koli težav v zvezi z razlago pravil in uporabo ustreznih predpisov. Odbor uslužbencev predloži predloge v zvezi z organizacijo in delovanjem službe ter predloge za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer osebja. V tej zvezi je imel odbor uslužbencev pomembno vlogo pri srečanjih osebja od leta 2006.

Trenutno ima ta odbor tri imenovane predstavnike, in sicer predsednika Daniela KOBLENCZA, Elodie BELFY in Christopherja MILNESA.

— Pooblaščenec za varstvo podatkov

Vsaka institucija EU ima pooblaščenca za varstvo podatkov (PVP), ki sodeluje z evropskim nadzornikom za varstvo podatkov in zagotavlja, da obdelava podatkov čim manj škodljivo vpliva na pravice in svoboščine oseb, na katere se nanašajo podatki. PVP zagotavlja še, da so nadzorniki podatkov in osebe, na katere se podatki nanašajo, obveščeni o svojih pravicah in dolžnostih v skladu z Uredbo št. 45/2001¹. Pooblaščenec za varstvo podatkov v Uradu evropskega varuha človekovih pravic je od marca 2006 Loïc JULIEN.

5.2 Proračun

■ Proračun v letu 2009

Od januarja 2000 ima varuh človekovih pravic v proračunu Evropske unije lasten proračunski razdelek (trenutno je to razdelek VIII)². Razdeljen je na tri naslove. Naslov 1 zajema plače, dodatke in druge odhodke, povezane z osebjem. Naslov 2 zajema stavbe, pohištvo, opremo in razne stroške poslovanja. Naslov 3 zajema odhodke za splošne naloge, ki jih izvaja institucija.

Dodeljena proračunska sredstva so v letu 2009 obsegala 8 906 880 EUR.

■ Medinstitucionalno sodelovanje

Varuh človekovih pravic, kadar le more, sodeluje z drugimi institucijami EU, zato da zagotavlja najboljšo možno uporabo virov in se izogne nepotrebemu podvajanju osebja. Čeprav se te storitve

Varuh človekovih pravic, kadar le more, sodeluje z drugimi institucijami EU, zato da zagotavlja najboljšo možno uporabo virov in se izogne nepotrebemu podvajanju osebja.

seveda zaračunavajo instituciji Evropskega varuha človekovih pravic, to sodelovanje omogoča precejšnje učinkovite prihranke proračuna EU. Varuh človekovih pravic sodeluje zlasti z:

(i) Evropskim parlamentom v zvezi z notranjo revizijo in računovodstvom, tehničnimi storitvami, vključno s stavbami, informa-

1. Uredba (ES) št. 45/2001 z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov, UL 2001 L 8, str. 1.

2. Uredba Sveta (ES, ECSC, Euratom) št. 2673/1999 z dne 13. decembra 1999 o spremembi finančne uredbe z dne 21. decembra 1977, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti (UL 1999 L 326, str. 1).

cijskimi tehnologijami, komuniciranjem, zdravstvenimi storitvami, usposabljanjem, prevajanjem in tolmačenjem;

(ii) Uradom za publikacije Evropske unije v zvezi z različnimi vidiki publikacij;

(iii) Prevajalskim centrom za organe EU, ki zagotavlja številne prevode, ki jih varuh človekovih pravic potrebuje pri svojem delu za državljane.

■ Proračunski nadzor

Da bi zagotovili učinkovito vodenje virov, ki so na razpolago varuhu človekovih pravic, notranji revizor Robert GALVIN redno preverja notranje nadzorne sisteme institucije in finančne transakcije urada.

Tako kot tudi v drugih institucijah EU izvaja Evropsko računsko sodišče tudi revizijo institucije varuha človekovih pravic.

Kako navezati stik z evropskim varuhom človekovih pravic

Po pošti

Evropski varuh človekovih pravic
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCIJA

Po telefonu

+33 3 88 17 23 13

Po faksu

+33 3 88 17 90 62

Po e-pošti

eo@ombudsman.europa.eu

Spletna stran

<http://www.ombudsman.europa.eu>



Evropski varuh človekovih pravic
preiskuje pritožbe o nepravilnostih
v delu institucij, organov, uradov
in agencij EU.

→→→ <http://www.ombudsman.europa.eu>

Evropski varuh človekovih pravic
1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCIJA

